

**ÖZEL DERSHANELERİN İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETİMİNDEKİ
YERİ VE ÖNEMİ**

GÜRKAN ÖNER

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı

Matematik Öğretmenliği Bilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eskişehir

2007

**THE ROLE OF PRIVATE SCHOOLS
IN MATHEMATIC TEACHING**

Gürkan ÖNER

Eskişehir Osmangazi University
Science Institute

Department of Elementary Education

Division of Mathematics Education

MASTER THESIS

Eskişehir

2007

ÖZEL DERSHANELERİN İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETİMİNDEKİ
YERİ VE ÖNEMİ

GÜRKAN ÖNER

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Lisansüstü Yönetmeliği Uyarınca
İLKÖĞRETİM Anabilim Dalı
MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ Bilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır

Danışman: PROF.DR. M.NACİ ÖZER

OCAK 2007

Gürkan ÖNER'in YÜKSEK LİSANS tezi olarak hazırladığı "ÖZEL DERSHANELERİN İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETİMİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ" başlıklı bu çalışma, jürimizce lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Başkan.....
Prof. Dr. M. Naci ÖZER

Üye.....
Yrd. Doç. Dr. Kürşat YENİLMEZ

Üye.....
Yrd. Doç. Dr. Zuhâl ÇUBUKÇU

Üye.....
Yrd. Doç. Dr. Cavide DEMİRCİ

Üye.....
Yrd. Doç. Dr. Pınar ANAPA

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Abdurrahman KARAMANCIOĞLU
Enstitü Müdürü

ÖZET

ÖZEL DERSHANELERİN İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETİMİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Gürkan ÖNER

Yüksek Lisans – 2007

İlköğretim Anabilim Dalı

Matematik Öğretmenliği Bilim Dalı

Danışman : Prof. Dr. M. Naci ÖZER

Bu çalışmanın amacı, özel dershanelerin ilköğretim düzeyinde matematik öğretimindeki yerini ve önemini, matematik öğretimine katkısını, ekonomik boyutlarını, devlet okullarıyla öğretim yönünden farklılıklarını belirlemektir. Çalışmanın örneklemini, Eskişehir ili merkez ilçede bulunan iki ilköğretim okulu 8. sınıfında öğrenim görüp özel dershaneye devam etmeyen ve Eskişehir ili merkez ilçede bulunan iki özel dershanenin 8. sınıfında öğrenim gören öğrencileri arasından rasgele seçilen 60'ar kişilik iki grup olmak üzere toplam 120 öğrenciden oluşmaktadır. Yapılan alan araştırmasında ise örneklemini, bahsi geçen iki özel dershaneye öğrenci gönderen 224 veli oluşturmaktadır. Öğrencilerden 'Başarı Testi', velilerden ise anket yoluyla elde edilen verilerin yüzde ve frekansları hesaplanmış, özel dershaneler ile devlet okulları arasında başarı düzeyleri açısından fark olup olmadığı t testi ile yoklanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, özel dershanelere devam eden öğrencilerin, sadece okullara devam eden öğrencilerden matematik başarısı yönünden daha üstün olduğu görülmüştür. Bu başarının nedenleri olarak ise; öğretmen faktörü, fiziki farklılıklar, deneme sınavları, rehberlik hizmetleri gibi etmenler belirlenmiştir.

ABSTRACT**THE ROLE OF PRIVATE SCHOOLS IN MATHEMATIC TEACHING**

Gürkan ÖNER

Master Thesis– 2007

Department of Elementary Education

Division of Mathematics Education

Supervisor: M. Naci ÖZER , Professor

The purpose of this study is to determine the role , the importance of private schools the differences between private and public schools and the comparison with the economical factors and the benefits in teaching Maths in elementary education. The data was collected from 120 students (60 public school students but this students arent attendance private schools and 60 private school students) in Eskişehir with success test and 224 private school parents with questionnaire . The percents and frequencies of these datas have been calculated and the success differences between the public schools and private schools have been controlled by the t test. According to the results of the study, the private school students are more succesful than the public school students for math. This is because of the physical differences , teachers factors, test examinations, effective guide service.

ÖNSÖZ

Türkiye'nin genç nüfuslu bir ülke olması, ülkeyi insan kaynakları bakımından güçlü kılarken, bu insan potansiyelinin çağın gerekleri doğrultusunda yetişmesi ise ciddi bir eğitim sorununu da beraberinde getirmektedir.

Şüphesiz ki ülkemizin pek çok sorunu vardır. Ve bunların başında eğitim gelmektedir. Verilecek eğitimin kalitesi diğer sorunların çözümüne de katkı sağlayacaktır.

Devlet kurumları eşitlik ilkesi gereğince bunu sağlamak için çalışmaktadır. Ancak her bireyin eğitilmiş olması demek bireyler arasındaki olması gereken farklılık kavramını ortadan kaldırmaktadır. Bu tek düzeliğin bozulması için gerek öğrenciler gerekse anne babalar yoğun bir çaba harcamaktadır ve harcamaları da gerekmektedir. Çünkü insanların daha iyi yaşam standartlarına ve beklentilerine ulaşabilmeleri için akranlarından belirgin şekilde ayrılacakları yanlarının olmasına ihtiyaçları vardır.

İşte bu farkı ortaya çıkarmada velilerin özel dersanelerden yardım aldıklarına şahit olmaktadır. Bu anlamda veli ve öğrenciler için anlamlı olan bu kurumlardan alınan hizmetin niteliği ve veli beklentilerinin ne ölçüde karşılandığının bilinmesinde fayda vardır.

Bu araştırmada bu beklentilerin gerek başarı gerekse veli görüşleri yönünden belirlenmesine çalışılmaktadır.

Bu araştırmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen sayın hocam ve danışmanım Prof. Dr. M. Naci ÖZER'e araştırmaya sağladıkları katkılardan dolayı, Sayın Musa DEMİREL'e, Sayın Mustafa YÜCEER'e, Sayın Nesrin DENİZ'e, beni her konuda destekleyen ve yüreklendiren Aileme ve Sayın Sevil SÖNMEZ'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÇİZELGELER-GRAFİKLER DİZİNİ.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	viii
1.GİRİŞ.....	1
1.1.TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ.....	3
1.1.1.Eğitim.....	3
1.1.2.Öğretim.....	6
1.1.3.Öğrenme.....	7
1.1.3.1.Öğrenmelerin Sınıflandırılması.....	8
1.1.3.1.1.Bilişsel Alan Öğrenmelerinin Sınıflandırılması.....	9
1.1.4.Öğretme.....	10
1.1.5.Program.....	11
1.1.6.Eğitim Sürecinin Amaç ve Aşamaları.....	12
1.1.6.1.Eğitimin Amaçları.....	12
1.1.6.2.Eğitim Sürecinin Aşamaları.....	13
1.1.7. Bir Sistem Olarak Eğitim.....	14
1.1.8.Türk Milli Eğitiminin Amaçları.....	16
1.1.8.1.Genel Amaçlar.....	16
1.1.8.2.Özel Amaçlar.....	17
1.1.9.Türk Milli Eğitiminin Genel Yapısı.....	21
1.1.10.Türk Eğitim Örgütü.....	27

1.2.MATEMATİK ÖĞRETİMİ.....	28
1.2.1.Matematik Nedir?.....	28
1.2.2.Matematik ve Eğitim.....	29
1.2.3.Okullarda Matematik Öğretimi.....	30
1.2.4.İlköğretimde Matematik Öğretimi ve Öğretmenin Rolü.....	36
1.2.4.1.Etkili Matematik Öğretmeni.....	37
1.3.ÖZEL DERSHANELER.....	44
1.3.1.Türkiye’de Özel Dershanelerin Tarihçesi.....	44
1.3.2.Dünyada Özel Dershaneler.....	45
1.3.3.Türkiye’deki Özel Dershanelerin Öğretim Şekli.....	50
1.3.4.Türkiye’de Özel Dershane Gerçeği.....	55
1.3.5.Özel Dershanelerin Türk Eğitim Sistemi içerisindeki Yeri Ve Önemi.....	59
1.4.PROBLEM.....	63
1.4.1.Alt Problemler.....	63
1.5.ARAŞTIRMANIN AMACI.....	64
1.6.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	64
1.7.ÇALIŞMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI.....	65
2. KONU İLE İLGİLİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	66
3.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	69
3.1.Araştırmanın Modeli.....	69
3.2.Evren ve Örneklem.....	70
3.3.Verilerin Toplama Aracı ve Geliştirilmesi.....	70
3.4.Verilerin Toplanması.....	71
3.5.Verilerin Çözümlemesi.....	70
4. BULGULAR VE YORUM	72
4.1.Özel Dershanelere Devam Eden ve Etmeyen Öğrenciler Arasındaki Farklar.....	72
4.2. Özel Dershanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Özel Dershanelerle İlgili Düşünceleri.....	76
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	87
5.1.Sonuçlar.....	85
5.2.Öneriler.....	89
KAYNAKÇA	92

EKLER	97
EK-1 Dershane Görüş Belirleme Anketi.....	97
EK-2 Başarı Testi.....	100
EK-3 İzinler.....	102
EK-4 İzinler.....	103

ÇİZELGELER DİZİNİ

ÇİZELGE	SAYFA
Çizelge 1.1. Eğitim Sistemi.....	15
Çizelge 1.2. Eğitim Sisteminin Alt Sistemleri.....	16
Çizelge 1.3.Etkili Matematik Öğretiminde Rolü Olan Faktörler.....	37
Çizelge 1.4. İllere Göre Dershane Sayısı.....	56
Çizelge 1.5.Yıllara Göre Dershane ve Öğrenci Sayısı.....	57

GRAFİKLER DİZİNİ

GRAFİK	SAYFA
Grafik 1.1.Yıllara Göre Dershane Sayısı.....	58
Grafik 1.2.Yıllara Göre Öğrenci Sayısı.....	58

TABLolar DİZİNİ

TABLO	SAYFA
Tablo 1. Harfli ifadeler ve Çarpanlara Ayırma Konuları İle İlgili Soruların Öğrenme Düzeylerine Göre Dağılımı.....	74
Tablo 2. Devlet Okulları İle Özel Dershanelerin Harfli İfadeler ve Çarpanlara Ayırma Konularıyla İlgili Sorulara Verilen Doğru Cevapların Karşılaştırılması.....	75
Tablo 3. Devlet okulları ile özel dershanelerin bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarındaki öğrenme düzeylerinin karşılaştırılması.....	75
Tablo 4. Deneklerin (Velilerin) Öğrencilere Yakınlık Derecelerine Göre Dağılımı.....	76
Tablo 5. Ailelerin Çalışma Durumlarına Göre Dağılımı.....	77
Tablo 6. Ailelerin Ortalama Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı.....	77
Tablo 7. Dershaneye Ödenen Ücretin Aile Bütçesine Etkisi.....	78
Tablo 8. Dershane Seçimine Karar Verenlere Göre Dağılımı.....	79
Tablo 9. Velilerin “ İmkancınız Olsa Çocuğunuzu Bir Özel Okula Yollar mıydınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	79

TABLO	SAYFA
Tablo 10. Velilerin Okulların Paralı Olması Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı.....	80
Tablo 11. Velilerin Paralı Eğitimle İlgili Düşünceleri ve Özel Okullarla İlgili Tutumlarının Karşılaştırılması.....	81
Tablo 12. Velilerin Dershaneler Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı.....	82
Tablo 13. Velilerin Çocuklarını Dershaneye Gönderme Nedenlerinin Önem Derecesinin Sıralı Dağılımı.....	84
Tablo 14. Velilerin Dershane Seçimini Etkileyen Faktörler.....	85

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi ile ilgili kavramlar açıklanmış, problem cümlesi ve alt problemler ile çalışmanın amacı ve önemi ifade edilmiş, çalışmanın kapsamı ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

İlk çağlarda bir insanın hayatta kalması için yiyecek bulma, avlanma, ateş yakma gibi basit birkaç beceriyi bilmesi, barınacak bir eve sahip olması yeterliydi. Sanayi devrimi, endüstrileşme ve kentleşme gibi toplumsal değişimler neticesinde iş dünyasında istenilen niteliklerde ciddi değişimler gerçekleşmiştir. Günümüzde çok basit işler için bile bir uzmanlık ve belli bir mesleki becerinin kazanılmış olmasına önem verilmektedir. İnsanların iş bulabilmesi için sahip olması gereken nitelikler her geçen gün artarak biraz daha karmaşık bir hale gelmektedir. Bu karmaşada öne çıkmanın yolu ise daha iyi bir eğitim almaktan geçmektedir. O halde modern dünyada birey yetiştirmenin en önemli unsuru eğitimidir. Ülkemizde de eğitimin en iyi şekilde uygulanabilmesi amacıyla eğitim devlet eliyle uygulanıp daha yüksek başarı hedeflenmiştir. Uzun yıllar hedeflenen başarıya da ulaşılmıştır. Ancak bir süre sonra gerek devlet kaynaklarının yetersizliği gerek toplumdan gelen talepler eğitimde özel öğretim kurumları ihtiyacını doğurmuştur. Hatta bugün bu kurumlar başarı bakımından devletin kurumlarının önüne geçebilecek boyutlara ulaşmıştır. Bunun yanında bu sektör bugün inanılmaz maddi boyutlara ulaşmış ve yılda yaklaşık 3milyar YTL ciro elde eden kurumlar haline gelmiştir.

Bu kurumların bu kadar büyümelerinin nedeni ise gerek sınavlar bazında gerekse günün ihtiyaçlarını tespiti konusundaki başarılarından kaynaklanabilir. Bu konudaki ihtiyaçları çok daha iyi tespit edip gerek maddi yönden gerekse uygulamalar bakımından yerinde ve zamanında müdahaleler yapan özel okullar da devlet okullarının birer alternatifi olmuştur.

Bunun yanı sıra okulların takviyecileri konumunda olan özel dershanelerde yine sağladıkları büyük kaynaklar, deneyimli ve sürekli kendini yenileyen öğretim kadrosu, devlet okullarına göre daha düzgün fiziki ve eğitim şartlarıyla, öğrenciye ve veliye yönelik rehberlik hizmetleriyle olayın diğer bir boyutunu sergilemektedir.

Ortaöğretim kurumlar sınavında ve üniversiteye giriş sınavında müfredat tamamlama ve ölçme değerlendirme bakımından yetersizlikleri olan kamu okullarının takviye kaynağı durumunda görülen özel dershanelerin gerek ortaöğretime gerekse yüksek öğretime geçişte vazgeçilmez önemli bir basamak olduğu herkes tarafından kabul görmektedir. Bu görevleri yanı sıra binlerce kişiye istihdam sağladığı bilinen özel dershanelerin bir öğrenci fiyatının da 1000 ile 8000 YTL arasında değiştiği ve aile ekonomisine büyük birer yük getirdiği de acı bir gerçektir. Bugün her yerde kendini gösteren özel dersane olgusu da öbür sorunlar gibi küreselleşmenin Türk Milli Eğitimi'ne yansıyan bir başka yönüdür(Ocak,1999).

Bu çalışmada, yıllardır öğretim hizmeti veren ve gerek ortaöğretime gerekse yüksek öğretime geçişte önemli bir basamak olarak görülen özel dershanelerin, ilköğretim düzeyinde matematik öğretimindeki yerini ve önemini, matematik öğretimine katkısını, ne derecede başarı sağladıklarını, ekonomik boyutlarını, devlet okullarıyla özel dershanelerin öğretim bakımından benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymak amaçlanmıştır.

1.1.Türk Eğitim Sistemi

1.1.1. Eğitim

Eğitim kişiyi topluma yararlı bir hale getirmek, birey olarak yetiştirebilmek için davranış değiştirme, geliştirme ve uyumunu gerçekleştirme sürecidir. İnsanın doğumundan itibaren başlayan bu süreç ölene kadar devam eder ve süreklidir.

İnsanın dünyaya geldiği ilk andan itibaren, sağlam ve sağlıklı olarak yaşayabilmesi, büyüüp gelişmesi, fizyolojik, sosyal ve psikolojik ihtiyaçların dengeli olarak karşılanmasıyla mümkündür. Bu ihtiyaçları karşılama amacıyla insanoğlu çevresiyle ekolojik bir denge kurmak için yeryüzüne geldiği ilk andan bugüne kadar uğraşa gelmektedir. İlk insan beslenme ve korunma ihtiyaçlarını gidermek için çevresini incelemiş araştırmış, kendisine gerekli besin çeşitlerini, onların kaynaklarını, yaşamasını kolaylaştıran ya da güçleştiren şeylerin neler olduğunu öğrenmeye başlamış; böylece, ileride kullanacağı bazı bilgiler edinmiştir. Diğer insanlarla iletişim kurmaya başlayan bu birey, öğrendiklerini başka insanlara öğretme çabasına girişmiş, bu ise eğitim denilen sürecin ortaya çıkmasına neden olmuştur(Çilenti,1988).

Zamanla bilgiler belli ve bağımsız disiplinler halinde örgütlenmiş, giderek alanlarında genişlemiş ve gelişmişlerdir. Bu gelişmeler, eğitimi doğrudan etkilemiş olmakla beraber, önemini kat kat arttırmıştır. Çünkü içinde bulunulan uygarlık koşullarına uyabilmede, istenilen yaşam biçimine ulaşmada, gelişmekte olan bilim dallarının verileri ve teknolojilerini kullanma seviyeleri etkilidir. Diğer bir deyişle, bilimlerin ve teknolojilerin gelişmesi oranında, eğitimin önemi ve gerekliliği artmaktadır. Öte yandan, bu bilimsel ve teknolojik gelişmelerden yararlanabilmek için bu alanları geliştirecek bilim dallarına ihtiyaç olduğu gibi, bu alanlardaki gelişmeleri, ilerlemeleri, yeni yetişen nesillere ve bireylere aktaracak, öğretecek eğitimcilere de ihtiyaç vardır. Bunun yanında bireylerin topluma faydalı ve sağlıklı bir biçimde gelişmelerinde ve yararlı birer meslek sahibi olmalarında etkili olan teknolojilerin

kullanılması, eğitim olmadan gerçekleştirilmesi zayıf bir ihtimaldir(Başaran,1996).

Yetişmekte olan çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı ve yararlı biçimde uyumunu gerçekleştirme çabası içinde olan eğitimin bu amaçlarını gerçekleştirmesi için bireylerin istidat ve yetenekleri en son sınırına kadar geliştirilir ve davranışları eğitim amaçları doğrultusunda değiştirilir.

Dinamik kültür değerleri içinde doğan çocuklar, zamanla, eğitim yoluyla bu değerlere süreklilik ve esneklik kazandırarak, çağ koşullarının istemlerine uygun ve geleceğe dönük yeni değerler üretirler (Varış,1994).

Buna göre eğitim, bireyler ile bireylerin yaşadıkları sosyal çevre arasında oluşan bir süreçtir. Eğitim sırasında birey, içinde yaşadığı toplumun verdiği kültürü almak, o toplum içinde istenen ve geçerli olan davranışları kazanmak zorundadır (Çilenti,1988).

Her toplum kendisini oluşturan bireylerin toplumu geliştirecek davranışları öğrenmesini ister. Buna göre eğitim, bireylere bilgi, beceri kazandırmakla beraber toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek, eski ile yeni değerleri bağdaştırmak çabasıdır. Keza, bireylerde eğitim düzeyi, fikir, duygu, ahlaki tutumlar geliştikçe, çocuklara ve gençlere verilen eğitim de seviye kazanır ve gelişir (Varış,1994).

Eğitimin amacı; bireyde davranış değiştirme, geliştirme, uyumunu tam gerçekleştirebilmektir. Eğitim, bulunduğu toplum içinde bireye aktif, sorumlu, uyumlu yaşaması için gerekli nitelikleri kazandırarak, onun topluma faydalı, etkili ve verimli bir şekilde katılmasını sağlar. Bunun yanında sürekli değişim gösteren toplumsal ve ekolojik çevreyle insanın denge kurmasında, bu dengeyi kurmasına da yardımcı olacak bilimler, teknolojiler arasındaki ilişkiyi sağlamada etkili bir köprü vazifesi görmektedir. (Çilenti,1988).

Eğitim, toplumun istediği genel davranışları bireye kazandırır. Ancak kazanılan her davranış ve her öğrenme zincirini eğitim olarak niteleyemeyiz. Eğitim sürecinin üç temel ögesi vardır.

Bunlar;

1. Amaç

2. Öğrenme etkinlikleri

3. Değerlendirmedir.

Eğitim bir dizi amaçlara ulaşmak için yapılır. Amaçlar, eğitim sürecine giren kişinin davranışlarında ve kişiliğinde meydana gelmesi istenen farklılaşmaları belirler. Davranış ölçütlerini belirleyen eğitim, amaçla başlar, öğrenme etkinlikleri ve değerlendirme ile doğal süreçlerini oluşturmuş olur. Bu, kültürden kültüre farklılık göstermez. Yani sürecin doğası değişmez.

Eğitimin amaçları öğrenme yoluyla değiştirilir. Bu anlamda öğrenme eğitimin amacını gerçekleştirmede bir köprüdür. Bizzat davranışlarda değişme olması için öğrenmenin gerçekleşmesi lazımdır. Yani öğrenme olmuşsa davranışta değişme meydana gelmiş demektir(Anonim,2006).

İnsanlık için büyük bir güç oluşturan eğitim için günümüze kadar çok çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Kültürden kültüre içeriğinde, amaçlarında, değerlendirmede farklılık göstermiştir. Kuşkusuz bu farklılaşmada eğitimcilerin değişik amaçları temel almaları rol oynamaktadır. Eğitimin literatürlerde çok geçen bazı tanımları şunlardır;

Eğitim, bireye özgü gizli güçlerin işler duruma getirilmesinde ona yardım etme olduğuna göre, bu bireysel güçleri oluşmamışlıktan oluşmuşluğa doğru geliştirme, bireyleri bu güçleri kullanmada bağımlılıktan bağımsızlığa doğru geliştirme ve bireyi bu konuda gerekli etkinlikleri kendi kendine organize edebilir ve yönetebilir hale getirmektir (Alkan,1979).

Senemoğlu'na(1997) göre eğitim, insan kişiliğini besleme süreci ve insan sermayesine yapılan yatırım, en genel anlamda da istendik davranış oluşturma ya da istendik davranışı değiştirme süreci, toplumun süzgeçten geçirilmiş değerlerinin, ahlak standartlarının, bilgi beceri birikimlerinin yeni nesillere aktarılmasıyla ilgilidir.

Kantarcıoğlu (1974) eğitimin, kişinin gelişmesinde çevreden gelen ve onun davranışlarını etkileyen, gelişmesine yön veren etkilerin tümü olarak tanımlanabileceğini ifade etmiştir.

"Dictinoary a Education", Eğitim sözlüğünde bir grup eğitimci de, eğitimi şöyle

tanımlamışlardır. Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda pratik değeri olan yetenek, yönetim ve diğer davranış biçimlerini edindiği süreçler toplamıdır; kişinin toplumsal yeteneklerini ve üst düzeyde kişisel gelişmesinin sağlanması için seçkin ve kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir.

Bu tanımlar gözden geçirildiğinde eğitimin, kişinin doğumundan itibaren gelişmesine yardım eden ve onu temel alan, onu bir adım sonraki yaşamına hazırlayan, gerekli bilgi, beceri, davranışlar elde etmesine yarayan, kişinin toplum değerlerine ve yaşama biçimlerine uyumuna yardım eden bir süreç olduğu görülür.

1.1.2. Öğretim

Genelde öğretim ile eğitim kavramları birbiriyle aynı anlamda söylenir. Oysa eğitim çok daha kapsamlıdır. Öğretim, eğitimin gerçekleşmesinde bir araç konumundadır.

Öğretim, öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gerekli araç-gereçleri sağlama ve rehberlikte bulunma eylemidir (Oğuzkan, 1985).

Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gelişmesi için uygulanan güçlerin tümüdür (Tezcan, 1992).

Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde bir araç olan öğretim, eğitimin amaçlarını gerçekleştirecek şekilde düzenlemektedir. Okulda öğretmen, öğretimi gerçekleştirmek için mevcut eşya ve durumlardan yararlanarak öğrenmeyi kolaylaştıracak nitelikte bir çevre yaratır. Öğrenciler de yaratılan bu çevrede, öğretmenin rehberliğinde denemelerde bulunarak bilgi, beceri, tavır ve idealler kazanırlar. İşte bunların öğrencilere kazandırılmasıyla ilgili faaliyetler öğretim, bu faaliyetlerin sonucu düşünüş, değerlendiriliş ve davranışlarda meydana gelen değişimler ise eğitimidir. Bu nedenle öğretim eğitimin bir aracıdır (Büyükkaragöz ve Çivi 1997).

Sonuç olarak öğretim güdümlü, planlı ve desteklidir. Eğitim için bir araç, rehber konumundadır ve olduğu takdirde daha düzenli ve planlı eğitimin sağlayıcısıdır. Öğrencinin

öğretmen ve onun sağladığı ortamda etkileşime girmesi, eğitim alması önem taşır. Öğretimde bütün öğrenme tecrübelerinin eğitsel olması esastır.

1.1.3. Öğrenme

İnsanoğlunun beslenme, giyinme, kendini koruma, okuma, yazma, başkalarıyla yaşama, karşılaştığı problemleri çözme vb. günlük hayatın gerektirdiği binlerce davranışın tümü öğrenmenin ürünüdür.

Öğrenme, öğreneceğimiz şeyler konusunda, tepkilerimizi yeniden organize etme sürecidir (Arısoy, 1995).

Özakpınar (1987) öğrenmeyi, bilgi ve tecrübelerle davranışların değiştirilmesi olarak tanımlamıştır.

Öğrenme, bir çeşit gelişmedir. Gelişme de bireyin hayatında başlangıçtan sona kadar yavaş ama sürekli olarak meydana gelen bir takım değişimlerdir.

Baymur (1994)'a göre öğrenme davranışları, ihtiyaçları, daha iyi karşılayacak biçimde düzene koyma ya da yeni bir durum karşısında bunları yeniden örgütlemektir. Diğer bir deyişle, bir yaşantı sonunda davranış ve tepkileri ihtiyaçları daha iyi karşılayacak biçimde değiştirme ve bir düzene koyma oluşumudur.

Öğrenme, bireyin olgunlaşma düzeyine göre çevresiyle etkileşimi (yaşantı) sonucu davranışlarında oluşan kalıcı değişimlerdir (Büyükkaragöz ve Çivi 1997).

İnsanın olgunluk düzeyine göre, çevresiyle etkileşimi sonucunda gerçekleşen öğrenme doğumla başlayarak tüm hayat boyunca devam etmektedir. Herkes her an bir şey öğrenmekte ve yaşamını sürdürmesi bu öğrenmelere bağlı olmaktadır. Öğrenme yalnız okul içinde gerçekleşmez, hayatın her alanında ve anında meydana gelmektedir. Bu yüzden öğrenme insan davranışlarının ayrılmaz bir parçasıdır.

Öğrenme, eski yaşantıların davranışa dönüşmesidir. Öğrencinin, varolan tasarımları ve kavramlarıyla ona sunulan yeni bilgileri edinmesi, yani onların içinden onların aracılığıyla yeni gözlemler, tasarımlar, hayaller, kavramlar oluşturması ve bunları bağlaması demektir (Öymen, 1999).

İnsanlığın bugün gelmiş olduğu uygarlık ve yaşama düzeyi ile beş bin yıl önceki insan toplumunun yaşama düzenlerini karşılaştırdığımızda, arada son derece önemli farklılıkların olduğu aşikardır. Bununla beraber biyologlar, insanın biyolojik yapısında beş bin yıldır anlamlı bir değişiklik olmadığını belirtmişlerdir. Bu aradaki fark, bugünkü uygarlık düzeyine gelmiş bulunan insanların, daha önceki insanlardan daha zeki ve yetenekli olmasından değil, daha çok şeyler öğrenmiş olmalarından kaynaklanmaktadır. İnsanlar öğrendikleriyle yaşayış tarzlarını sürekli olarak değiştirme imkanı elde etmektedirler. Bunun için de günümüzdeki çalışmaların çoğunluğu daha nitelikli, yüksek kalitede öğrenmenin gerçekleşmesi için sürekli yöntem ve teknikleri araştırmaya, ortaya çıkarmaya yöneliktir.

Sonuç olarak öğrenme, genellikle davranışlarda yaşantı yoluyla meydana gelen kalıcı değişiklikleri ifade etmektedir. Bu değişiklikler bilgi, beceri düzeyinde olabileceği gibi duygu, tutum, düşünce düzeyinde de olabilir.

1.1.3.1.Öğrenmelerin Sınıflandırılması

Öğrenme daha öncede belirtildiği gibi, bireyin çevresiyle etkileşimi sonucu davranışlarındaki kalıcı izli değişiklikler olduğundan, öğrenme sonucunda sergilenecek davranışlar, bilişsel, duygusal, psiko-motor olmak üzere üçe ayrılmıştır. Öğrenme öğretme süreci sonunda geliştirilmesi düşünülen davranışlar, programlarda amaçlar bölümünde yer almış ve kazandırılacak bilginin niteliğine göre yukarıda belirtilen üçlü kategoriye bağlı kalınarak sıralanmıştır.

İlköğretim ikinci kademe matematik programındaki amaçlar ve davranışlar genel olarak incelendiğinde amaçların bilişsel ve duyuşsal olmak üzere iki alanda belirlendiği gözlenmektedir. Bilişsel alandaki amaçlar matematiğin zihinsel bilgi ve becerilerle ilgi alanları duyuşsal amaçlar da, matematiğe ilgi duyma, ona karşı olumlu tutum geliştirme, onun değerlerini takdir etme, önem ve değer verme gibi amaçları kapsar.

Matematik programındaki amaçlar, bilişsel ve duyuşsal olmak üzere iki kategoriye ayrılmakla birlikte, bu araştırmanın cebir öğretiminde bilişsel alandaki amaçların gerçekleşme düzeylerini belirlemeye yönelik olmasından dolayı, duyuşsal alan öğrenmeleri ele alınmamıştır. Öte yandan, bilişsel alanda kendi içinde altı basamağa (bilgi, kavrama, uygulama analiz, sentez, değerlendirme) ayrılmasına rağmen, bu araştırmanın amaçları doğrultusunda, sadece ilk üç basamağına dönük öğrenmeler üzerinde durulmuştur.

1.1.3.1.1.Bilişsel alan öğrenmelerinin sınıflandırılması

Biliş, insan zihninin çevresindeki olayları anlamaya yönelik yaptığı işlerin tümüdür.

Bilişsel alan ise dıştan alınan uyarımların algılanması, önceki bilgilerle karşılaştırılması, yeni bilgilerin oluşturulması, elde edilen bilgilerin belleğe depolanması ve hatırlanması ile zihinsel ürünlerin kalite ve mantık yönünden değerlendirilmesi, biliş kapsamına giren zihinsel süreçlerle ilgili faaliyetlerdir (Fidan, 1986).

a) Bilgi basamağı

Belli doğruları, ilkeleri, eğilimleri, ölçütleri ve olayların organizasyon yöntemlerinin tanınmasını ve hatırlanmasını kapsar (Beydoğan, 2001).

Bilgi basamağındaki amaçlar ve davranışlar, daha önce öğrenilen bilgi veya beceriyi görünce tanımayı ve hatırlayınca söylemeyi gerektirir. Bu davranışı kazanmış bir öğrenci kendisine sorulan bir bilgiyi sınıfla öğrendiğı veya kitapta yazılı olduğu şekliyle aynen tekrarlar, bundan ötede bir zihin faaliyetinde bulunmaz. Bir bilgi veya beceriyi ezberleyen bir öğrenci bunu bilgi basamağında kazanmıştır (Baykul, 1997).

b) Kavrama basamağı

Bilginin ayrıntılarını tam anlamaksızın, yeni durumlarda gerektikçe uygulanmaksızın kullanmayı içerir. Çünkü düşük düzeydeki becerileri kullanmayı içerir (Beydoğan, 2001).

Kavrama basamağındaki davranışlar bilgi basamağından bir üst düzeyde ve ona göre daha karmaşık zihin faaliyetlerini gerektirir. Bir bilgiyi veya beceriyi kavramış olan öğrenci bunu derste açıklanana benzer fakat aynen tekrarlama yerine kendine has iradeyle açıklayabilir; sözlü veya yazılı olarak açıklanan bir bilgi ve beceriye uygun bir şekil, grafik veya şema çizebilir, bu bilgi veya beceriyi sayı veya sembollerle açıklayabilir (Baykul, 1997).

c) Uygulama basamağı

Öğrencilerin kavramanın aksine, sunulan bilgileri yeni duruma uydurmaları beklenir. Uygulama basamağında öğrenci edindiği bilgiyi kavramakla kalmaz, aynı zamanda edindiği bilgileri kendisi için yeni olan durumlarda da uygular (Beydoğan, 2001).

Örneğin verilen bir problemi sınıfla yapılanlardan farklı bir yolla çözen öğrencinin gösterdiği zihin faaliyeti uygulama basamağındadır (Baykul, 1997).

d) Analiz basamağı

Kişinin çevresini kapsayan nesnelere, olgu ve olaylar pek çok öğeden oluşabilir. Bu öğelerin arasında etkileşim vardır. Etkileşimde karşılıklı ilişkiler bulunur. Bu olaylar karmaşık bir bilgi yığını haline geldiğinde analiz etme zorunluluğu vardır (Altun, 2001).

e) Sentez basamağı

Sentez, öğeleri, belli ilişkilere, belli kurallara göre birleştirip bir bütün oluşturma işidir. Sentezde yenilik, orijinallik, buluş, yaratıcılık, icat etme gibi özellikler söz konusudur (Altun, 2001).

f) Değerlendirme basamağı

Bilişsel, Duyuşsal, Devinişsel Alanın her basamağında elde edilen bilgilerin, belli amaçlar esasında yargılanmasıdır. Yargılama bilinçli olmalı, ölçütlere, kural ve ilkelere dayandırılmalıdır (Altun, 2001).

1.1.4.Öğretme

Kişide davranış değişikliği meydana getirmek için, bir kişi ya da grup tarafından düzenlenebilen etkinliklerin hepsidir. Öğretme, herhangi bir öğrenmeyi kılavuzlama veya sağlama etkinliğidir. Kişinin bir kitaptan öğrenmesi durumunda da öğretmeden bahsedilebilir. çocuğa bir davranışı kazandırmaya çalışan anne de öğretme faaliyeti içinde sayılmalıdır (Okutan, 1997).

Öğretme ile öğretim arasındaki en temel farklılık; öğretimin planlı, programlı ve istendik davranışları kazandırmaya yönelik olmasıdır. Öğretmede böyle bir ayırım yoktur. Öğretmede istenmedik, planlanmayan davranışlar da kazanılabilir.

1.1.5.Program

Literatürde eğitim programlarının çeşitli tanımlarına rastlanmaktadır. Aslında bu farklılıklar eğitim, teori ve tekniğinin farklı boyutlarını temsil etmektedir. Her sistem kendi problemleriyle uyuşma halinde bulunan boyutlar üzerinde durabilmektedir.

Bechamp eğitim programını; bir okulda veya okullarda ne öğretilmesine ilişkin organize kararları içeren bir doküman olduğunu belirtmektedir (Varış, 1998).

Yunanca bir kelime olan program, genel olarak yapılması gereken işin bölümlerini, her bölümün yapılış sırasını, zamanını ve nasıl yapılacağını gösteren bir tasarı anlamına gelmektedir. Önemli işlerin üstesinden gelebilmenin temel şartlarından biri de yapılacak işin bir programa bağlanmasıdır. Eğitim ve öğretim işi de programlı olarak yapılması gereken önemli bir iştir. Çünkü toplumların ideal olarak benimsedikleri eğitim hedeflerine ulaşabilmeleri, bu alandaki çalışmalarını belli programlara uygun olarak sürdürmelerine

bağlıdır. Okul eğitiminin planlı, düzenli ve kontrollü bir süreç olması da önceden hazırlanmış programlarla sağlanmaktadır (Büyükkaragöz, 1997).

Program, temelde ihtiyacın değerlendirilmesini, içeriğin belirlenmesini, seçilmesini ve öğretim için sıralanmasını içermektedir (Doğan, 1997).

Belli ölçüde bilimsel, sistematik temele dayalı olarak oluşturulan öğrenme öğretme sürecinin organize edilmesine program denir. Öğrenme - öğretme faaliyetlerinin planlı bir şekilde yapılmasını sağlar.

1.1.6. Eğitim Sürecinin Amaçları ve Aşamaları

1.1.6.1. Eğitimin Amaçları

Genel hatları ile eğitimin amacı; yeni yetişen nesillere, geçmişin bilgi ve deneyimlerini düzenli bir biçimde aktarmak ve onları hayata hazırlamaktır (Okutan,1997).

İnsan unsurunun söz konusu olduğu bir ortamda, amaçsız bir faaliyet düşünülemez. Yapılan faaliyetlerin planlı ve programlı olup olmamalarına göre, amaçlara olan ihtiyaç ve, bu amaçların niteliği farklılaşmaktadır. Eğitim faaliyetleri de, önceden belirlenen amaçlar çerçevesinde yürütülmektedir. Eğitim amaçları, eğitim-öğretim faaliyetlerine yol göstermesi açısından bir başlangıç, ulaşılan sonuçları eğitim amaçları esas alınarak değerlendirilmesi açısından da bir sonucu oluşturmaktadır.

Eğitimin amacı, zamana, topluma, öğrencilerin yaşına, okul kademelerine, derslerin muhtevasına vs. göre değişmektedir. Kısaca eğitimin amacı, eğitilen bireyde meydana getirilmek istenen davranış değişikliğidir. Eğitim amaçları belirlenirken sadece arzu edilen, istenilen amaçlar değil, mevcut insanlarla ulaşabilecek amaçların da dikkate alınması gerekmektedir. Mevcut imkanlar itibarıyla ulaşılması mümkün olmayan amaçların belirlenmesi, sonuç olarak bir anlam ifade etmeyecektir.

Eğitimin amaçlarını genel olarak beş ana başlık altında ele alabiliriz. Bunlar:

- 1.Uzak Amaçlar
2. Genel Amaçlar
3. Okulun Amaçları
4. Derslerin Amaçları
5. Ünitenin ya da Konunun Amaçları

Milli bir eğitim sisteminin hedefi, en genel seviyede, bu eğitim sisteminin ürünü olarak yetişmesi istenilen ideal insanın nitelikleri olabilir. Başka bir ifade ile eğitimin uzak amaçları, toplumun ideallerini, niteliklerini yansıtır. Eğitimin uzak amaçları ülkenin eğitim felsefesini, yetiştirilmek istenen insan tipini ortaya koyar.

Uygulama ile amaç arasındaki uyumu güçlendirmek için uzak amaçların daha ayrıntılı bir şekilde ifade edilmesi gerekir. Bu yaklaşım çerçevesinde yapılan bir çalışma ile uzak amaçlar, kapsadıkları insan nitelikleri açısından biraz daha ayrıntılandırıldığında elde edilen amaçlara eğitimin genel amaçları denir. Eğitimin genel amaçlarının, eğitim sistemi içerisinde yer alan farklı eğitim kademelerinin ve okulların amaçları şeklinde yeniden düzenlenmesi de gerekmektedir.

Eğitimin genel amaçlarını izleyen aşamada okulun amaçları yer almaktadır. Bu aşamada, bir taraftan okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, ve yükseköğretim gibi kademeler, diğer taraftan da aynı kademede olmasına rağmen farklı programlar uygulayan Lise, Anadolu Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi gibi okulların amaçları ortaya konulmaktadır. Burada yapılan şey, eğitimin genel amaçları çerçevesinde farklı okulların amaçlarının belirlenmesidir.

Okullarda farklı dersler söz konusu olduğuna göre, her dersin amaçları da kendi içerisinde farklılık gösterecektir. Böylece, okulun amaçları, okuldaki değişik derslerin veya bununla birlikte bu derslerin okulun değişik sınıflarındaki bölümlerinin özel amaçları olarak ifade edilmiş olacaktır. Ele alınan amaçlar sınıflanmasının son basamağı ise ünitenin ya da konunun amaçlarıdır. Aynı ders içerisinde yer alan konuların amaçları da farklı olmaktadır. Program geliştirme sürecinde, daha çok bu son basamaktaki amaçlar dikkate alınmaktadır (Kıncal, 2000).

1.1.6.2. Eğitim Sürecinin Aşamaları

Eğitim sürecinin temel aşamalarını amaç, öğretme - öğrenme faaliyetleri ile ölçme ve

değerlendirme olmak üzere üç başlık altında ele alabiliriz.

Eğitim sürecinin birinci aşaması, eğitim amaçlarının ya da hedeflerinin belirtilmesidir. İnsanın sıradan günlük davranışlarında bile, sınırları tam olarak çizilmemiş olsa da, önceden belirlenmiş bir amaç olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce paralelinde eğitim amaçlarının belirlenmesinde farklı faktörler dikkate alınmaktadır.

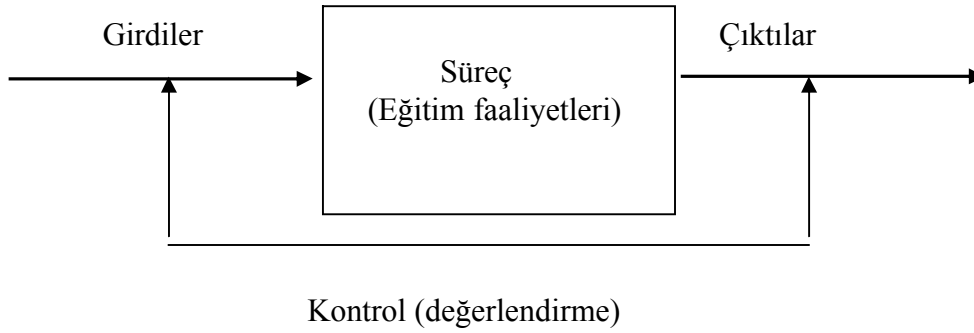
Eğitim sürecinin ikinci aşaması, öğretme ve öğrenme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini kapsamaktadır. Öğretme ve öğrenme, aynı sürecin iki farklı açıdan değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu iki süreç genel olarak, eğitim faaliyetlerinin gerçekleşmesini kapsayan bir süreç şeklinde de nitelendirilebilir. Buna davranış değiştirme süreci de denilebilir. Bu sürece, davranışı değişen birey açısından bakıldığında, öğrenme durumu söz konusu olmaktadır.

Eğitim sürecinin üçüncü aşaması ise ölçme ve değerlendirmedir. Ölçme konusu olan şey, bir özelliktir. Belli bir özelliğe sahip olup olmama ya da sahip oluş derecesi bakımından bireyler arasında farklar vardır. Fark kavramı, ölçme için temeldir. Ölçme işlemi doğrudan ölçme ve dolaylı ölçme olarak iki kısımda değerlendirilebilir. Örneğin, uzunluklar, ağırlıklar doğrudan ölçülebilir kavramlardır. Fakat zeka ve başarıyı ölçmek için bireyin tepkide bulunabileceği bir takım durumlar oluşturulur. Buradan da görüldüğü gibi, eğitimle ilgili olarak yapılan ölçmeler, genellikle dolaylı ölçmelerdir. Değerlendirmede ise yapılan ölçümlerden bir anlam çıkarmak ve ölçülen nesnelere hakkında bir genellemeye ve sonuca ulaşmaktır (Kıncal,2000).

1.1.7. Bir Sistem Olarak Eğitim

Eğitimde geliştirilmesi amaçlanan bazı davranışların bulunduğu, bunların oluşturulması için bir dizi faaliyetin düzenlendiği görülür. Bu faaliyetleri etkileyen, bazen davranışların değişmesine yardımcı olan, kolaylaştırıcı; bazen değişmeye direnmeye sebep olan, zorlaştırıcı; bazen de faaliyetlerin yürütülmesi için gerekli olan etkenler vardır. Bunların hepsi eğitimin bir ögesini oluşturur. İstenmeyen davranışların değiştirilmesi veya yenilerinin oluşturulması için yapılan faaliyetler de eğitimin bir başka ögesidir. Eğitimin sonunda bireyler, eğitimin başındaki durumlarına göre farklıdır; bazı yeni davranışlar kazanmış,

önceden sahip oldukları bazı davranışları da değiştirmiştir. İşte bu yeni ve değişikliğe uğramış davranışlar da eğitimin üçüncü ögesini oluşturur. Eğitim faaliyetleri sonunda, amaçlanan bazı davranışlar istenen düzeyde kazanılmış bazıları ise beklenen düzeyde kazanılamamış; hatta bazı istenmeyen davranışlar dahi meydana gelmiş olabilir. Bu durum, eğitim süreci sonunda sonuçların kontrolü (dönüt) ihtiyacını doğurur. Bu kontrol da eğitimin dördüncü ögesidir. Bu ögeler birbirinden bağımsız olmayıp birbirleriyle etkileşim halindedirler. Bir sistemde daha önce değindiğimiz girdiler, süreç (işlem), çıktılar ve kontrol (dönüt) olmak üzere dört öge vardır. Sistem ve ögeler genel olarak aşağıdaki gibi bir şema ile ifade edilebilir (Varış,1991).

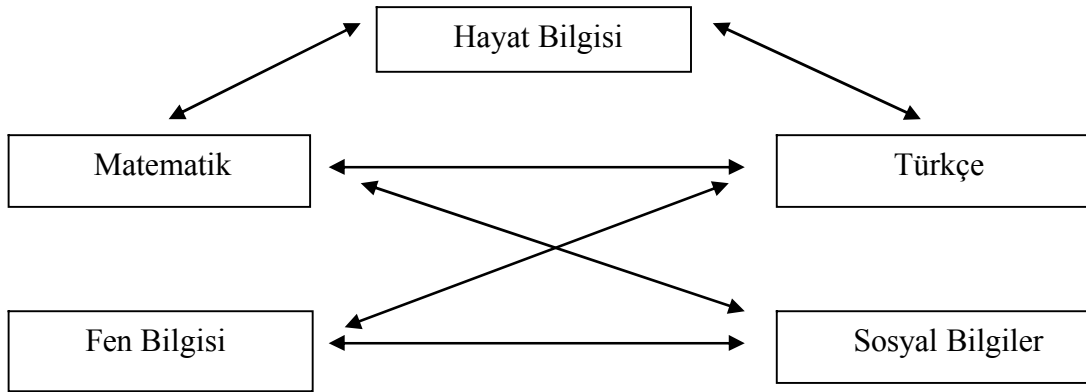
Çizelge 1.1. Eğitim Sistemi

Geliştirilecek davranışların neler olduğu, eğitime katılanların ön-şart davranışları (eğitime katılacak bireylerin söz konusu davranışları kazanmaları için önceden sahip olmaları gereken davranışlar) toplumun örf adetleri, para, araç ve gereçler, eğitime katılan bireylerin nitelikleri, eğitimi gerçekleştirmek üzere hizmet veren öğretmen ve yöneticilerin nitelikleri, toplumun insan gücü ihtiyacı, bu konuda yapılan planlar, anayasa ve eğitimle ilgili yasalar, eğitimle ilgili tüzük, yönetmelik, genelgeler ve eğitimi etkileyen diğer etkenler eğitim sisteminin girdileridir. Girdiler arasında yer alan davranışların geliştirilmesi için işe koşulan bütün eğitim faaliyetlerinin bütünü süreci oluşturur. Süreç sonunda ortaya çıkan yeni ve değişikliğe uğramış davranışlar da bu sistemin çıktılarıdır. Her sistemde olduğu gibi eğitim sistemine de sistem dışından gelen bazı etkenler sisteme etkide bulunabilirler ve süreç içindeki eğitim faaliyetleri amaçlanan davranışların geliştirilmesinde yetersiz kalabilir veya girdilerde uygunsuzluklar veya yetersizlikler olabilir. Bütün bunlar beklenen çıktıların (davranışların) elde edilemeyeşine veya elde edilen çıktılarda yetersizliklere sebep olur. Bu durum sistemi

kontrol ihtiyacını doğurur. Bu kontrol değerlendirme ögesi tarafından yerine getirilir (Arslanoğlu,1997).

Her sistemde olduğu gibi, eğitim sistemi de alt sistemlere ayrılabilir. Örneğin oluşturulacak davranışlar konu alanlarına göre gruplandırıldığında bunların bir kısmı matematikle, bir kısmı Türkçe, bir kısmı sosyal bilgiler, fen bilgisi vb. alanlarda öbeklenirler. Her öbekteki davranışların geliştirilmesi tamamlandığında tüm davranışlar tamamlanmış olur. Bu davranışların kazandırılması genel sistemin alt sistemleri vasıtasıyla olur.

Konu alanlarına ait davranışların geliştirilmesi işine ayrı ayrı bakıldığında, bunların herbiri ayrı birer alt sistem olarak görülebilir; bu alt sistemler hem birbirleriyle hem de sistemin bütünüyle etkileşim halindedir. Bu etkileşim aşağıdaki şemada olduğu gibidir.

Çizelge1.2. Eğitim sisteminin konu alanlarına göre alt sistemleri (Baykul,1997).

1.1.8. Türk Milli Eğitiminin Amaçları

Türk Milli Eğitim sisteminin amaçları 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre şu şekilde belirlenmiş ve halen geçerlidir.

1.1.8.1. Genel Amaçlar

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk Milletinin, milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve

Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2, Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek.

3. İlgi istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlanmak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak.

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

1.1.8.2. Özel Amaçlar

Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

Türk Milli Eğitiminin Temel ilkeleri

1. Genellik ve eşitlik
2. Ferdin ve toplumun ihtiyaçları
3. Yönelme
4. Eğitim hakkı
5. Fırsat ve imkan eşitliği
6. Süreklilik
7. Atatürk İnkılap ve Atatürk Milliyetçiliği

8. Demokrasî eğitimi
9. Laiklik
10. Bilimsellik
11. Planlılık
12. Karma eğitim
13. Okul ve ailenin işbirliği
14. Her yerde eğitim

Genellik ve Eşitlik :

Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır .Eğitimde hiçbir kişiye aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz (M.E. T. K. Madde 4).

Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları:

Millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir (M. E. T. K. Madde 5).

Yöneltme:

Fertler, eğitimleri süresince ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yerleştirilirler. Millî Eğitim sistemi, her bakımdan bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir.

Yöneltme ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanır (M. E. T. K. Madde 6).

Eğitim Hakkı:

Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. Temel eğitim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi istidat ve kabiliyetlerine ölçüsünde yararlanır (Madde 7)

Fırsat ve İmkan Eşitliği:

Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat eşitliği sağlanır. Maddî imkanlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla

parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla yollarda gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır (M. E. T. K. Madde 8).

Süreklilik:

Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır.

Gençlerin eğitimi yanında hayata ve iç alanlarına olumlu bir şekilde yardımcı olmak üzere gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir (M. E. T. K. Madde 9).

Atatürk İnkılapları ve Türk Milliyetçiliği:

Eğitim sistemimizin her derecede ve her türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılâpları ve Anayasanın başlangıcında ifadesini bulmuş olan Türk milliyetçiliği temel olarak alınır. Milli Ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmasından kendimizi has şekliyle, evrensel kültür içinde korunup geliştirmesine önem verilir.

Milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitiminin her kademesinde, özellikle bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir (M. E. T. K. Madde 10).

Demokrasi Eğitimi:

Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmalarını gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak eğitim kurumlarında anayasada ifadesi bulan Türk Milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan vermez (M. E. T. K. Madde 11).

Laiklik:

Türk eğitiminde laiklik esastır (M. E. T. K. Madde 12).

Bilimsellik:

Her derecede ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri bilimsel

ve teknolojik esaslara ve yeniliklere ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir (M. E. T. K. Madde 13).

Planlılık:

Milli eğitimnin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim-istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak, mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir (M. E. T. K. Madde 14).

Karma Eğitim:

Okullarda kız erkek karma eğitimi yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkan ve zorunluluklarına göre bazı okullar yalnızca kız veya erkek öğrencilere ayrılabilir.(M. E. T. K. Madde 15)

Okul ve Ailenin İşbirliği:

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunmak için okul ve aile işbirliği sağlanır. Yardım ve bağışların alınma, sarf edilme ve denetleme şekli ve esasları Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir (M. E. T. K. Madde 16).

Her Yerde Eğitim:

Milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, vrede ,iş yerlerinde her yerde her fırsatta gerçekleştirmeye çalışır.Resmi, zel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, milli eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabidir (M. E. T. K. Madde 17).

1.1.9.Türk Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

Türk Milli Eğitim sisteminin yapısı 739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunda belirlenmiştir. Türk Milli Eğitim sistemi, bir bütünlük içinde örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki alt sistemden oluşmaktadır.

Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca yönelik hazırlanmış

programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir (Türk 1999).

Örgün eğitim; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim kademelerinden oluşmaktadır. Bu kademelerden okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim Milli Eğitim Bakanlığı'na, yükseköğretim ise Milli Eğitim Bakanlığı'nın bazı sorumlulukları olmakla birlikte, Yükseköğretim Kuruluna bağlı bulunmaktadır (Varış 1991).

Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan bireylere ilgi ve gereksinim duydukları alanda örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

Örgün Eğitim

a)Okul Öncesi Eğitimi

Okul öncesi eğitimi, mecburi ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Bu eğitim isteğe bağlıdır.

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları temel eğitime hazırlamak,
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak,
4. Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulacağı gibi, gerekli görülen yerlerde ilkokula bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılabilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarının nerelerde ve hangi önceliklere göre açılacağı, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

b) İlköğretim

İlköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimlerini kapsar. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.

İlköğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek,

2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünde yetiştirerek hayat ve üst öğrenime hazırlamaktır.

İlköğretim Okulları

Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO): İlkokul ve ortaokuldan oluşan yatılı olarak belli bölgelerde toplanmış, iş-teknik, ev ekonomisi, tarım ve ticaret derslerinin okutulduğu sekiz yıllık eğitim veren okuldur.

İlköğretim Okulu: İlkokul ve ortaokuldan oluşan iş-teknik, ev ekonomisi, tarım ve ticaret derslerinin okutulduğu gündüzlü olarak sekiz yıllık eğitim veren okuldur.

c) Ortaöğretim

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, en az üç yıllık öğrenim veren genel liseler ile mesleki ve teknik liselerin tümünü kapsar.

İlköğretimini tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkanlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir.

Ortaöğretim

a) Genel ortaöğretim

b) Mesleki ve teknik ortaöğretim olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası'nın 29uncu maddesine göre, nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerindeki eğitim binaları, öğretmen, yönetici ve diğer personelden azami derecede yararlanarak kaynak israfını önlemek, ilköğretimi tamamlayan öğrencilere ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ortaöğretimden yararlanma olanağını sağlamak amacıyla çok programlı liseler (ÇPL) faaliyete geçirilmiştir. Çok programlı liselerde; yükseköğretime, hem mesleğe hem de yükseköğretime, hayata ve iş alanlarına hazırlayan programlar uygulanmaktadır. Bu programlar, genel ve mesleki-teknik liselerde uygulanan programlardır.

Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir ve öğrenciler, istek ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda bu programlardan birine yönelerek yetişme imkanı bulurlar.

Genel Ortaöğretim:

Genel ortaöğretim, ilköğretim üzerine en az üç yıl eğitim vererek ve 15- 17 yaş grubu çocukların eğitimini kapsamaktadır.

Genel ortaöğretimin amacı; öğrencileri ortaöğretim seviyesinde asgari genel kültüre sahip, toplumun sorunlarını tanıyan, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan insanlar olarak yetiştirmek ve yükseköğretime hazırlamaktır.

Genel ortaöğretim;

- Genel liseler,
- Anadolu liseleri,
- Fen liseleri,
- Anadolu öğretmen liseleri,
- Anadolu güzel sanatlar liseleri,
- Çok programlı liselerden oluşmaktadır.

Mesleki ve Teknik Ortaöğretim:

Mesleki ve teknik ortaöğretim; iş ve meslek alanlarına iş gücü yetiştiren ve öğrencileri yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim;

- Erkek teknik öğretim okulları,
- Kız teknik öğretim okulları,
- Ticaret ve turizm öğretim okulları,
- Din öğretimi okullarından oluşmaktadır.

Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak.

2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullara ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

d) Yüksek Öğretim

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren, en üst seviyeli insan gücünün ve bilimsel araştırma alanlarının istediği elemanları yetiştiren eğitim kurumlarının tümünü kapsar.

Yükseköğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek

- 2.Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak,
- 3.Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak,
4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, hükümet ve kurumlarla da işbirliği yapmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek,
5. Araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak,
6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.

Yükseköğretim kurumları şunlardır:

- 1- Üniversiteler
2. Fakülteler,
3. Enstitüler,
4. Yüksekokullar,
5. Konservatuarlar,
6. Meslek yüksekokulları,
7. Uygulama ve araştırma merkezleri.

Yükseköğretim kurumlarının amaçları, açılış, kuruluş ve işleyişleriyle öğretim elemanlarına ilişkin esaslar ve yükseköğretim kurumları ile ilgili diğer hususlar, özel kanunlarında belirlenir.

e) Özel Eğitim

Özel eğitimin amacı; özel eğitim gerektiren bireylerin ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayarak onları toplumla bütünleştirmek ve meslek sahibi yapmaktır.

Ülkemizde halen; görme engelliler, işitme engelliler, ortopedik engelliler, zihinsel engelliler, uzun süreli hasta çocuklar olmak üzere beş engel grubundaki çocuklara ve gençlere yaygın bir

şekilde eğitim hizmetleri sunulmaktadır (Türk 1999).

f) Yaygın Eğitim

Eğitim sistemimizin iki alt sisteminden biri olan yaygın eğitim; örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim, öğretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerini kapsamaktadır. Milli Eğitim Temel Kanununa göre yaygın eğitim, genel yaygın eğitim ve mesleki-teknik yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümde ele alınmaktadır.

Genel yaygın eğitim etkinlikleri arasında; okuma-yazma etkinlikleri, halk eğitimi merkezlerinde yürütülen sosyal ve kültürel kurs ve uygulamalar ile radyo ve televizyonda halkı bilgilendirmek için düzenlenen bazı programlar sayılabilir. Mesleki teknik yaygın eğitim etkinlikleri arasında ise; örgün eğitimin dışında vatandaşlarımıza bir meslek kazandırmak, meslek sahibi olanların da mesleklerini geliştirmek amacıyla düzenlenen kurslar yer almaktadır (Varış 1991).

1.1.10. Türk Eğitim Örgütü

Öteki toplumsal sistemler gibi, eğitim sisteminin de amacını gerçekleştirebilmesi, iki şeyi gerektirmektedir. Birincisi, sistemin amaçlarına uygun bir örgütsel yapı; ikincisi, bu yapıyı etkili biçimde işletecek nitelikli yöneticilerdir.

Türk Eğitim Örgütü ,Eğitim Sistemi'nin amaçlarını gerçekleştirmek için oluşturulmuş bir yapıdır. Bu yapıda yetki ölçütüne göre yukarıdan aşağıya doğru sıralanmış konumlar (makamlar) bulunmaktadır. Bu örgütün teşkilat yapısını incelediğimizde en üst makamda bakan yer almaktadır. Bakana bağlı 8 kurul ve başkanlık yer almaktadır. Bunlar Milli Eğitim Şurası, Yükseköğretim Kurulu gibi en temel kurullardır. Bakanın altında bulunan müsteşar ise 7 kurul komisyon ve merkezden sorumludur. Bunlardan bazıları Merkez Disiplin Kurulu, A.P.K. kurulu başkanlığı gibi birimlerdir. Müsteşarın altında yer alan müsteşar yardımcıları da Ana hizmet birimleri ve Yardımcı birimler şeklinde ayrılmış birimlerden sorumludurlar. Ana hizmet birimleri kendi içinde 16 müdürlük ve yurt dışı ve taşra teşkilatından sorumludur. Bu müdürlüklerden bazıları, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Yükseköğretim Genel Müdürlüğüdür. Hizmet birimleri ise yine kendi içinde 13 başkanlıktan sorumludur. Bunlar da Personel Genel Müdürlüğü, Yayınlar Dairesi Başkanlığı gibi birimlerdir.

1.2. Matematik Öğretimi

1.2.1. Matematik Nedir?

Halk arasında sık sık matematikle aritmetik birbiriyle aynı anlamda söylenmektedir. Aritmetik genelde sayılarla ilgilenir. Yapılan birçok matematik müfredatını göz önüne aldığımızda hesaplamaya yönelik toplama, çıkarma, çarpma ve bölme gibi aritmetik konularının yaygın olarak var olduğunu görmekteyiz. Halbuki matematik hesaplamadan ziyade daha başka şeyleri de içerir (Savaş, 1999).

Matematik nedir? sorusunun cevabı, insanların matematiğe başvurmadaki amaçlarına, belli bir amaç için kullandıkları matematik konularına, matematikteki tecrübelerine, matematiğe karşı tutumlarına ve matematiğe olan ilgilerine göre değişmektedir. Bu çeşitlilik içinde insanların matematiği nasıl gördükleri ve onun ne olduğu konusundaki düşünceleri dört grupta toplanabilir,

- 1) Matematik, günlük hayattaki problemleri çözmeye başvurulmuş sayma, hesaplama, ölçme ve çizmedir.
- 2) Matematik, bazı sembolleri kullanan bir dildir.
- 3) Matematik, insanda mantıklı düşünmeyi geliştiren mantıklı bir sistemdir.
- 4) Matematik, dünyayı anlamamızda ve yaşadığımız çevreyi geliştirmede başvurduğumuz bir yardımcıdır (Baykul, 1997).

Matematik muhakeme gücünü geliştirme ve kullanma sanatıdır. Matematik her alanda kurulan teorilerin uygulamaya 'dönüştürülmesini sağlayan bir köprüdür. Yani tekniğin temelidir. Bu bakımdan matematik tarihi insanlık tarihi ile aşağı yukarı aynıdır. Matematik bilimde olduğu kadar günlük yaşamımızdaki problemlerin çözülmesinde kullandığımız önemli araçlardan biridir. Bu ifadedeki problem kelimesi sadece sayısal problemleri değil. Genel olarak sorun kelimesiyle adlandırdığımız problemleri de kapsar. Bu öneminden dolayı matematikle ilgili davranışlar ilkokuldan hatta okul öncesi eğitim programlarından yüksek öğretim programlarına kadar her düzeyde ve her alanda yer alır (Baykul, 1997).

1.2.2. Matematik ve Eğitim

Genç kuşakları yetiştirmek için öteden beri çeşitli bilgi dallarından yararlanılmıştır. Tarih boyunca eğitimdeki yerini ve değerini hiç kaybetmeden ödevine devam etmek şerefi matematiğe nasip olmuştur. Matematiğe ebedi bir hizmet fırsatı veren sır; insanı diğer bütün varlıklardan ayıran üstün yapan, temel vasıf ve iktidarlarını eğitebilmesindedir.

Böyle bir eğitimin özünü gereği gibi anlayabilmek; bir yandan bu alanda çaba ve emek harcamaya çağırdığımız genç kuşaklara ne yaptıklarını bilmenin huzurunu getirecek, bir yandan da eğitimcilerimize, matematik denen aracı nasıl kullanacaklarını belirtmek bakımından ışık tutacaktır.

En geniş anlamıyla eğitim, yaşlıların gençler üzerinde yapmayı istedikleri etkilerin tümüdür. Yaşlılar çocukları, kendilerinin ve kendilerinden önce gelenlerin bilgilerini yeniden bulmak külfetinden kurtulmalarını, bunlardan faydalanmalarını, kendi beğendikleri yaşama tarzlarına yön veren değer yargılarını benimsemelerini isterler. Bunlardan daha önemli olarak; bütün ömürleri boyunca karşılaşacakları olaylarda şahsı ve çevresiyle olan ilişkilerinde, mücadelelerinde en uygun ve başarılı davranışlarda bulunmalarını isterler. Bu üç yönlü etkiler bütünü; öğretim, telkin ve dar anlamda eğitim olarak adlandırılabilir. Matematiğin bu üç yöndeki rolü kısaca şu şekilde belirtilebilir:

1. Yaşama biçimimize yön veren değer yargılarımızın benimsetilmesinde, eğitimin yükü daha çok sosyal bilgilerin omzundadır. Bu bakımdan matematiğin, sosyal bilimlerin gelişmesinde yaptığı hizmet küçümsenemez.

2. Matematik bilgi olarak, zamanımızda belki de tarihin hiçbir devrinde kazanmadığı bir güç ve

etkinliğe ulaşmıştır. Teorik matematik düşüncenin formülleri sayesinde, kainatın pek çok sırlarının çözülebildiği anlaşılmıştır. Matematik bilgiler sayesinde öyle icat ve buluşlar mümkün olmuştur ki, bunlar doğaya karşı gücümüzü artırmakla kalmamış, toplumumuzu ve yaşayışımızı temelden değiştirmek durumuna girmişlerdir. Kainat günlük tasarruflarımızın konusu, uzay hareket alanımız olmuştur.

3. Ekonomik sorunların daha iyi anlaşılabilmesi, karmaşık ekonomik ve sosyal sorunların,

açık ve anlaşılabilir hale gelmesi bu bilim dallarında daha çok matematik ve matematik yöntemlerinin kullanılmasıyla mümkün olmuştur.

4. Bireylerin karşılaştıkları olaylarda kendi ve çevresiyle ilişkilerinde ve mücadelelerinde; en uygun ve başarılı davranışlarda bulunabilmeleri için yeni kuşakların zihin, beden ve ruhları ile ilgili bazı alışkanlık, yeti ve güçleri kazanmalarını, geliştirmelerine ve devam ettirmelerine ihtiyaç vardır. Matematiğin bu bakımdan gördüğü işler, diğer ödevleriyle yarışacak ve yer yer onlara temel olacak değerdedir (Kodamanoğlu, 1999).

Ayrıca matematikte; nedenlerle varılması mutlak olan sonuçlar arasında bağlar kurulurken yargıya etkisi olmayan fikir ve unsurları tamamen bertaraf etmek mümkün olduğu için matematik, insanda fikir aydınlığını bir ihtiyaç haline getirir. Diğer üstün yanlarından biride daha öncede değindiğimiz muhakeme yapabilme kabiliyetini geliştirmesidir. İnsanoğlu muhakeme yapabildiği ölçüde özgür düşünür ve o oranda sınırsız ufuklara varabilir (Kodamanoğlu, 1999).

1.2.3.Okullarda Matematik Öğretimi

Bazı ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de matematik öğretme ve eğitiminde bir dizi sorunlar olduğu bilinmektedir. Okullardaki matematik öğretimi ve eğitiminde karşılaşılan sorunlardan bazılarını aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür.

- 1.Zaman çizelgesinde ne kadar ders saati ayrıldığı bilinmesine karşın, tüm ölçütler giriş sınavlarına odaklandığından öğretim konuları arasında sağlıklı bir dağılım ve denge olmayışı,
- 2.Konuların öğretiminde tebeşir, silgi ve yazı tahtası üçlüsü dışında araç-gereç kullanılmayışı,
- 3.Düz anlatım, soru-cevap ve alıştıırma yaptırma dışında daha etkin öğretim yönteminin kullanılmayışı,
- 4.Öğrencilerin bilgi ve becerilerinin ölçülüp değerlendirilmesinde oldukça geleneksel tekniklerin kullanılması gibi ve benzeri sorunlar mevcuttur.

Bu sorunların yanında diğer bir önemli problemi de öğretmenlerin mesleki yetersizlikleri oluşturmaktadır.

Okullarda her sınıf düzeyinde matematik konularının öğretiminde öğretmenin yetkinliği, derslerin hazırlanması için öğretmenin sahip olduğu bilgi ve becerinin özenle kullanılmasına ve

sınıf içerisinde uygulanmasına bağlıdır. Etkin matematik öğretimi ve eğitimi için öğretmene düşen en büyük görev öğrencilerinin sağlıklı bir düşünce yapısına sahip olmalarını sağlamaktır.

Matematiğin içerdiği konuları anlaşılır ve açıkça anlatmak, ilgi ve ön hazırlıkları farklı öğrencilere öğretmek karışık bir iş olduğu için, bir öğretmenin sahip olması gereken üç temel özellik vardır. Bunlar:

1. Matematik konularını bilmek,
2. Öğrenciyi her yönüyle tanımak,
3. Öğretmeyi bilmektir.

Öğretmenlerin matematik konularını iyi bilmesi, onlara ders konularını seçmelerinde ve seçtikleri konuları nasıl anlatacaklarını belirlemede etkili olur. Matematik konularını gerçekten etkili bir şekilde öğretebilmek için öğretmen, öncelikle öğrencilerini çok iyi tanımalıdır. Bu bağlamda matematik öğretmeni;

1. Öğrenciler matematiği nasıl öğrenir?
2. Öğrencilerin yaşı, yetenekleri ve matematik konularını öğrenim deneyimleri ne düzeydedir?
3. Matematik derslerine tüm öğrencilerin katılımını sağlayacak yollar nelerdir? Vb. sorulara sürekli yanıt arayan biri olmalıdır. Bu konularda başarılı olmak için öğretmenlerin yeterli bilgi ve deneyim birikimine sahip olmaları gerekir.

Bir diğer önemli konu ise öğretmenin soru hazırlama yeteneğidir. İyi hazırlanmış sorular öğrencilerin bilimsel düşünme yeteneklerinin artmasını sağlar.

Matematiğe olan gerçek ilgi temel olarak konudaki problemin çözümüne bağlıdır. Tanınan veya anlaşılabilir problemler çözülmeye kadar kişide tereddüt, kaygı ve gerilim meydana getirir. Bir çözüm bulunduğu anda kişideki tereddüt, kaygı ve gerilimin yerini memnuniyet hissi alır. Matematik düzenli olarak öğretildiğinde öğrenciye fazlaca problem sunar. Öğrenciye bu problemlerin çözümünde onu başarıya ulaştıracak bir takım teknikler ve düşünme modelleri kazandırır. Her bir başarılı çözüm ile öğrenci haz duyar ve kendini daha iyi hisseder. Sonuç

olarak aynı türden tecrübeleri araştırır ve belirlenmiş merak diye tanımlanan diğer istenilen davranış tiplerini gösterir (Butler ve Wren 1960).

Her meslekte olduğu gibi öğretmenlikte de yeterli deneyime sahip olmak ve yetkinleşmek kendiliğinden olmaz. Öğretmen öğrencilere ders vermeden önce bazı etmenleri ve ayrıntıları gözeterek derslere hazırlık yapmak durumundadır. Öğretmen okutacağı matematik konularıyla

ilgili öğretim materyallerini (ders kitabı, yardımcı kitaplar, ders notları, vb.) önceden incelemeli, konu hakkında ayrıntılı bilgi edinmelidir.

Öğretmeye başlamadan önce öğretmen, uygun öğretim yöntemini belirlemek için öğrencileri hakkında bazı bilgilere sahip olmalıdır. Bu bilgiler, örneğin, öğrencileri bilgi düzeyleri, becerileri ve düşünme yetenekleri, eksik veya ileri düzeydeki öğrenme davranışları olabilir (Ersoy, 1998).

Bu aşamadan sonrada matematik konularının öğretimi için uygun öğretim yöntemini belirlemelidir. Matematik öğretiminde kullanılan temel yöntem ve tekniklerin neler olduğu konusunda tam bir birlik sağlanmamasına karşın aşağıda verilen yöntemler en çok kabul gören yöntemlerdir. Bunlardan biri yalnız başına kullanılabileceği gibi konunun özelliğine göre bir kaçını bir arada kullanılabilir. Kullanılan yöntem ve teknikler şunlardır:

- 1.Tanımlar Yoluyla Öğretim
- 2.Deney Yoluyla Öğretim
- 3.Kurallar Yoluyla Öğretim
- 4.Örnekler Yoluyla Öğretim
- 5.Senaryo İle Öğretim
- 6.Gösterip Yaptırma Yoluyla Öğretim
- 7.Analizle Öğretim
- 8.Düz Anlatım Yoluyla Öğretim
- 9.Model Kullanma Yoluyla Öğretim
- 10.Soru-Cevap Yöntemi

1. Tanımlar Yoluyla Öğretim

Tanımlar yoluyla öğretim, bilgi düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır. Öğretmen merkezli bir öğretme yöntemi olup daha çok bilgiyi öğrencilere aktarma sürecini içermektedir. Tanımlar yoluyla öğretimde, öğrenciye kazandırılmak istenen kavramın tanımı verildikten sonra tanıma uyan ve uymayan örnekler vererek tanımın daha iyi kavranılması sağlanır. Her bir örnek üzerinde öğrencilerin fikirleri alınarak tartışma ortamı ile öğrencilerin derse katılımları gerçekleştirilir. (Pesen ve Odabaş,2000)

2.Deney Yolu ile Öğretim

Genellikle uygulama düzeyindeki davranışların kaldırılmasında kullanılır. Öğrenci merkezli bir yöntemdir. Matematik öğretiminde bazı konular hariç kullanımı oldukça zordur. Diğer bir dezavantajı ise diğer yöntemlere göre daha çok zaman harcanabilir.

3.Kurallar Yoluyla Öğretim

Kurallar yoluyla öğretim genel olarak bir kavramı başta vermek için iyi bir teknik değildir. Kurallar, diğer yöntemlerle niçin ve nasıl olduğu verildikten sonra işlemlerin özetlenmesi için verilir. Kural, geliştirmek istediğimiz fikri ön plana çıkarır. Çocuğun hesaplama planını takip etmekte zorlandığı zaman, kurallar ile geliştirilen bir kavram, periyodik egzersizlerle devam ettirilmelidir. Kuralın niçin olduğu başka bir yöntemle geliştirilmedikçe çocuğun kuralı hatırlayabilmesi oldukça zordur. Kurallar, kavramları özetleme aracı olarak kullanılır. Bir kavramın kurallar ile verilmeye başlanması iyi bir öğretim tekniği değildir. Kurallar ile öğrenilen bir kavram unutulduğunda hatırlanması zordur.

4.Örnekler Yoluyla Öğretim

Örnekle öğretim yöntemi, bütün öğretim yöntemleri içerisinde çok yönlü olan yöntemlerden bir tanesidir. Öğretimin her safhasında kullanılır. Yanlış olan durumları düzeltmek dışında, örnekler genellikle diğer yöntemler ile bağlantılarda kullanılır. Örnekler bir bilginin daha çok “nasıl?” olduğunu açıklama durumunda kullanılır. Özellikle bir kavramın birçok değişkeni

olması durumunda bu yöntem kullanıldığında genellikle birden çok örnek gösterilmelidir. Kavramsal hatalar ortaya çıktığında, öğretmen yanlış anlaşılımları düzeltmek için örnekle öğretim yöntemini kullanabilir.

5.Senaryo ile Öğretim

Senaryo yöntemi ile öğrenme, kazandırılması düşünülen davranışları örtülü olarak içeren bir hikayenin yaşanması ve bu yaşantının içerisinde öğrenmenin oluşması ilkesine dayanır. Bu yaklaşımda dersi işlemeye başlamadan önce öğrencilerin hedeften haberdar edilmesi gerekmez. Aksine hedef hikayenin içine emzirilmiştir. Hikayenin cazibesi Öğrencileri güdüler ve öğrenciler hikayenin içine taşınır. Her derste senaryo üretmek zordur. Bu bakımdan öğretmen her ders için senaryo üretmeye kendini zorlamamalıdır. (Altun, 1998).

6.Gösterip Yaptırma Yoluyla Öğretim

Gösterip-yaptırma yöntemi, bir işlemin uygulamasını önce gösterip sonra öğrenciye alıştırmaya yaptırarak öğretme yoludur. Bu yöntem, bir konuya ilişkin bilgilerin açıklanması ve bu bilgilerin beceriye dönüştürülmesi için gerekli uygulamaların yapılması aşamasında kullanılır. Bu yöntem daha çok uygulama düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır. Ayrıca bu yöntem öğrencilerin devinişsel becerileri kazanmasında oldukça etkilidir (Pesen ve Odabaş 2000).

7.Analizle Öğretim

D' Augustine göre analizle öğretimde bir kavram ya da kuralın nasıl çıktığı birbirini izleyen alt basamaklara ayrılarak adım adım öğretilir. Her adımda yapılan işlemin gerekçeleri açıklanır. Kavrama basamağındaki davranışların kazandırılması için uygun bir yöntemdir. Bu yöntemle bir kavram ya da kuralın neden ve niçinlerine kolaylıkla cevap verilebilir.

Diğer yöntemlere göre soyuttur, bu yüzden öğretmenin hazırlıklı olması gerekir. Kalıcı öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi için analiz yönteminin zorunlu olduğu durumlar vardır. Yöntemin başarılı kullanılması için öğrencilere ön şart davranışların tam olarak kazandırılması gerekir (Altun, 1998).

8.Düz Anlatım Yöntemi

Öğretmenlerin en çok başvurdukları yöntemlerden biridir. Tamamı konuşmaya dayanır. Öğretmen veya konuşan kişi tarafından kavramların veya ilkelerin öğrencilere sözlü olarak sunulmasıdır. Öğretmenin tek taraflı olarak öğrencilere bir şeyler anlatması, açıklaması veya karşılıklı olarak soru sorma ve cevaplama şeklindeki yolun izlenmesi düz anlatımdır. Matematik dersinin amaçları bilişsel ağırlıklıdır. Düz anlatım yönteminin, bilişsel alan davranışların bilgi basamağına ait davranışların kazandırılması için ideal olduğu söylenebilir. Bunun yanında matematik dersinde, her konu ile ilgili öğretmenin mutlaka anlatması, açıklaması gereken kavramlar vardır. Bu nedenle her dersin belirli bölümlerinde düz anlatıma yer verilmesi adeta zorunlu hale gelmektedir. Birçok yönden etkili olan düz anlatım yönteminde öğrencilerin derse katılımı çok azdır. Bu durum öğrencilerin ders boyunca dersti dinlemelerini. imkansız kılmaktadır.(Albayrak, 2000).

9.Model Kullanma Yoluyla Öğretim

Öğretme. yöntemlerinde model; geliştirilmek istenen bir kavramın bazı durumlarının temsil edildiğı somut varlıklar, resim veya nesnelere. Bu yöntem bir kavramın soyutluk düzeyini azaltmak için kullanılır. Bu yöntem öğrenciler yüksek ilgi göstermektedir. Modeller kavramların karmaşıklığını azaltır. Modeller, sayı, işlem, problem çözme, geometri ve ölçü kavramları verildiğinde çok kullanılır. Modelin, özelliğı verilmek istenen kavram hakkında yanlış anlamalara yol açmaması için seçiminde dikkat edilmesi gerekir. Örneğın küçük bir çocuğına sadece üç kırmızı daire ile üçlük kavramını vermek istediğimizde üçlük kavramını kırmızı nesnelere ile karıştırabilir. Modeller öğretimin her safhasında kullanılır. Fakat bu modeller soyutluk düzeyini azaltmak için ihtiyaç duyulduğunda başlangıcında daha sık kullanılır (Pesen ve Odabaş 2000).

10. Soru-Cevap Yöntemi

Matematik dersinde sıkça başvurulan yöntemdir. Her metotta olduğu gibi soru-cevap metodunda da öğretmene büyük görevler düşmektedir. Öğretmen soruyu sınıfın geneline değil şahsa sormalıdır. Ancak dikkat edilmesi gereken hususlardan birisi öğretmen bilebilecek öğrenciye soru sormalıdır. Rasgele seçilen kişiye soru sormak bu yöntemi amacından saptırır. Ayrıca öğrencinin verdiği cevaba göre nedeni ve niçini sorularak cevabın bilinçli veya

bilinçsiz verilir verilmediği kontrol edilmelidir. Doğru ve bilinçli verilen cevaplar pekiştirilmeli yanlış cevapların neden yanlış olduğu öğrencilere açıklanmalı ve düzeltilmelidir. Bu sayede öğrenciler bilinçli düşünmeyi ve akıl yürütmeyi öğrenirler (Albayrak, 2000).

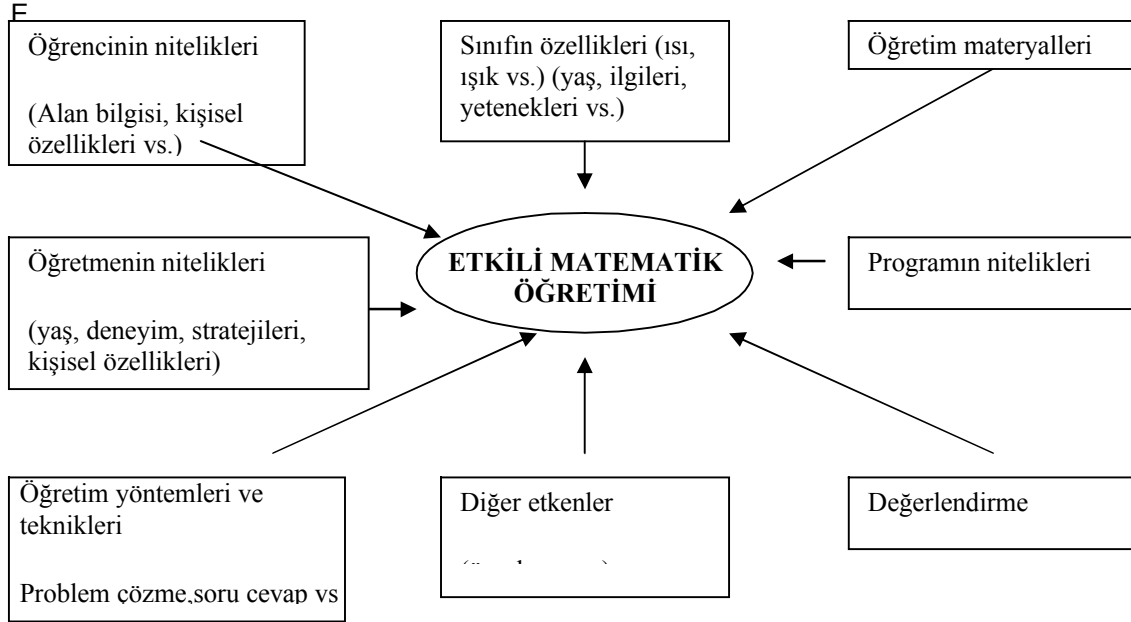
Öğretmen en son aşamada ise yukarıda açıklanan tüm düşünceleri ve önerileri göz önünde bulundurarak öğretme planı tasarlayıp bunu yazılı duruma getirmelidir. Yazıya dönüştürülmemiş plan tasarımları üzerinde tartışmak hem zor hem de eğitimin pratiğini yerine getirmeden önce gerekli düzenlemeleri yapmaya elverişsizdir.

Bir öğrenciye matematikle ilgili problemleri ve durumları tartışabilmesini sağlayacak cesareti vermek öğretmenlerin sorumluluğundadır. Öğrenciye düşen ise, bu cesareti kullanarak daha çok şey öğrenmesi ve öğrendiklerini geliştirmesidir (Ersoy, 1998).

1.2.4.İlköğretimde Matematik Öğretimi ve Öğretmenin Rolü

Etkili matematik öğretimi birden çok değişkenle ilişkilidir. Öğretmen, öğrenci, sınıfın fiziki koşulları, program ve daha sayılabilecek diğer pek çok unsurlar bütünleştiğinde etkili bir öğretimden söz edilebilmektedir. Tüm bu unsurlar etkili matematik öğretimi için de geçerlidir. Etkili matematik öğretiminin temel amacı öğrencilere matematikle ilgili bilgi ve becerileri gerekli olan durumlarda kullanabilecekleri ve yine gerekli durumlarda yeni bilgilere uyarlamada aktarabilecekleri anlamda kazandırmaktır. Bu temel amacı gerçekleştirebilmek kuşkusuz birçok unsurun dikkate alınmasıyla mümkündür (Çakmak,2004).

Etkili matematik öğretiminde rolü olan faktörleri aşağıdaki şema çerçevesinde incelemek mümkün olabilir.

Çizelge 1.3. Etkili matematik öğretiminde rolü olan faktörler (Çakmak, 2004).

1.2.4.1. Etkili Matematik Öğretmeni

Yukarıda verilen unsurlar yanında etkili öğretimi sağlamada en önemli rol öğretmenlere düşmektedir. Etkili öğretmen nitelikleri üzerinde literatürde pek çok sayıda araştırmaya rastlanmaktadır. Bu araştırmaların her biri değişik bir bakış açısı ile konuya yaklaşmış, bazı araştırmalar daha çok etkili öğretmen özellikleri üzerinde değişik kademelerdeki (ilköğretimden yükseköğretime kadar) öğrenci görüşlerine başvurmuş, bazı çalışmalarda öğretmen ya da idareciler ya da veli görüşleri de alınmıştır.

Bu çalışmaların tümü analiz edildiğinde araştırmacıların etkili öğretmen özelliklerini değişik sınıflamalar altında açıkladıkları görülmektedir. Bu sınıflamalar içinde öğretmenin kişisel özelliklerini dikkate alan araştırmalar ve öğretmenin deneyimi üzerinde yoğunlaşan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmaların dışında öğretmenin sahip olması gereken bilgi türleri üzerinde odaklanan çalışmalar da dikkat çekicidir. Bu konuya işaret eden araştırmacılarından biri de Mc

Namara (1991) olmuştur. Mc Namaraya göre öğretmenin sınıf ortamındaki becerileri iki hususla ilişkilidir:

1.Öğretmenin öğretim sürecindeki becerileri: daha çok dersi planlama, çeşitli ve uygun öğretim stillerini, öğretim materyallerini etkili kullanma, öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirmede uygun metotları kullanma ile ilgili becerilerdir, tüm bunlar da genel pedagoji bilgisi ile ilgilidir.

2. Öğretmenin becerileri ayrıca konu bilgisine de bağlıdır. Bu iki durumun bir araya gelmesiyle pedagojik içerik bilgisi meydana gelir.

Bu konuda görüş bildiren bir diğer araştırmacı ise Ball (1990) olmuştur. Ball'a göre matematiği öğretmek için anlamak ve matematik bilgisi gereklidir. Matematiği etkili öğretmek için temel olan matematik bilgisidir. Fennema ve Franke (1992) ise matematiği etkili öğretmek için gerekli bilgi türleri olarak şunları belirtmektedir:

1.İçerik bilgisi: Öğretmenlerin kavram, işlem ve problem çözme bilgilerini içeren bilgidir.

2.Pedagoji bilgisi: Etkili planlama stratejilerini, sınıf yönetimi ve motivasyonu sağlama tekniklerini içerir.

3.Öğrenci hakkında bilgi: Özellikle öğrencilerin düşünme ve öğrenme süreçleri ile ilgili bilgileri içerir.

Etkili bir öğretmende;

-Konu bilgisi

- Öğrenme ve öğrenen bilgisi
- Sınıf yönetimi bilgisi
- Program ve öğretim bilgisi

-Genel Pedagoji Bilgisi

-Pedagojik İçerik Bilgisi

- Öğrencileri anlama bilgisi
- Program bilgisi

- Öğretim stratejileri bilgisi

bilgilerinin tümünün bulunması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. (Çakmak,2004)

Grossman (1990) tüm bu araştırmacıların söylediklerini özetler bir biçimde etkili bir öğretmende: 1.Konu Bilgisi (İçerik)

2.Genel Pedagoji Bilgisi (Öğrenci ve öğrenme, Sınıf yönetimi, Program bilgisi, Diğer) ve

3.Pedagojik İçerik Bilgisi (öğrencileri anlama, program ve öğretimsel stratejiler bilgisi)

olması gerektiğini belirtmektedir.

McDiarmid (1990) pek çok aday öğretmenin, ilköğretim düzeyinde matematik gibi alanlarda konu bilgisinin basit olduğu ve öğretime başlamak için bu bilgiye sahip oldukları yönünde düşündüklerini belirtmektedir. Adaylar genel olarak ne öğretecekleri ve nasıl öğretecekleri konusunda sıkıntı çekmediklerini, ancak biraz daha metod ve sınıf yönetimi stratejileri konularında bilginin yararlı olacağı yönünde düşünmektedirler.

Diğer taraftan Huckstep ve arkadaşları (2002) zayıf konu bilgisinin konu öğretimini olumsuz etkileyeceğini belirtmişlerdir. Goulding ve arkadaşları (2002) da zayıf alan ya da konu bilgisinin aday öğretmenlerin öğretimi planlama becerileri üzerinde etkisi olacağını belirtmişlerdir. Ernest (1989) e göre ise matematik öğretimi bilgisinin iki boyutu vardır:

1.Pedagojik matematik bilgisi: problem çözme, kavramlar, güçlükler, yaygın yapılan hatalar, etkinlikler vs.

2.Matematik program bilgisi: Ernest (1989) bu iki genel bilgi türünden başka şu bilgi türlerinden bahsetmektedir:

- Matematik bilgisi
- Konu bilgisi
- Matematik öğretimi bilgisi
- Matematik pedagoji bilgisi
- Matematik öğretimi için sınıf düzenlemesi ve yönetimi bilgisi

- Matematik eğitimi bilgisi

Araştırmacıya göre etkili matematik öğretmenin matematik bilgisine ihtiyacı vardır. Diğer bilgiler ise bunu tamamlayıcı nitelik taşır ve bu bilgilerin içinde alan bilgisini tamamlayan en önemli bilgi türü; matematiğin nasıl öğretilceğini bilme ile ilgili olan bilgi türüdür.

Çakmak (1999) araştırmasında İngiltere ve Türkiye’deki aday ve deneyimli öğretmenlere matematiği öğretirken en önemli olduğunu düşündükleri bilgi türlerini sıralamalarını istemiştir. İngiltere örneğinde yer alan aday ve deneyimli öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, her iki gruptaki öğretmenler kendileri için en önemli bilgi türünün ‘genel öğretim becerileri’ olduğunu belirtmiştir. İkinci sırada ‘özel strateji ve teknikler bilgisi’ yer almıştır. Üçüncü sırayı deneyimli öğretmenler için ‘matematik bilgisi’ alırken adaylar için ‘genel öğretim becerileri’ almıştır. Bu da aday ve deneyimli öğretmenlerin benzer biçimde düşündüklerini göstermektedir. Türkiye örneğinde yer alan aday ve deneyimli öğretmenlerin cevapları analiz edildiğinde, adaylar için ilk sırada ‘matematik bilgisi’ yer alırken, deneyimli öğretmenler ‘program bilgisi’ ni işaretlemişlerdir. İkinci sırada adaylar ‘genel öğretim bilgilerini vurgularken, deneyimli öğretmenler ‘matematik bilgisi’ni vurgulamışlardır. Bu cevaplar ise aday ve deneyimli öğretmenlerin matematik öğretirken dikkate aldıkları bilgi türleri önceliklerinin farklılıklar gösterdiğini ifade etmektedir.

Buraya kadar anlatılanlar çerçevesinde, matematik öğretiminde öğretmenlerin önemli role sahip oldukları, bu anlamda öğretmenin sahip olduğu bilgi ve beceri türlerinin de öğretimi doğrudan etkilediği anlaşılmaktadır.

Tüm bunlara ek olarak, öğretmenler öğretime yönelik bilgi ve becerilerini kullanarak, sınıflarda öğretim sürecini aktifleştirebilirler ve öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayabilirler. Bunu gerçekleştirmede şu hususlar dikkate alınabilir:

Çeşitli öğretim yöntemleri kullanılabilir.

- Problem çözmeye dayalı, araştırma ve keşfetmeye dayalı çalışmalar yapılabilir.
- Öğrenme etkinlikleri içinde öğrencilerin birlikte çalışmaları sağlanabilir.
- Öğrencilere zaman zaman birbirlerinin çalışmalarını değerlendirmeleri için imkan sağlanabilir.
- Öğrencilerin çalışmalarını ya da projelerini sunmaları sağlanabilir.
- Çeşitli öğretim materyalleri kullanmaları sağlanabilir.

Aktif öğrenmenin sonuç olarak öğrenci için sağladığı kazanımlar değişik alt başlıklar altında şu şekilde toplanabilir. Aktif öğrenme neler sağlar?

Bilişsel Öğrenme:

- Problemler konusunda düşünme
- Tahminler yürütme, hipotezler kurma
- Diğer çocuklarla ya da yetişkinlerle tartışabilme
- Arkadaşlarının düşüncelerinden yararlanma
- Verilen durumlar hakkında konuşma, ne olduğunu ve nasıl olduğunu açıklama
- Yeni fikirler oluşturmada ve bunları geliştirmede önceki deneyimleri kullanma
- Keşfetme (kendi kendine ya da grup etkinlikleri ile)
- Planlama
- Problem çözme becerileri
- Ölçme, eşleme, sınıflama, hesaplama
- Yüksek dil düzeyi ya da dili zengin kullanma
- Daha çok merak
- Yüksek zihinsel yeterlik
- Daha çok imgeleme

Duyuşsal öğrenme:

- Başarıyı hissetme
- Başarısızlıkla karşılaşma durumunda ısrarlı olma
- Diğer arkadaşlarının başarı ve mutluluğunu paylaşma
- Yeteneklerinin farklılaştığını, ama geliştirilebileceğini öğrenme
- Başarının pek çok yolu olduğunu öğrenme

Fiziksel öğrenme:

- El-göz koordinasyonu
- El becerisini geliştirme

Sosyal öğrenme:

- Birlikte düşünme ve işbirliği içinde çalışma
- Birbirine yardımcı olma
- Başkalarını algılama becerisi
- Daha çok empati kurma becerisi

Aktif öğrenme; öğrencilerin uygulamalı olarak, etkinlikler yoluyla ve kendi deneyimleri ile öğrendikleri bilgi ve becerileri bütünleştirdikleri bir öğrenme türü olarak tanımlanabilir (Kyriacou, 1997). Aktif öğrenmenin öğrenciler için sağlayacağı yararlar bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve sosyal kategorilerde açıklanabilir. Dil becerisini geliştirme, beraber çalışma alışkanlıklarını kazandırma, problem çözme, analiz ve sentez becerileri, paylaşma, birbirine

soru sorma ve birbirlerinden öğrenme gibi aktif öğrenmenin sayılabilecek pek çok katkısı olduğu söylenebilir.

Aktif öğrenmenin en önemli katkılarından biri öğrencilere sorumluluk duygusu ile kendi bireysel yeteneklerini ortaya çıkarabilecekleri çalışma alışkanlıkları kazandırmasıdır (Waterhouse, 1995). Bu noktada öğretmen tarafından kullanılacak öğretim yöntemleri ve etkilerinden söz edilebilir.

Problem çözme, drama vs. gibi öğrencileri öğrenme ortamında aktif yapacak öğretim yöntemlerinden biri oyun yöntemidir. Oyun yöntemi özellikle ilköğretim matematik öğretimi için oldukça kullanışlı ve öğrenciler için yararlı bir yöntemdir.

Aktif öğrenmeyi sağlayacak bir diğer yöntem ise problem çözümdür. Bilindiği gibi problem çözme aynı zamanda bilimsel bir tekniktir ve çeşitli basamakları vardır. Problemi anlama, problem için çözüm yolları üretme, alternatif çözüm yollarından birini seçme, deneme ve çözüme ulaşma olarak sıralanabilen problem çözme yöntemi sınıf ortamında kullanıldığında, bu aşamaların gerçekleşme sürecinde öğrencilerin aktif olmasını gerektirmektedir. Bu yöntemde öğretmen anlatır, öğrenci dinler ve anlar, yerine öğrenci çabalar, öğretmen yönlendirir.

Aktif öğrenme aynı zamanda sınıf organizasyonu ile de ilişkilidir. Örneğin düz anlatım yöntemi tüm sınıfa yönelik olarak kolaylıkla uygulanabilirken, problem çözme, grup çalışmaları, küçük grup projeleri için sınıftaki öğrencilerin oturma düzenleri değişik biçimlerde düşünülebilir.

Kısaca etkili matematik öğretiminde bir önemli husus da aktif öğrenmedir. Aktif öğrenmeyi sağlarken öğretmenler birden çok yöntem ve teknik kullanabilirler. Ancak burada önemli olan hangi yöntemin hangi konularda kullanılabileceğini belirleyebilmek ve bunları uygulama konusunda yeterli bilgi ve becerileri edinmektir.

Tüm bunlar öğretim sürecinde kullanılacak değişik teknikler ve yöntemlerle sağlanabilir. Bu teknikler arasında ilköğretim matematik öğretimi için daha çok problem çözme, oyun, araştırma gibi öğrencilerin katılımının daha etkin olacağı bazıları örnek olarak vermek mümkündür (Çakmak,2004).

Sonuç olarak, etkili matematik öğretiminde rol oynayan pek çok unsur olmakla birlikte, en önemli rol ve sorumluluklar sınıflarda öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenlerin matematik

konu bilgisi ve pedagoji bilgisini birlikte kullanmaları, özellikle ilköğretimdeki öğrencilere matematiksel temel bilgi ve becerileri kazandırmalarını kolaylaştırıcı bir rol oynayacaktır.

Etkili matematik öğretimi sadece matematik bilgisini öğrencilere iletmek değil, öğrencilere matematik aracılığı ile matematiksel düşünce ve süreçleri derinlemesine anlamalarını sağlamak üzere yardımcı olmaktır.

Matematiği anlamak fikirler, olaylar ve süreçler arasındaki ilişkileri kurmak olarak tanımlanabilir. Etkili matematik öğretimi, anlamayı temel alan bir öğretimdir.

Etkili bir öğretim için öğretmenlerin öğrencilerini motive etmeleri önemlidir, ancak yeterli değildir. Etkili matematik öğretmek için öğretmenin kendisini de motive edecek çabalar içinde olması önemlidir. Bunun için yeni çalışmaları takip etmek, bunları öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanma çabaları motivasyonu kazanmada önemli etkilere sahiptir.

Etkili matematik öğretimi için işbirliğine dayalı öğrenme yolu da kullanılabilir. Bu tür çalışmalarda öğretmenin rolü bilgiyi hazır bir biçimde öğrenciye aktarmaktan çok, öğrenciye rehberlik etmektir.

Etkili matematik öğretimi için öğretmenler aynı zamanda öğrencilerin deneyimlerini ve yeteneklerini matematik yoluyla kullanmalarını sağlayacak öğrenme atmosferini oluşturmalıdır. (Çakmak,2004)

1.3. Özel Dershaneler

Özel dershanelerin kuruluş amacı, Özel Dershaneler Tip Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinde şöyle ifade edilmektedir:

Öğrencileri;

- a) Zayıf oldukları derslerden yetiştirmek ve bilgi seviyelerini yükseltmek,
- b) Bir üst okulun giriş sınavlarına hazırlamak,
- c) Belli alanlarda ilerlemek amacıyla araştırma ve inceleme yapmak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşmak isteyen öğrencilere gerekli olanak ve ortamı sağlamak, bu gibi öğrencileri tespit ve teşvik etmek.

Yukarıda ifade edilen amaçlar doğrultusunda faaliyetlerini sürdüren özel dershaneler, özellikle (b) maddesinde ifade edilen "üst okulların giriş sınavlarına hazırlık" konusunda yoğunlaşırken, (c) maddesinde ifade edilen amaç doğrultusunda pek çalışma yapamamışlardır. Bu da gelen taleple ilgili bir sonuçtur (ÖZDEBİR,2005).

1.3.1. Türkiye'de Özel Dershanelerin Tarihçesi

İnsanların öğrenme ihtiyacı, insanlık tarihi kadar eskidir. Eski çağlarda örgütlü bir öğretim sistemi olmadığına göre, ilk öğrenmeler birebir yöntemi ile gerçekleşmiştir. Daha sonra öğreticinin tek, öğrenenlerin birden fazla olması ile örgütlü öğretim sistemine (okulaşmaya) doğru gidilmiştir.

İnsanların daha çok öğrenme isteği duyması ise okul sistemi dışında ücretle ders alma "özel ders" ihtiyacını ortaya çıkartmıştır. Özellikle bazı sanat dallarında (müzik, resim gibi) eskiden beri bazı tanınmış isimlerden özel ders almak bir ayrıcalık olarak görülmüştür. Bu durum günümüzde de devam etmektedir. Okul yolu ile öğrenme sistemi geliştikten sonra da, daha çok öğrenme, daha iyi öğrenme isteği ile beraber, ücretle ders alma ihtiyacı gene devam etmiştir. Bununla da ücretli öğretim yapan kurumlar, Türkiye'deki adıyla "Özel Öğretim Kurumları" doğmuştur. Bunların içinde yaygın eğitim kapsamındaki özel dershanelerin, Türkiye'deki geçmişi Cumhuriyet döneminden öncedir. 1915 yılında yayınlanan Mekatib-i Hususiye Talimatnamesi'yle özel dershaneler yasal statü içine alınmıştır.

Başlangıçta fen, lisan veya sanat öğrenimi için açılan ve bir "özel okul" gibi düşünülen Özel Dershaneler,1965 yılından sonra daha çok takviye kursları şekline dönüştü.

Özel Dershaneler bugünkü statülerine 08.06.1965 tarih ve 625 sayılı yasa ile kavuştu. Bu tarihten

sonra, merkezi sınavların da yaygınlaşması ile özel dershanelerde de gelişmeler oldu. 1970'li yıllarda, illerin yarısından fazlasında özel dersane vardı.12 Eylül 1980 ihtilâlinden sonra özel dershanelerin kapatılması gündeme geldi. 1981 yılından 1983 yılına kadar konu kamuoyunda tartışıldı. 1983'te özel dershanelerin kapatılması ile ilgili bir yasa tasarısı kurucu mecliste gündeme getirildi. 31.07.1984 tarihinden itibaren kapatılmasına karar verilmiştir.

1983 yılında yapılan seçimler sonucunda kurulan Özal Hükümeti'nde bu konu yeniden tartışmaya açıldı. Özal Hükümeti, özel dershanelerin faaliyetlerini sürdürmesini sağlayan, 11 Temmuz 1984 tarih ve 3035 sayılı yasayı kabul etti. Bu yasa ile yine 625 sayılı özel öğretim kurumları yasasının

bazı maddeleri değiştiriliyor ve bir yıl önce getirilen kapatma hükmü iptal ediliyordu. Böylece özel dershaneler fiilen kapanmadan faaliyetlerine devam etme olanağı buldu.

İlgili yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, yasa hükümleri gereğince özel dershanelerle ilgili olarak pek çok yönetmelik, yönerge ve genelge yayınlanmaya başlandı. Türk Milli Eğitim Sistemi içinde önemli bir yer almaya başlayan özel dershaneler, hızlı bir gelişme süreci içine girdiler.1984 yılında 174 olan özel dersane sayısı bugün 3000'e ulaşmış ve tüm Türkiye'ye yayılmıştır. Tüm illerde ve pek çok ilçede bugün özel dershaneler vardır (ÖZDEBİR, 2005).

1.3.2.Dünyada Özel Dershaneler

Türkiye'de eğitim sistemi içinde özel dershanelerin yeri tartışılırken, özel dershanelerin yalnız Türkiye'de var olduğu şeklinde görüşler ifade edilerek de özel dershaneler suçlanmaktadır. Yine bu görüşe göre, yalnız Türkiye'de üniversite giriş sınavları vardır ve özel dershaneler bu sınavdan dolayı bir fırsatçılık sonucu doğmuştur. Birçok ülkede özel dershanelerin olmadığı, yine birçok ülkede üniversite giriş sınavlarının olmadığı bir gerçektir; ama üniversite giriş sınavları ve özel

dershanelerin olduğu da bir başka gerçektir. Almanya gibi bazı ülkelerde, öğrencilerin üst okullara geçişi bilimsel bir yönlendirme ile yapılmaktadır. Bu gibi ülkelerde, özel dersane türü kurumlar azdır. Ama Japonya, Yunanistan ve İsrail gibi ülkelerde, hatta Amerika Birleşik Devletleri'nde bile özel dersane türü kurumlar vardır. İnsanların okul sistemi dışında kendilerini daha iyi yetiştirme, daha iyi öğrenim yapma gereksinimlerinden doğan özel dersaneler pek çok ülkede vardır. Bunlardan bazıları;

A)Japonya

Japonya'da özel dersaneler okul saatleri dışında öğrencilerin devam ettikleri "Özel Eğitimli Okullar" genel adı ile bilinmektedir. Bunlar da iki ana gruba ayrılmaktadır:

1-Özel Eğitimli Okullar Endüstrisi (Juko):Genelde bu kurumlara ilk ve ortaokul öğrencileri (zorunlu eğitim öğrencileri) devam etmektedir. Jukolar, öğrencileri genel olarak liselere giriş için il düzeyinde yapılmakta olan akademik başarı sınavı'na hazırlamaktadır.

2-Gram Okulları (Yobiko): Yobikolar ağırlıklı olarak, üniversiteye hazırlık kursları yapmaktadır.

Kısaca Juko ve Yobiko şeklinde adlandırılan özel dersaneler, Japonya'da çok yaygın eğitim kurumlarıdır. Görevleri yalnızca lise giriş ve üniversite giriş sınavlarına öğrenci hazırlamak ile de

sınırlı değildir. Genel olarak Özel Eğitimli Okullar (Juko ve Yobiko) aşağıdaki alanlarda faaliyet göstermektedir:

- Lise giriş sınavlarına hazırlama
- Üniversite giriş sınavlarına hazırlama
- Yetiştirme kursları
- Seviye belirleme (hensachi)
- Eğitim danışmanlığı (rehberlik hizmetleri)
- Uydu yoluyla öğretim
- Eğitim araştırmaları
- Pedagojik formasyon dersleri (Türk,2005)

Görüldüğü gibi Japonya'da özel dersaneler çok yaygın bir faaliyet alanı içindedirler. Buna karşılık açılış ve işleyişlerine Japon Eğitim Bilim ve Kültür Bakanlığı (Monboshō) karışmamaktadır. Herhangi bir ticaret şirketi gibi açılmakta ve eğitim işi yaptıkları için de, hiç vergi vermemektedirler.

Japonya'da Özel Dersanelerin İşleyişi:

Japonya'da öğrencilerin büyük bölümü okul saatleri dışında özel dersanelere devam etmektedirler. Okullarda sınıf mevcutları 20-30 iken, özel dersanelerde amfi şeklindeki sınıflarda mevcutlar 150-300 arasında değişmektedir. Mevcutların kalabalık oluşu pek yadırganmamakta ve öğrenme önünde bir engel olarak görülmemektedir. Özel dersanelerdeki bir yıllık kurs ücreti ortalama olarak 700.000 Yen civarındadır. Özel dersaneler, öğrencilerin başarı durumlarını belirten ve Hensachi (hensaçi) adı verilen Seviye Belgesi vermektedirler. Hensachi, bir öğrencinin öğrencilik yaşamı boyunca kullandığı önemli bir belgedir. Bu belge üst okullara kayıt sırasında da, toplum içinde de, bir işe girişte de önemli bir belge olarak görmektedir.(Türk,2005:)

Uydu Aracılığı İle Eğitim:

Japonya'da özel dersanelerin yaptığı işlerin içinde en ilginç olanlarından biri uydu yoluyla yapılan öğretimdir. Bazı dersaneler, yaptıkları dersleri canlı olarak veya paket halinde okullara satmaktadır. Ders işlendiği anda, abone olan okullar, Japonya'nın çeşitli yerlerinde uydu aracılığı ile öğrencilerine dersleri canlı olarak izletebilmektedirler. Bazı dersaneler adeta televizyon stüdyolarına benzemektedir.(ÖZDEBİR,2005)

Özel Dersanelerin Japon Eğitime Katkısı

Bilindiği gibi, Japon ekonomik kalkınmasının temelinde, Japon insanının çalışkanlığı yatmaktadır. Bu çalışkanlık eğitim alanında ve özellikle de özel eğitimli okullar adı verilen özel dersaneler sürecinde de kendini göstermektedir. Aşırı çalışma yarışı öğrencileri daha nitelikli yetiştirmek için organize olan, özel dersanelere talebin artmasına neden olmuştur. En iyi liselere, en iyi üniversitelere girme ve buna bağlı olarak en iyi iş ve yaşam koşullarını elde etme

isteği, Japon kalkınmasının temel ögesidir. Bu noktada çok iyi organize olmuş ve topluma dinamizm veren özel dersaneler , Japon eğitime büyük katkı sağlamaktadırlar. Aşırı yarışın, öğrencilerin psikolojik olarak yorulmalarına neden olduğu sekindeki görüşler Türkiye'de olduğu gibi Japonya'da da tartışılmaktadır. Yarışı sınav cehennemi olarak nitelendirenler de vardır. Ancak buna rağmen, Japon insanı, tercihini çok çalışmaktan yana kullanmaktadır (ÖZDEBİR,2005).

B)Yunanistan

Yunanistan'da, Türkiye'deki özel dersanelere benzeyen 4 kurum tipi vardır:

- 1-Orta öğretime hizmet veren özel dersaneler
- 2-Yabancı Dil merkezleri
- 3-Atelyeler(Serbest Eğitim Kurumları)
- 4-Yükseköğretime hizmet veren özel dersaneler

Ortaöğretime hizmet veren özel dersaneler; ülkemizdeki özel dersanelere çok benzemektedir, sayıları 3 bin dolayındadır. Yabancı dil dersaneleri ya da yabancı dil merkezleri ise çok daha yaygın olup, sayıları 8 bin dolayındadır. Ayrıca izne bağlı olmadan açılan meslek kursları şeklindeki kurumlara da atölyeler denilmektedir. Yükseköğretim dersaneleri, yalnız yüksek öğretim öğrencilerine hizmet vermekte olup, sayıları tüm Yunanistan'da 23 tanedir.

Özel Dersanelerin Yunanistan'da İşleyişi:

Ortaöğretim dersanelerine genel olarak Lise 3 ve Lise 2 öğrencileri devam etmektedir. Lise son sınıftaki öğrencilerin %85'i üniversiteye girebildiği için, özel dersanelere devam eden lise mezunu öğrencilerin sayısı azdır. Lise 3. sınıfta okuyan öğrencilerin %90'ı , Lise 2 de okuyan öğrencilerin de %60'ı özel dersanelere devam etmektedir. (ÖZDEBİR,2005)

Ortaöğretim dersanelerinde sınıf mevcutları 10-12 civarındadır. Genel olarak Atina ve Selanik kentlerinde yaygın olan bu özel dersanelerin kapasiteleri genelde küçüktür. Birçok

özel dershanenin mevcudu 100-200 dolayındadır. Özel dershanelere öğrenciler genel olarak, akşam saatlerinde devam etmektedir. Az sayıda dershanelere devam eden mezun öğrenciler sabah saatlerinde kurs görmektedir. Eğitim çalışmaları ülkemizdeki uygulamalara çok benzeyen ülkede çok sayıda test uygulaması vardır. Test kitapları da çok yaygındır. Öğretim çalışmalarında teknoloji daha çok kullanılmaktadır.

Yunanistan'da ortaöğretim dershaneleri, Lise 2 ve Lise3. sınıfların sonunda tüm Yunanistan genelinde yapılan hem sınıf geçme hem de üniversiteye girme işlevi olan iki sınav için öğrencileri hazırlarlar. Türkiye'de olduğu gibi devlet bu kurumlara sıcak bakmadığı için, devlet okullarında bu amaçla ücretsiz kurslar düzenlenmektedir. Ama yine de kurslara devam eden öğrencilerin %95'i özel dershaneleri tercih etmektedir. (ÖZDEBİR,2005)

C) Amerika Birleşik Devletleri

ABD'de üniversiteye giriş için yapılan SAT (Scholastic Aptitude Test) sınavının gittikçe içeriği zorlaştırılmaktadır. Üniversiteye giriş için SAT daha da önemli hale gelmektedir. Bu çerçevede eyaletlerde eğitim bakanlığınca her okula sene başında belirli bir hedef konulmaktadır. SAT'ta bakanlığın belirlediği hedefi yerine getiremeyen okul yöneticilerinin bu yıldan itibaren görevine son verilmektedir (YÖK,2005)

ABD'de üniversiteye giriş zorlaşmaktadır. Her yıl yaklaşık 2 milyon öğrenci SAT'a girmektedir. Bu rakamlar her yıl artmaktadır. Öğrenci sayısı arttıkça üniversiteler daha fazla seçici olmaktadır. Öğrenci sayısındaki artış ABD'li öğrencilerde de Türkiye'de olduğu gibi yoğun sınav kaygısına yol açmaktadır. Başarılı olamama korkusu ve ailelerin baskısı öğrenciler üzerinde etkili olmaktadır. ABD'de 4 bine yakın okul olmasına rağmen; kaliteli olan ilk 100 okulu kazanabilme oranı sınava girenlerin ancak yüzde 10'una tekabül etmektedir. Sonuçta bu üniversitelere girebilmek iyi bir SAT sonucu gerekmektedir. Bu nedenle SAT sınavlarına hazırlanmak için özel kurslara (özel dershane) ilgi artmaya başlamıştır (YÖK,2005).

Ancak ABD'deki özel dershaneler Türkiye'de olduğu gibi temel eğitim vermemekte, sadece sınavlar için taktik ve ipuçları vermektedir.

1.3.3. Türkiye'deki Özel Dershanelerin Öğretim Şekli

Özel dershanelerde yapılan öğretim etkinlikleri, aslında bir okulda yapılan öğretim etkinliklerinden çok farklı değildir. Öğrencilerin daha başarılı olma isteğiyle devam ettikleri özel dershanelerdeki öğretim, okula paralel yürütülen tamamlayıcı ve pekiştirici bir öğretim şeklidir. Yapılan öğretim şekli; öğrencinin ara sınıfta kendisini daha iyi yetiştirmesi, okula takviye sağlaması ve bir üst okulun giriş sınavlarına hazırlanması amacıyla göre, elbette değişmektedir. Ara sınıf yetiştirme kurslarında daha çok konu anlatımı yapılırken, üst okulların giriş sınavlarına hazırlama kurslarında konu anlatımı yanında test türü soru çözümüne önem verilmektedir.

Özel dershaneler, okullarda uygulanan programların varsa eksikliğini tamamlamakta, yoksa verileni pekiştirmektedir. Bunu yaparken okulların veremediği teknik yapılanmayı sağlamakta, benimsetmekte ve hedef olan başarıya yönlendirmektedir. Bu yönüyle, özel dershanelerde aslında kavramaya yönelik bir öğretim vardır denilebilir. Test uygulamalarının olması bu kavramayı zayıflatmaz, güçlendirir. Özel dershaneler programlarını uygularken planladığı öğretimi kesintisiz ve metodik olarak yürütür. Gerekli olanı verir, yöneldiği amaçta odaklaşır.

Özel dersane öğretiminde belirli seviyelerde gruplanan öğrenciler; kendisiyle, grubuyla, dershanedeki tüm arkadaşlarıyla yarış içindedir. Bu yarış, abartılmadığı takdirde zararlı değildir. Çalışma yarışı istenilen bir şeydir. Bu çalışma sırasında, notla bir değerlendirme olmadığından öğrencinin öğrenmesi, kendini yetiştirmesi esas olmaktadır. Merkezi sınavlara hazırlanan öğrenciler için hedef zaten bellidir. Hedef daha iyi olmak, başarmaktır.

Özel dershanelerde uygulanan programlar, okul derslerinin paralelinde hazırlanmakta ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın onayı ile yürütülmektedir. Bakanlık müfettişleri ile de denetimi yapılmaktadır.

Özel dershanelerde çağa uygun bilimsel yöntemlerle öğretim yapılmaktadır. Okul, seviye ve istek durumuna göre öğrenciler sınıflandırılmakta ve açılan sınıfın veya grubun durumuna uygun programlar geliştirilmektedir. Seviyeye uygun şekilde konuların genel bir tekrarı yapıldıktan sonra test uygulamalarına geçilmektedir. Düşünme, yorumlama, sentez ve analiz

yapma şeklinde verilen öğretimde, öğrencinin anlaması ve kavraması esas alınmaktadır. Not ilişkisinden uzak olan bu öğretim şeklinde öğrenme çok daha iyi olabilmektedir. Özel dersanelerde yapılan öğretimin devlet okullarından daha başarılı olmasının nedenlerinden biri de budur. (ÖZDEBİR,2005)

- Rehberlik Hizmetleri

Eğitim - öğretim sistemimiz içinde önemli bir rol oynayan ve etkin birer eğitim - öğretim kurumu olan özel dersaneler, son yıllarda öğretimin yanı sıra eğitime de büyük önem vermeye başlamış, öğrencilerin çeşitli gereksinimlerine daha iyi cevap verebilmek, onları daha başarılı ve uyumlu kılabilmek için yeni arayışlara yönelmişlerdir. Bu anlayışla başlatılmış olan rehberlik etkinlikleri, resmi olarak ve organize bir biçimde 1987 yılından bu yana sürdürülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı, 13 Ağustos 1987 tarih ve 18112 sayılı genelge ile, bazı dersanelerin eğitim - öğretim etkinliklerinde yer verdikleri rehberlik hizmetlerinin, tüm özel dersanelere yaygınlaştırılmasını istemiştir. Bakanlığımız genelgesi incelendiğinde dersanelerde yapılması istenen rehberlik etkinliklerinin iki grupta toplandığı görülür:

1- Rehberlikle İlgili Görevler

a.Mesleki Rehberlik

b.Yönelme

c. Bilgi toplama

2- Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Görevler

Milli Eğitim Bakanlığı genelgesinde de vurgulandığı gibi öğrencilerin mesleğe yönelmesinde eğitsel ve psikolojik konularda çeşitli sorunlarının çözümünde yardımcı olunması gerekmektedir. Özel dersane öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalar, gözlemler, karşılıklı görüşmeler,

öğrencilerin aşağıda sıralanan konularda en fazla yardıma gereksinimleri olduğunu ortaya koymaktadır:

1. Kendini tanıma, ilgi ve yeteneklerinden haberdar olma
2. Kendine en uygun okulu ve mesleği seçebilme
3. Meslekleri ve bu mesleklerin kazandırıldığı yükseköğretim kurumlarını tanıma
4. Yükseköğretimde barınma, beslenme, ulaşım, ekonomik sorunlar hakkında bilgi edinme
5. Temel bilgi eksikliğinin giderilmesi
6. Verimli ders çalışma teknikleri
7. Planlı, programlı çalışma
8. Sınavda dikkat edilecek noktalar
9. Sınav sistemi hakkında bilgi
10. Sınav heyecanını yenebilme
11. Ders çalışmaya isteksizlik
12. Gelecekle ilgili endişeler
13. Arkadaşla ilgili sorunlar
14. Aile ile ilgili sorunlar, aile içi iletişim
15. Kazanamama korkusu
16. Kendine güvensizlik
17. Kişilik gelişimindeki eksiklikler
18. Okuldan ve dersten kaçma, derste disiplini bozma gibi uyumsuzluklar
19. Kendine ait kararlar almada güçlükler
20. Sigara, içki, kumar, ilaç vb. kötü alışkanlıklar
21. Okuma alışkanlığının zayıf olması
22. Boş zamanların değerlendirilmesi

Belirlenen bu sorunlara çözüm getirmek amacı ile rehberlik ve araştırma servisleri, çalışmalarını 3 grupta toplamaktadır:

- a. Eğitsel Rehberlik
- b. Mesleki Rehberlik
- c. Psikolojik Danışma

-Ölçme Değerlendirme Çalışmaları

Özel dershanelerde rehberlik hizmetleri ile paralel sürdürülen bir diğer çalışma da ölçme - değerlendirme çalışmalarıdır. Birçok özel dershanede bu çalışmalar bilgi - işlem birimi ve rehberlik servisinin koordinasyonu ile gerçekleştirilmektedir. Elbette özel dershanelerde ağırlıklı olarak kullanılan ölçme yöntemi test türü sınavlardır. Özel dershanelerdeki öğrencilerin hangi özelliklerinin ölçülmesi, yorumlanması, yeni uygulamalarda kullanılması gerektiğini, yine Milli Eğitim Bakanlığı'nın 13 Ağustos 1987 gün ve 18112 sayılı "Özel Dershanelerde Rehberlik, Ölçme ve Değerlendirme Servisi" başlıklı yazısının ölçme ve değerlendirme bölümünde şöyle ifade edilmektedir:

- a-** Tekniğine uygun soruların hazırlanabilmesi için ilgililere açıklayıcı döküman temin etmek
- b-** Test sorularını derslere, konulara, ölçmek istediği amaca göre ayırarak soru bankası oluşturmak
- c-** Her sorunun çeşitli uygulama tarihlerine göre analizlerini yapmak; soruların güçlük dereceleri ile ayırıcı güçlerini hesaplamak; güçlük dereceleri, ayırıcı güçleri vb. yönlerden uygun olmayan soruları tespit ederek soru bankasından çıkarmak
- d-** Ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre program geliştirme ihtiyaçlarını tespit etmek,
- e-** Öğretime başlamadan önce öğrencilerin seviyelerini tespit etmek, öğretim faaliyetleri esnasında çeşitli zaman dilimlerinde verimi ölçmek maksadıyla her devre için imtihan programı yapmak
- f-** Ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilerin derslere, konulara ve ulaşılmaması beklenen hedef davranışlara göre başarı veya başarısızlıklarını tespit etmek, tespit sonuçlarını tavsiyelerle birlikte öğrencilere vermek"

Ayrıca, adı geçen genelgede, Rehberlik Ölçme ve Değerlendirme Servisi koordinatörlüğünde değerlendirme toplantıları yapılması gerektiği, bu toplantılarda;

- 1-** Her öğrencinin durumunun tek tek ele alınarak başarı veya başarısızlıklarına göre yapılacak yöneltmenin tespiti,
- 2-** Başarısızlık sebeplerinin tahlili,
- 3-** Uygulanan ders programına göre ders programının olumlu veya olumsuz yönlerinin tespiti ve buna göre program geliştirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu genelgesi doğrultusunda, özel dershanelerde ölçme-değerlendirme birimleri, bilgisayar sisteminin gelişmesi ile birlikte çok üst boyutlara çıkmıştır. Dershanede çok sık yapılan deneme sınavlarında öğrencilerin başarı sıralamaları çok net olarak belirlenebilmektedir. Çok ciddi bir şekilde uygulanan sınavlar öğrenciler tarafından da çok önemsenmektedir.

Dershanedeki ölçme-değerlendirme birimi, rehberlik servisi ile birlikte, uygulanan testin güvenilirliğini, geçerliliğini, ayırt ediciliğini incelemekte, sınav sonucunda soru analizi yapmaktadır.

Sınav sonuçlarına göre, öğrencilerdeki başarı yükselmeleri ve düşmeleri değerlendirilmekte ve sonuç velilere de bildirilmektedir. (ÖZDEBiR,2005)

-Sosyal , Kültürel, Sportif Etkinlikler

Genellikle özel dershanelerin, eğitimden çok öğretime ağırlık verdiği şeklinde yaygın bir kanı vardır. Ancak, başta rehberlik servisi çalışmaları olmak üzere, özel dershanelerde eğitim kategorisine girebilecek pek çok etkinlik yapılmaktadır. Bu etkinlikler kısaca;

- 1- Meslek seçimi, sınav kaygısı, anne-baba iletişimi gibi pek çok konuda düzenlenen konferans , paneller ve söyleşiler
- 2- Çeşitli veli ve öğrenci seminerleri
- 3- Fen ve edebiyat alanında düzenlenen çeşitli yarışmalar (kompozisyon, şiir ve karikatür vb.)
- 4- Ders ve test kitapları dışında yayınlanan çeşitli kitap ve dergiler,
- 5- Çeşitli kampanyalar (sigara karşıtı, çevre, kan bağıışı vb.)
- 6- Çeşitli eğitsel kol faaliyetleri
- 7- Geziler, moral çayları
- 8- Çeşitli sportif yarışmalar (masa tenisi, futbol, satranç vb.)

Birçok özel dershanede yukarıda sıraladıklarımızın dışında da pek çok eğitsel etkinlikler yapılmaktadır. (ÖZDEBiR,2005, www.ozdebir.org.tr)

1.3.4. Türkiye’de Özel Dershane Gerçeği

1984 yılında ilk kez tanıştığımız ve o yıl 174 adet olan dershanelerin sayısı aradan geçen 20 yılda 15 kat artarak 2 bin 876’ya ulaşmıştır. 1993 yılında 297 bin 234 bin olan öğrenci sayısı da 735 bin 540’a çıkmıştır. Dershaneler, eğitim sistemimize girdiği ilk yıllarda, sadece lise son sınıf

öğrencilerinin üniversiteye hazırlık için tercih ettikleri kurumlardı. Bugün eğitim hemen her kademesine yönelik dershane hizmeti veriliyor. (ATO,2005:www.atonet.org.tr)

Anadolu ve Fen Liselerine giriş sınavı ve Öğrenci Seçme Sınavı hem ilköğretim hem Ortaöğretim öğrencilerine yönelik kurslar açan dershaneler, şimdi de üniversiteye girmesinde aracı oldukları işsiz üniversite mezunları için Kamu Personeli Seçme Sınavı kursları düzenliyor. Türkiye’de ilköğretim çağından iş hayatına atılmaya kadar bir kaç aşamada dershane tedrisatından geçmenin neredeyse kesin olduğu da gözlerden kaçmıyor. Bu durum sonucunda da her yıl ailelerin cebinden katrilyonlar ile ifade edilen bir bütçe çıkıyor. (ATO,2005:www.atonet.org.tr)

Dershane ücretleri 1 ile 8 bin YTL arasında değişiyor. Bu yıl dershanelerde gelecek arayan öğrenci sayısı 735 bin olarak düşünüldüğünde 2004 - 2005 öğretim yılının dershanelere düşen payı 3 milyar YTL yi aşıyor. Kalite arttıkça, sınıf mevcudu düştükçe, iyi öğretmenler eliyle eğitim verildikçe, ailelerin fedakarlık katsayıları ile birlikte 1000 YTL den başlayan fiyatlar da katlanarak artıyor. Bazı kursların fiyatları özel üniversitelerin yıllık fiyatlarıyla bile yarışıyor. (ATO,2005)

Türk Eğitim-Sen tarafından yapılan bir araştırmaya göre bir sınıf öğretmenin çocuğunu dershaneye gönderebilmesi için ayda en az 14 saat 24 dakika, en fazla 115 saat 12 dakika çalışması gerekiyor. Eğer bu ailenin iki çocuğu birden dershaneye gidiyorsa, öğretmenin gözüne uyku girmemesi, 24 saat aralıksız çalışması gerekiyor.

Bu yıl Liselere Giriş için 634 bin 787, üniversite için ise 1 milyon 728 bin kişinin sınava girdiği göz önüne alındığında bu okullara hazırlık için her öğrencinin maliyeti 10 ile 50 YTL arasında değişen hazırlık kitabı edinmesi gerekiyor. Buna göre de veliler bu kitaplar için 50 ile 100 milyon YTL arasında harcama yapıyor (ATO,2005).

Sayıları her geçen gün artan özel dershanelerin illere göre dağılımı ise şu şekildedir:

İstanbul	786	Adıyaman	32	Yozgat	23	Kilis	5
Ankara	395	Gaziantep	32	Kırıkkale	23	Bilecik	4
İzmir	294	Muğla	32	Erzurum	21	Bingöl	4
Adana	188	Sakarya	32	Sivas	18	Çankırı	4
Bursa	124	Denizli	31	Mardin	15	Hakkari	4
Antalya	93	Mardin	31	Rize	13	Muş	4
İçel	81	Ş.Urfa	31	Burdur	11	Sinop	4
Hatay	75	Ordu	29	Uşak	11	Bartın	4
Konya	67	Zonguldak	29	Van	11	Gümüşhane	3
Kocaeli	60	Çorum	28	Karabük	11	Siirt	3
Kayseri	57	Kütahya	21	Giresun	9	Bayburt	2
Samsun	56	Osmaniye	27	Kırşehir	9	Şırnak	2
Balıkesir	49	Isparta	25	Nevşehir	9	Ardahan	2
Manisa	44	Kırklareli	25	Aksaray	9	Tunceli	1
Eskişehir	39	Tokat	25	Artvin	8	TOPLAM	3650
Maraş	38	Amasya	24	Bolu	7		
Malatya	38	Edirne	24	Karaman	6		
Trabzon	38	Afyon	23	Batman	6		
Diyarbakır	33	Çanakkale	23	Kastamonu	5		
Tekirdağ	33	Elazığ	23	Iğdır	5		

Çizelge 1.4. İllere göre özel dershane sayıları(MEB,2006)

Çizelgeden de görüldüğü üzere sayıları neredeyse 4000 olan özel dershanelerden Eskişehir’de de 39 tane bulunmakta ve bu sayı Eskişehir’i bünyesinde en çok özel dershane bulunan 15. il statüsüne taşımaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre Türkiye’de son bir yıl içinde 666 yeni dershane açıldı. İstanbul 154 dershane ile ilk sırayı yer alırken, bu ili 136 dershane ile Ankara, 122 dershane ile İzmir izledi (MEB,2006).

Açıldığı ilk yıllarda kent merkezlerinde bulunan dersanelerin bugün semtlere kadar yayıldığı da dikkati çekmektedir.

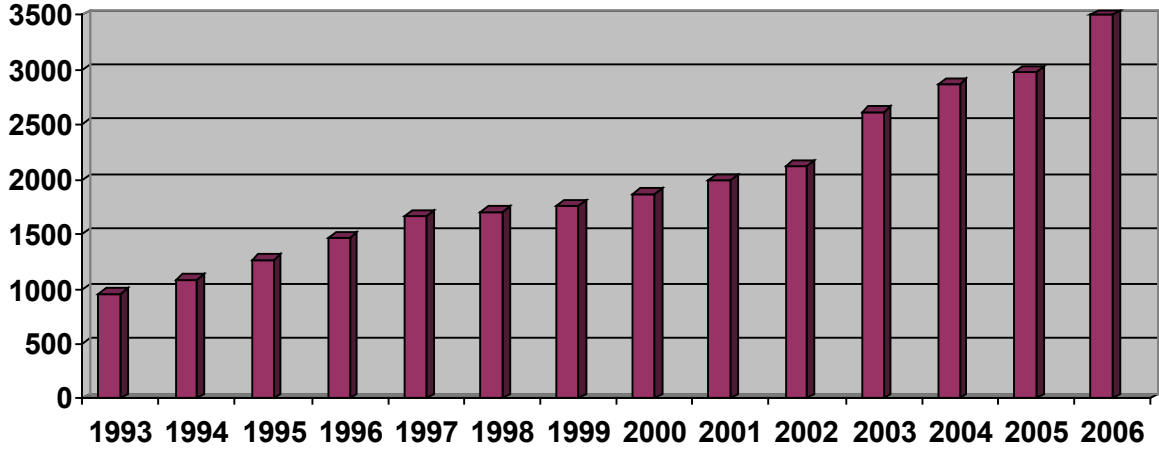
YILLAR	DERSHANE SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
1993	952	297.234
1994	1.089	317.217
1995	1.274	341.979
1996	1.496	379.463
1997	1.664	432.714
1998	1.710	433.847
1999	1.759	488.284
2000	1.864	523.244
2001	2.002	588.637
2002	2.122	606.522
2003	2.615	668.673
2004	2.876	735.540
2005	2.984	784.565
2006	3.650	925.299

Çizelge 1.5. Yıllara göre dersane ve öğrenci sayıları

(MEB, Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı,2006)

Tabloda da görüldüğü gibi son 20 yılda dersane sayısında yaklaşık % 300,dersanelere devam eden öğrenci sayısında da % 250 artış olmuştur. Tablonun daha ayrıntılı görülebilmesi için yıllara göre dersane ve öğrenci artışı aşağıda grafik olarak verilmiştir.

Dershane sayısı

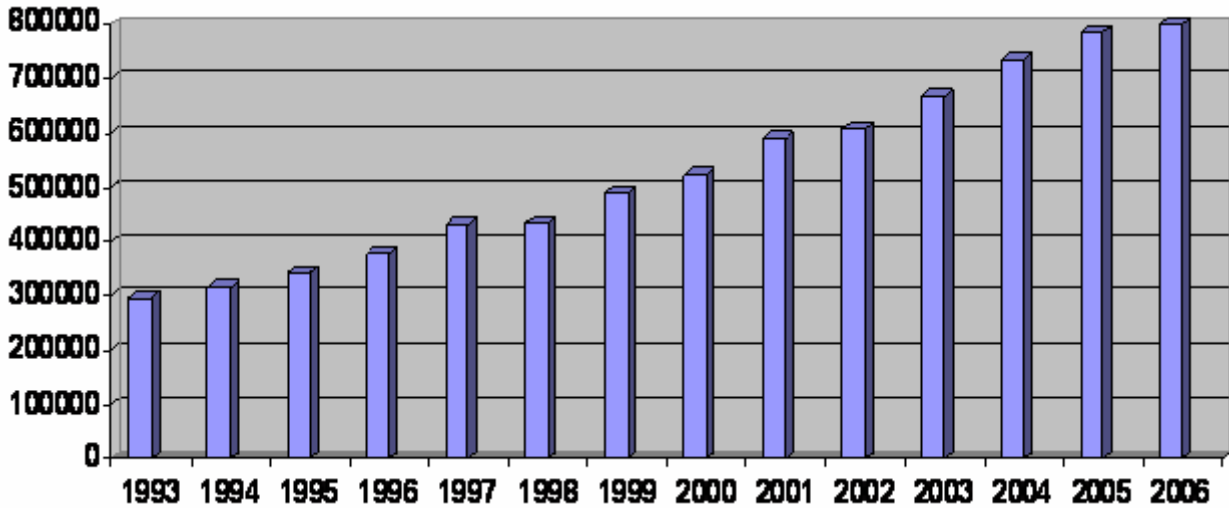

Grafik 1.1. Yıllara göre dershane sayısı grafiği

(MEB, Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı,2006)

1993 yılında sayıları bini bile bulmayan özel dershanelerin sayıları her geçen gün artmış son yıllarda ise üç binli sayılara ulaşmıştır. Bu korkunç artışın temel nedeni ise sınavların her geçen gün daha zor hale gelip okulların ise her geçen gün kalitelerini kaybetmeleridir.

Öğrenci Sayısı

Grafik1.2. Yıllara göre dershanelere devam eden öğrenci sayısı grafiği

(MEB, Araştırma Planlama Koordinasyon Daire Başkanlığı,2006)

Tablodan görüldüğü üzere 1993 yılında öğrenci sayıları iki yüz binlerle ifade edilen özel dershanelerin öğrenci sayısı son 20 yılda neredeyse 3 katına çıkmış ve yedi yüz binlerle ifade edilir hale gelmiştir.

Dershanelerin öğrencileri arasında her çeşit okuldan gelenler bulunmaktadır. Üniversiteye hazırlık için dershaneye giden öğrencilerin % 30'u genel liselerden, % 22'si süper liselerden, % 21'i Anadolu liselerinden % 27'si diğer okullardan gelmektedir. Anadolu liselerine ya da süper liselere girmek için dershaneye giden öğrenciler bile, bu okullardan mezun olacak olmalarına rağmen üniversiteye girmek için tekrar dersane yollarında umut aramaktadır (ATO,2005).

2004 yılında üniversiteyi kazanma oranı % 32.44 iken, 2005 yılında bu oran % 31.41'e düşmüş durumda. Diğer yandan üniversiteye adım atanların sayısında bir yandan düşüş yaşanırken, buna karşılık üniversite sınavına başvuranların sayısı her geçen yıl artıyor. 2004 yılında üniversite sınavına başvuranların sayısı 1 milyon 768 bin, 2005 yılında 1 milyon 907 bine ulaşmış durumdadır (ÖZDEBiR, 2005).

Buna göre milyarlık ciroları ile dershaneler eğitimde fırsat eşitsizliği yarattığı, aşırı kar sağladıkları, devlet okullarından iyi öğretmenleri transfer ettikleri, devam zorunluluğu olan okulları zor durumda bıraktıkları, öğretim verdikleri ancak eğitim vermedikleri gerekçesiyle toplumun çeşitli kesimleri tarafından kıyasıya eleştirilmektedir (ÖZDEBiR,2005)

1.3.5.Özel Dershanelerin Türk Eğitim Sistemi içerisindeki Yeri Ve Önemi

Eğitim sistemleri, eğitim alıcılarının (öğrenci ve öğrenci velisi) istemlerini karşılayabildikleri ölçüde ve sundukları hizmetin kalitesi düzeyinde saygınlık kazanırlar. Ancak Türkiye'de özellikle 1980'lerden başlayarak son yirmi yılda sosyal, ekonomik ve kültürel değişimlere bağlı olarak eğitim müşterilerinin beklenti istemlerinde değişimler yaşanmış, eğitim hizmetlerine olan talep hem nicelik hem de nitelik olarak artmıştır. Aynı konuda çok sayıda öğrencinin eğitimi için

yapılanmış olan Türk Eğitim Sistemi, ihtiyaç duyulan yeni değer ve becerileri üretmek zorunda kalmış ve sistem eğitim istemlerindeki değişiklikleri karşılama gücünü önemli ölçüde kaybetmiştir (Çakmak, 1999).

Bireylerin eğitim istemlerindeki değişim ve gelişmeler, mevcut olan temel problemler üzerine sisteme artı bir yük getirmiş ve Türkiye Eğitim Sistemi, öğretimin niteliği açısından yetersizliğin sınırına dayanmıştır. Türkiye'de bireylerin eğitim sistemlerindeki değişim ve gelişmeler 1980'li yıllardan itibaren gündeme yeniden yapılanma ihtiyacını taşımıştır.

Tartışmalar sonucu 1990 yılında EARGED (Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi) kurulmuştur. Bu kurum 'Milli Eğitimi Geliştirme Projesi' adı altında sistemin yenileştirilmesi etkinliklerinde bulunmaktadır. Tartışmaların on yıl ardından EARGED'in kurulması ile 1980'li yıllardan itibaren özellikle özel öğretim kurumları yeniden yapılanarak değişen ihtiyaç ve beklentilere daha etkili bir şekilde karşılık vermeyi denemektedir. (ÖZDEBİR, 2005)

Türkiye'de eğitim müşterileri özellikle ortaöğretim devresini, sosyal ve iş yaşamına hazırlama amaçlı olmasından çok üniversiteye götüren bir yol, bir köprü olarak algılamakta ve beklentilerini buna göre oluşturmaktadır. Bu beklentinin yanında Milli Eğitim Bakanlığı, ortaöğretim sistemini 1970'li yılların başından bu yana öğrencileri Üniversite önüne yığıcı bir sistem haline getirmiştir. Türkiye'de ortaöğretim sistemi, lise sonunda üniversite kapılarına öğrenci yığan bir merdiven düzeyinde çalışmakta ve ortaöğretim seviyesinde toplumun gereksinimi olan ara insan gücünü yetiştirememektedir (Çakmak,1999).

Eğitim sistemindeki ortaöğretim kurumlarından gelen adayların sistemden ayrıldıktan sonra üniversite sınavında daha başarılı olmaları, sistemin içinde bulunan özellikle kamu okullarının nitelik yetersizliği ve bu okullardaki öğrenci başarısını ölçme değerlendirme biçiminin ÖSYM sınavına uygunsuzluğunun bireylerin özel ders ya da özel dershanelere talebini doğurduğu söylenebilir (Şirin, 1998).

Özel dershaneçilik olgusunun ortaya çıkmasında belirtilen iki önemli olumsuzluktan biri olan: Kamu okullarının yetersizliğine sebep olan etmenleri, maddeler halinde şu şekilde sıralamak mümkündür:

- 1.Hızlı nüfus artışı ve buna paralel olmayan ekonomik gelişme düzeyi,
2. Ülkemiz genelinde yaygınlaştırılmayan ve kurumsallaşması tamamlanamayan eğitim sistemi,
3. Siyasi iktidarların ve özellikle bir bakanın dünya görüşüne bırakılan Türk Eğitim Sistemi,
4. Dersliklerin, derslerdeki araç ve gereçlerin yetersizliği,
5. Okullarda kalabalık sınıfların olması,
6. Her yıl üniversiteye girmek için müracaat edenlerin sayısının artması ve bunların %83 ünün girememesi,

7. Bölgeler arası öğretmen ve eğitim dengesizliği,
8. Okullardaki derslerin boş geçmesi veya bu alanda eğitim almamış diğer ders hocaları tarafından doldurulması,
9. Okul-çevre ilişkisinin hemen hemen hiç olmamasıdır (Öztürk, 1994)

Milli Eğitim Bakanlığı zaman zaman bu aksamaları ve özel dersanelere olan talebin gittikçe arttığının farkına varmış ve bunlara yönelik bazı önlemler almaya çalışmıştır.

Bu önlemlerden birisi, 1981 hükümet programının 15. maddesinde, eğitimde fırsat eşitsizliğini bozduğu gerekçesiyle özel dersanelerin kapatılması fakat kapatılması durumunda da özel ders furçasının kökleneceği, denetiminin çok daha zor olacağı, devletin vergi kaybına uğrayacağı gibi gerçekler görülerek 11.07.1984 tarih ve 3035 sayılı kanunla mevcut özel dersanelerin varlığını sürdürmeleri ve yenilerinin açılmasına onay verilmiştir (Şirin, 1998)

İkinci bir önlem olarak da; nitelikli ara insan gücü ihtiyacının arttığı Türkiye de hem bu ihtiyacın karşılanması hem de yükseköğretimin önündeki yığılmaları önlemek amacıyla mesleki ve teknik eğitim veren ortaöğretim kurumlarının programları arttırılmıştır. Ancak bu kurumlarda mesleki ve teknik alanda beklenen nitelikli ara insan gücünün yetiştirilememesi, üniversite dışındaki meslek edinme yollarının tıkanması, bu okullardan mezun olanların da tek var olma seçeneğinin üniversite sınavı olarak gözükmesi, yükseköğretim kontenjanlarının sınırlı olması ve sınava girişin sınırlandırılmış olması gibi etmenler üniversiteye girişte öğrenci yığılmalarını beraberinde getirmiştir (Şirin, 1998).

Diğer bir önlem olarak ise; Yüksek Öğretim Kurumu'nun 31 Temmuz 1998 tarihinde kamuoyuna açıkladığı kararla üniversiteye giriş sınavının iki basamaktan tek basamağa indirilmiş olması gösterilebilir. Ancak bu kararın eğitim kalitesini düşürmesi ve okula devamı azaltması nedeniyle 2005 yılında da bir değişiklikle tek basamaklı ancak tüm müfredatı içeren bir sınav yapılması kararına varılmıştır.

Bu ve benzeri önlemler eğitim sistemindeki mevcut aksaklıklara bir çözüm getirememiştir. Bu konudan hareketle rasyonel olarak görülen tek çözüm uzun vadede okullardaki eğitim ve

öğretimin niteliğinin artırılmasıdır. Fakat bu gerçeği henüz yeterince göremeyen Milli Eğitim Bakanlığı bu eksikliği gidermek yerine mevcut durumu da muhafaza edememiştir. Özellikle aktif olarak çalışan öğretmenlerin nitelikleri tartışılırken yeni öğretmen kadrolarına branş dışı hatta öğretmen yetiştiren kurumlar dışındaki fakültelerden mezun olan kişiler atanmıştır. (Şirin,1998)

1.4.Problem

Özel dersanelerin, ilköğretim ikinci kademedede matematik öğretimindeki yeri ve önemi nedir?

Özel dersanelerin ilköğretim ikinci kademedede matematik öğretiminde bilişsel alan öğrenmeleri açısından devlet okullarıyla farklılıkları nelerdir? Özel dersaneye öğrenci gönderen velilerin özel dersaneler ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.4.1.Alt Problemler

1) Matematik öğretimi içinde yer alan harfli ifadeler ve çarpanlara ayırma konularında bilişsel alanın bilgi, kavrama, uygulama basamaklarıyla ilgili sorulara, özel dersaneye giden öğrenciler ile özel dersaneye gitmeyen öğrencilerin verdikleri doğru cevap sayılarının genel dağılım oranları nasıldır?

2) Özel dersaneye öğrenci gönderen velilerin çocuklarını özel dersaneye gönderme nedenleri nelerdir? Bu nedenler arasında farklar var mıdır? Veliler, çocuklarını özel dersaneye Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarını yetersiz gördüklerinden mi yoksa daha üst düzeyde bir eğitim beklentisinden mi göndermektedirler?

3) Velilerin paralı eğitimle ilgili düşünceleri nelerdir? Velilerin özel okullara bakış açısı nasıldır?

İmkanları olsa çocuklarını özel okula gönderirler mi?

- 4) Veliler bir dersane seçerken hangi faktörlere dikkat edip, nelerin etkisi altında seçim yapmaktadırlar? Velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel düzeyleri ile özel dersane seçimleri arasında bir ilişki var mıdır?

1.5.Araştırmanın Amacı

Yıllardır öğretim hizmeti veren ve sayıları her geçen gün artan özel dersanelerin ilköğretim ikinci kademe matematik öğretiminde ne derecede başarı sağladıklarını, matematik öğretimine katkılarını, ekonomik ve kültürel boyutlarını, velilerin bu kurumlar hakkındaki düşüncelerini ve kurumların velilerin beklenti düzeylerini ne ölçüde karşıladığını belirlemek amaçlanmıştır.

1.6.Araştırmanın Önemi

Birçok sorunu olan ülkemizin bu sorunlarından en önemlisi eğitimidir. Eğitim diğer sorunların da pek çoğunun çözümünün anahtarıdır. Bu konuda yapılacak her çalışma diğer problemlerin de çözümüne önemli katkıda bulunacaktır. Günümüz dünyasında eğitim, nüfusu, çağdaş bir toplum olmanın gerektirdiği bilgi, beceri ve yeteneklerle donatarak, yüksek nitelikli insan sermayesi stoku elde etmektir. Ülkelerin sahibi olduğu diğer kaynakların ulusal hedefler ve ekonominin gerekleri doğrultusunda harekete geçirilerek dünyanın kalkınmış gelişmiş, güçlü toplumları arasında yer alabilmenin ön şartı, nüfusun uygun eğitim politikaları geliştirilerek “yetiştirilmiş insan gücü”ne dönüştürülmesine bağlıdır. Bilgi teknolojilerinin baş döndürücü bir hızla geliştiği günümüz dünyasında, beşeri sermaye yatırımları, eğitim ve araştırmaya ayrılacak kaynakların artırılması hayati bir önem kazanmıştır. Bu çerçevede, küresel ekonomide kıtlığı çekilen en kritik kaynak “beşeri sermaye” kaynakları haline gelmiştir (TED,2005).

Özellikle son yıllarda eğitimin özelleştirilmesi sıkça gündeme gelmektedir. Bir yandan özelleştirme devletin etkili yönetimi için desteklenirken bir yandan da eğitim gibi insan davranışını değiştirme gücüne sahip kritik bir hizmetin kimler tarafından, ne kadar iyi bir şekilde verileceği sorgulanmaktadır. Bu araştırmanın, eğitim hizmetini kimin vereceği değil ama verilecek hizmetin niteliğinin belirlenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrenci

ve velilerin mevcut kurumları algılayış biçimleri ve bu kurumlarda olmasını istedikleri durumların bilinmesinin, bu kurumların hizmet kalitesini yükselteceği ve velilerin çocuklarını eğitime beklentilerine daha etkili bir şekilde cevap vereceği umulmaktadır.

Özel dersane olgusu her geçen gün öğrenci ve velilerin hayatında tüm eleştirilere rağmen daha fazla yer almaktadır. Bu suretle bu araştırma gerek özel dersane sahiplerine iyi hizmet verme, gerekse bu kurumlardan hizmet alan insanların iyi hizmet alma beklentilerine bilimsel bir katkı sağlayacak niteliktedir.

1.7.Çalışmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- Eskişehir ili ile
- 2 özel dersane, 2 ilköğretim okulu ile
- 2006– 2007 öğretim yılı güz dönemi ile
- Özel dersanelerin ve ilköğretim okullarının 8. sınıfları ile
- İlköğretim 8. sınıf matematik dersi müfredatı içerisinde yer alan harfli ifadeler ve çarpanlara ayırma konuları ile
- Özel dershaneye öğrenci gönderen velilerin görüşleri ile sınırlıdır.

2.BÖLÜM

KONU İLE İLGİLİ ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'nin “Türk Yükseköğretiminin Bugünkü Durumu” başlıklı Mart 2003 raporuna göre, 1923–1924 eğitim-öğretim yılından 2002–2003 eğitim-öğretim yılına kadar geçen 79 yıllık Cumhuriyet döneminde yükseköğretim kurumu sayısı 1 den 77 ye, öğrenci sayısı 2914 den 1.677.936'ya yıllık mezun sayısı 321'den 248.310'a, öğretim elemanı sayısı da 307'den 71.290'a yükselmiştir. Buna göre, yaklaşık olarak öğrenci sayısında 576, yıllık mezun sayısında 774 katlık artışlar gerçekleşmiş ve yükseköğretim kurumları İstanbul'dan Anadolu'nun en ücra köşelerine kadar yayılma göstermiştir (Anonim,2004).

Yükseköğretim kurumlarının hızla artmasında ortaöğretimdeki okullaşma oranının da sürekli olarak artış göstermesinin önemli bir etkisi bulunmaktadır. Ülkemizdeki orta öğretimdeki okullaşma oranı 1985-1986'da %32 iken 1998-1999'da %57,7'ye yükselmiştir. Bu nedenle, yükseköğretime giriş için başvuran öğrenci sayısında özellikle sekiz yıllık temel eğitimin de etkisiyle önümüzdeki yıllarda büyük artışlar beklenmektedir (Anonim,2004).

Bu artışların doğal sonucu olarak dershaneler ortaya çıkmıştır. Ancak literatür incelendiğinde, özellikle dershaneler konusunda yapılan araştırma sayısının pek çok olmadığı görülmektedir. YÖK'ün tez arama sayfasında “dershane” kelimesi tarandığında birkaç çalışmanın olduğu görülmektedir.

Bunların içinde dershane olgusunu doğrudan inceleyen Duman'ın (1986) araştırmasıdır. Duman, bu çalışmada dershanelerin geçmişten günümüze bir süreç içindeki gelişimini incelemiştir. Dershane ve okula takviye kurslarına devam eden öğrenciler ve aileleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı gözlenmiş, kursa ya da dershaneye devam etmenin ders ve sınav başarısına etkisinin olup olmadığı bulunmaya çalışılmıştır. Buna göre kurslarda daha çok okul derslerinin tekrarına yönelik bir uygulama yapıldığı anlaşılmıştır. Dershanelerde ise daha çok test tekniği öğretilerek bunu sınavda kullanma becerilerinin kazandırılması yönünde çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Sonuçta dershaneye devam eden öğrencilerle etmeyenlerin üniversiteye giriş puanları arasında belirgin bir fark olduğu ortaya konulmuştur.

Baltaş ve arkadaşları (1988), dershaneye devam eden öğrencilerin sınav kaygısından ne ölçüde etkilendiklerini araştırmış. MEF dershanesi öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada sınava hazırlanan öğrencilerin kaygı düzeylerinin çok yüksek oluşuna dikkat çekilmiştir.

Okur (2002) yaptığı 'Özel Dershanelerin Ortaöğretim Düzeyinde Cebir Öğretimindeki Yeri ve Önemi' konulu tez çalışmasında da bilişsel alan öğrenmeleri açısından özel dershanelerin başarı düzeylerini incelemiş ve özel dershanelerin devlet okullarına göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu başarının arkasında ise öğretmen niteliği, fiziki ortam farklılıkları, öğretim yöntem ve teknikleri gibi faktörler olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Dağlı (2006) 'Özel Dershaneye Öğrenci Gönderen Velilerin Özel Dershanelerden Beklentileri' konulu çalışmasında özel dershaneye öğrenci gönderen velilerle görüşmüş, görüşmeleri sonucunda velilerin dershaneleri eğitimin ayrılmaz birer parçası, okulların açıklarını kapatan eğitim kurumları hatta okulların alternatifi sonuçlarına ulaşmıştır. Bazı velilerin ise 'okullar kapatılsın nasıl olsa çocuklar dershaneye gidiyor' dediklerini bile gözlemlemiştir.

Dershaneler konusundaki araştırma sayısıyla ülke gündemindeki önemi arasında paralellik görülmemektedir. Bu konuda son yıllarda bazı sivil toplum kuruluşlarının yaptığı araştırmalarda son derece önemli veriler elde edilmiştir. TED'in yaptığı "Üniversite Giriş Sistemi Araştırması" en son yapılan ve en kapsamlı sonuçlara ulaşılan araştırmalardan birisidir. Araştırmada dershanelerin uygulanan eğitim politikaları nedeniyle, nasıl kaçınılmaz bir şekilde sistemin bir parçası haline geldiği gerçeği gözler önüne serilmektedir. Araştırmaya

göre Türkiye'deki üniversiteye giriş sınavı öğrenci ve velileri yoğun kaygıya sevk eden bir sınavdır. Öğrenci ve velilerin önemli bir kısmı üniversite okunmadan hayatta başarılı olunamayacağı gibi bir fikre sahip olduklarını belirtmişler. Aynı şekilde okulları yetersiz görmektedirler. Araştırmaya katılan deneklerin büyük çoğunluğu bir dershaneye gitmeden sınavda başarılı olmanın imkansız olduğuna inanmaktadır. Hatta pek çoğu dersane ile yetinmeyip özel ders, eğitim CD'lerinden yararlanma gibi pek çok ek sınava hazırlık yollarına başvurmaktadır. Araştırma her yıl sınava hazırlanma için velilerce harcanan paranın bir kısmını bazı vakıf ve özel girişimcilerin açtığı nitelikli üniversitelerin kurulmasına harcansa, üniversite talebinin önemli bir kısmının karşılanacağını sayısal verilerle ortaya konulmaktadır.

Ankara Ticaret Odası 2005 yılında yaptığı 'Dershaneler Dosyası' konulu araştırmasında ilginç sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yayınlanan raporda; 2000 yılında bin 864 dershanede 523 bin 244 öğrenci, 2001 yılında 2 bin 2 dershanede 588 bin 637 öğrenci, 2002 yılında 2 bin 122 dershanede 606 bin 522 öğrenci, 2003 yılında 2 bin 615 dershanede 668 bin 673 öğrenci hizmet almıştır. 2004–2005 öğretim yılında dershane sayısının 2 bin 900'e, öğrenci sayısının ise 735 bine ulaşması beklenmektedir. Ayrıca raporda Anadolu, Fen lisesi gibi okullardan mezun olan öğrencilerin bile üniversiteye girişte dershanelere gitmesi vurgulanıp, bunun velinin okullara olan güvensizliğinin bir göstergesi olduğuna dikkat çekilmektedir.

Bunların dışında Türkiye Özel Okullar Derneği, ÖZDEBİR(Özel Dershaneler Birliği), TÖDER(Türkiye Özel Öğretim Kurumları Derneği) gibi kurumlar da özel dershanelerin kuruluşu, tarihi, gelişimi konularında birçok araştırmada bulunmuş ve araştırmalarını internet sitelerinde yayınlamışlardır.

3. BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, verilerin toplanması, ölçme aracının hazırlanması ve geliştirilmesi ile bunların analizinde kullanılan istatistik teknikleri açıklanmıştır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada özel dersanelere giden ve gitmeyen öğrencilerin bilişsel alan öğrenmeleri açısından aralarında fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla araştırmacı ve uygulayıcı öğretmenler tarafından bir başarı testi hazırlanmıştır. Ayrıca özel dersaneye öğrenci gönderen velilerin bu kurumları neden tercih ettikleri ve bu kurumlar hakkındaki görüşlerini belirlemek için betimleyici alan araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Alan araştırmasının en temel kabullerinden biri, durum ve değerlendirmeleri hakkında bilgilerine başvuru deneklerin güven verici bir ilişki temelinde, samimi ve dürüst cevaplar verdikleri, gerçeği yansıtacakları kabulüdür. Bu güvenin sağlanmasında, formlarda isim veya diğer türden kişisel mahremiyetlere ilişkin sorular sorulmamış toplanan verilerin sadece istatistiksel olarak değerlendirmeye alınacağı; verilen bilgilerin farklı amaçlarla kullanılmayacağı konusunda güven sağlanmıştır.

Araştırmada sorgulanacak değişkenler belirlenirken araştırmanın betimleyici /durum saptayıcı karakteri dikkate alınmıştır. Değişkenler arası ilişkisel /nedensel bir desenleme söz konusu değildir. Araştırmada, her bir değişken, gözlenmiş ve gözlemler uygun çizelgeler aracılığıyla bulgulanıp yorumlanmıştır.

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2006 - 2007 öğretim yılı güz döneminde, Eskişehir ilinde bulunan özel dershaneler ve ilköğretim okullarına devam eden 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem tayini evrenin tamamına ulaşmadaki zorluk göz önüne alınarak, başarı testi için Eskişehir ili merkez ilçede bulunan iki ilköğretim okulu 8. sınıfında öğrenim görüp özel dershaneye devam etmeyen ve Eskişehir ili merkez ilçede bulunan iki özel dershanenin 8. sınıfında öğrenim gören öğrencileri arasından rastlantısal olarak seçilen 60'ar kişilik iki grup olmak üzere toplam 120 öğrenciden oluşmaktadır. Yapılan alan araştırmasında ise örnekleme, bahsi geçen iki özel dershaneye öğrenci gönderen veliler oluşturmaktadır. Örneklem seçilirken dershanelerin öğrenci sayıları ve fiyatları dikkate alınarak tabakalı örneklem yoluyla dershaneler seçilmiştir.

3.3.Verilerin Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Özel dershanelerin ilköğretim ikinci kademedede matematik öğretiminde bilişsel alan öğrenmeleri açısından yerini ve başarısını tespit etmek amacıyla bir başarı testi, özel dershaneye öğrenci gönderen velilerin özel dershaneler hakkındaki görüşlerini almak amacıyla bir anket hazırlanmıştır.

Bilişsel alan öğrenmeleri bakımından tespit yapacak olan başarı testi hazırlanırken, öncelikle alan uzmanlarıyla, özel dershaneler ve ilköğretim okulları 8. sınıf matematik öğretmenleriyle görüşülerek ve konu ile ilgili araştırmalar yaparak matematik öğretimi içinde yer alan 'Harfli

İfadeler ve Çarpanlara Ayırma' konularıyla ilgili kazanılması gereken bilgi ve beceriler saptanmıştır. Bu bilgi ve becerilerin bilişsel alanın bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarında yoğunlaştığı göz önüne alınarak bu basamaklara uygun sorular hazırlamak için alan uzmanlarından, ilköğretim matematik dersi öğretimi taslak programından ve yine okul ve dersane öğretmenlerinden faydalanılmıştır. Bilişsel alanın bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarına uygun 16 soruluk bir başarı testi hazırlanmıştır. Hazırlanan testin geçerliliği için uzman görüşleri alınmış, güvenilirliği kontrol soruları vasıtasıyla sağlanmıştır.

Özel dershaneye öğrenci gönderen velilerin özel dersaneler hakkındaki düşüncelerini tespit amacıyla bir anket hazırlanmıştır. Anketin hazırlanma aşamasında alan araştırması yapılarak, YÖK'ten bu konuda yapılmış yüksek lisans çalışmaları ve diğer sivil toplum örgütlerinin(ÖZDEBİR, TÖDER, TED, ATO) yapmış oldukları alan çalışmaları ve teorik çalışmalara ulaşılmıştır. Bu çalışmalar tezin kuramsal temellerinin oluşturulmasında geniş bir kaynak oluşturmuştur. Benzer anket çalışmaları incelenerek taslak bir anket oluşturulmuştur. Taslak ankette 25 soru sorulmuş alan uzman görüşleri alınmış ve geçerliği için iki ön uygulama yapılmıştır. Deneme uygulamasının sonucunda anketin anlaşılabilirliği, maddelerinin işlerliği ve anketin amaca uygunluğu bakımından dönütler alınmıştır. Dönütler Ki kare testi ile 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Birinci uygulama ile ikinci uygulama arasında korelasyona bakılmış, aralarında anlamlı ilişki bulunmayan 8 madde çıkarılmıştır. Hazırlanan anket dersane velilerine öğrenciler aracılığıyla ulaştırılmış ve uygulandıktan sonra tekrar toplanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Hazırlanan başarı testi ilköğretim okullarında görev yapan iki matematik öğretmeni tarafından konu değerlendirme testi olarak 60 öğrenciye, araştırmacı tarafından da özel dersanelere devam eden 60 öğrenciye uygulanmak üzere toplam 120 öğrenciye eşit süre verilerek uygulanmıştır. Başarı testi ilköğretim okullarına uygulanırken farklı sonuçların ortaya çıkmasını önlemek için ilgili öğretmenlerin sürekli uyguladıkları konu değerlendirme testi olarak belirtilmiş, öğretmenler tarafından uygulanmış sadece sonuçları araştırmacıya verilmiştir.

Hazırlanan ‘Dershane Görüş Belirleme’ anketi ise 224 veliye uygulanmıştır. Anket dershane velilerine öğrencileri aracılığıyla ulaştırılmış ve süre sınırlaması olmaksızın uygulandıktan sonra yine öğrenciler aracılığıyla toplanmıştır.

5.Verilerin Çözümlemesi

Uygulanan başarı testinde toplanan veriler her bir öğrenci için doğru veya yanlış diye iki kategoriye ayrılmıştır. Her bir doğru için 1 puan, her bir yanlış için de 0 puan verilmiştir. Her bir öğrencinin bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarına yönelik cevapları ayrı ayrı puanlanmıştır. Daha sonra bu veriler SPSS (Statistical Package for Social Science) programında t-testi ile analiz edilerek, özel dershane ve devlet okulları öğrencilerinin bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarına ilişkin almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı belirlenmiştir.

Anketlerle toplanan veriler SPSS programına aktarılmış ve çizelgeler alınmıştır. Çizelgeler, önce düz frekanslar halinde bölümlere ayrılıp düzenlenmiştir. Düzenleme yapılırken, tablolar soru formundaki sırasına göre değil, bölümlere göre değerlendirilmiştir. Gerek duyulan yerlerde çapraz tablolar veya farklı gruplar için ayrı frekanslar alınmak suretiyle rapor oluşturulmuştur.

Anketlerde yer alan velilere ait değişkenler araştırmanın amacı ve araştırılan problemlere göre karşılaştırmalı tablolara dönüştürülmüştür. Bu tablolar titizlikle yorumlanarak var olan durum ortaya konmaya çalışılmıştır. Elde edilen karşılaştırmalı tablolardaki değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Ki kare testi uygulanmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve bu verilerin yorumlarına yer verilmiştir.

Başarı testi ve anketlerden elde edilen verilerin frekans ve yüzdeleri alınmış, ilköğretim ikinci kademe matematik öğretiminde özel dersanelerin yeri ve önemi 2 ana başlık ve bunlara bağlı alt başlıklar altında tablolaştırılmıştır. Bu tablolardan önce başarı testi ile ilgili olanlar sonrada özel dersanelere öğrenci gönderen velilerin anketleriyle ilgili olanlar verilmiş ve yorumlanmıştır.

4.1. Bilişsel Öğrenmeler Bakımından Özel Dershanelere Devam Eden ve Etmeyen Öğrenciler Arasındaki Farklar

Özel dershanelere devam eden öğrencilerle sadece devlet okullarına devam eden öğrenciler arasında bilişsel alan öğrenmeleri arasında farklar olup olmadığını ortaya koymak için uygulanan başarı testinin analizi yapılarak elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 1. Harfli ifadeler ve Çarpanlara ayırma konuları ile ilgili soruların öğrenme düzeylerine göre dağılımı

Konular	Soru Sayısı			Toplam	%
	Bilgi	Kavrama	Uygulama		
Harfli İfadeler	2	3	3	8	50
Çarpanlara Ayırma	2	3	3	8	50
Toplam	4	6	6	16	-
%	25	37,5	37,5	-	100

Tablo 1 incelendiğinde, Harfli ifadeler ve Çarpanlara ayırma konularıyla ilgili olarak bilgi düzeyinde 2, kavrama düzeyinde 3 ve uygulama düzeyinde 3 olmak üzere toplam 16 soru yer almaktadır. Soruların öğrenme düzeyine göre dağılımına bakıldığında, bilgi basamağında 4 soru

%25, kavrama basamağında 6 soru %37,5 ve uygulama basamağında 6 sorunun %37,5 lik bir oranla yer aldığı görülmektedir.

Tablo 2. Devlet okulları ile özel dershanelerin Harfli İfadeler ve Çarpanlara Ayırma konularıyla ilgili sorulara verilen doğru cevapların karşılaştırılması

Konular	Soru Düzeyi	Devlet Okul. (N=60)		Özel Dershane (N=60)		t	P
		X	S.D.	X	S.D.		
Harfli İfadeler	Bilgi	1.817	0.407	1.812	0.484	0.405	0.679
	Kavrama	1.945	0.701	2.502	0.594	-4.830	0.001
	Uygulama	2.121	0.864	2.387	0.829	-1.834	0.078
Çarpanlara Ayırma	Bilgi	1.319	0.736	1.749	0.473	-3.868	0.001
	Kavrama	2.035	0.715	2.180	0.811	-1.089	0.284
	Uygulama	1.069	0.898	1.566	0.739	-3.327	0.001

Tablo 2 incelendiğinde Harfli İfadeler konusunun bilgi ve uygulama basamaklarında, Çarpanlara Ayırma konusunun da kavrama basamağında $p > 0.05$ olduğundan bu düzeylerde, devlet okulları ve özel dersane öğrencileri arasında anlamlı bir fark yoktur. Ancak Harfli ifadeler konusunun kavrama, Çarpanlara ayırma konusunun bilgi ve uygulama basamaklarında $p = 0.001 < 0.05$ olduğundan özel dersane öğrencileri lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tablodan da anlaşıldığı üzere özel dershaneye giden öğrenciler gitmeyen öğrencilere göre harfli ifadeler konusunun kavrama basamağında ve çarpanlara ayırma konusunun bilgi ve uygulama basamaklarında daha başarılıdır.

Tablo 3. Devlet okulları ile özel dershanelerin bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarındaki öğrenme düzeylerinin karşılaştırılması

Soru Düzeyi	Devlet Okul. (N=60)		Özel Dershane (N=60)		t	P
	X	S.D.	X	S.D.		
Bilgi	3.150	0.860	3.550	0.769	-2.686	0.007
Kavrama	3.967	1.073	4.683	1.066	-3.067	0.001
Uygulama	3.167	1.291	3.950	0.910	-3.942	0.001

Tablo 3 de öğrencilerin verdikleri bütün cevaplar basamaklara göre sınıflandırılıp analiz edilmiştir. Bilgi basamağında $p = 0.007$, kavrama ve uygulama basamaklarında ise $p = 0.001$ olduğundan her üç basamakta da özel dersane öğrencileri lehine anlamlı bir fark olduğu

görülmektedir. Özel dersane öğrencilerinin daha başarılı olmasının nedenlerinden biri, öğrencilerin matematik müfredatında yer alan bu konuları dershanede ikinci defa görmeleri olabilir.

Bunun yanında sivil toplum örgütleri (ATO,TÖDER,TED,ÖZDEBİR) tarafından yapılan çalışmalarda, özel dersanelerin genel başarısının altında yatan bazı faktörler; öğrencilerin ve öğretmenlerin derslere karşı tutumlarındaki farklılık, öğrencilerin sosyoekonomik durumları, dersanelerdeki fiziki şartlar, dersane öğretiminde etüt çalışmalarına ve uygulamaya ağırlık verilmesi ve bu uygulamaların ÖSS test tekniğine uygunluğu şeklinde ifade edilebilir.

4.2. Özel Dersanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Özel Dersanelerle İlgili Düşünceleri

Özel dersaneler öğrenci gönderen velilerin özel dersaneler hakkındaki düşüncelerini öğrenmek için yapılan anket sonuçları analiz edilerek elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 4. Deneklerin (Velilerin) Öğrencilere Yakınlık Derecelerine Göre Dağılımı

Velilerin Öğrencilere Yakınlığı	Cevaplar	
	F	%
Babası	136	60.7
Annesi	65	29
Diğer	23	10.3
Toplam	224	100

Anketi cevaplayanların %60.7'sini babalar, %29'unu anneler, %11'ini ise diğer (ağabey, amca vs.) oluşturmaktadır. Anketleri daha çok babaların doldurması benzer sorularda demokratik görülen tutumların sanıldığı gibi olmadığı, karar aşamasında ataerkil aile yapısının egemen olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 5. Ailelerin Çalışma Durumlarına Göre Dağılımı

Anne Babanın Çalışma Durumu	Cevaplar	
	F	%
Her ikisi de çalışıyor	46	20.5
Sadece baba çalışıyor	164	73.2
Sadece anne çalışıyor	10	4.5
Her ikisi de çalışmıyor	4	1.8
Toplam	224	100

Anne babaların çalışma durumları %20.5'i her ikisi de çalışıyor, %73.2'si sadece baba çalışıyor, %4.5'i sadece anne çalışıyor %1.8'i her ikisi de çalışmıyor şeklindedir. Ailelerin çalışma durumları incelendiğinde %80 den fazla bir kısımda babanın çalıştığı görülmektedir. Ataerkil aile yapısının bir diğer göstergesi de budur. Diğer bir yandan toplumun %80'inde ailede tek kişi çalışmasına rağmen çocuğunu dershaneye gönderdiği gözlenmektedir. Bu da özel dersanelerin neredeyse bir zorunluluk haline geldiğinin bir göstergesi olabilir.

Tablo 6. Ailelerin Ortalama Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı

Ailelerin Ortalama Aylık Geliri	Cevaplar	
	f	%
400 YTL den az	41	18.3
400 – 999 YTL arası	101	45
1000 – 1499 YTL arası	36	16.1
1500 – 1999 YTL arası	27	12.1
2000 YTL ve üstü	19	8.5
Toplam	224	100

Ailelerin aylık ortalama gelirleri %18.3'ü 400 YTL den az, %45'i 400 – 1000 YTL arası, %16.1'i 1000 – 1500 YTL arası, %12.1'i 1500 – 2000 YTL arası, %8.5'i 2000 YTL den fazla gelire sahiptirler.

Anket sonuçları incelendiğinde bir okula yerleşmek isteyen öğrencilerin ailelerinin büyük çoğunluğunun sosyokültürel ve sosyoekonomik olarak orta ve alt tabakada yer aldıkları ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç sivil toplum örgütleri (ATO,TÖDER,TED,ÖZDEBİR) tarafından diğer araştırma sonuçlarıyla da tutarlıdır. Türk Eğitim-Sen tarafından yapılan bir araştırmaya göre bir sınıf öğretmenin çocuğunu dershaneye gönderebilmesi için ayda en az 14 saat 24 dakika, en fazla 115 saat 12 dakika çalışması gerekmektedir.

Tablo 7. Dershaneye Ödenen Ücretin Aile Bütçesine Etkisi

Ücretin Aile Bütçesine Etkisi	Cevaplar	
	f	%
Önemli Kısıntılara Yol Açıyor	46	20.5
Kısmen Zorlanıyoruz	127	56.6
Etkilemiyor	51	22.9
Toplam	224	100

Ailelerin % 22,9'u dershane giderlerinden dolayı bütçelerinin etkileneemediğini söylerken, % 56,6'sı bütçenin bu durumdan kısmen de olsa etkilendiğini, 20,5'i ise aile bütçelerinin dershaneye devam eden çocuktan dolayı ciddi anlamda etkilendiğini söylemişleridir.

Velilerin % 63,3'ü 1000 YTL ve altında bir gelire sahip oldukları anlaşılmaktadır. 4 kişilik bir ailenin bir aylık asgari giderleri bile bu miktarın çok üzerindedir. (DİE, 2006). Buna rağmen, velilerin “dershane ücretlerinin aile bütçesine etkisi nedir” sorusuna kısmen cevabını verdikleri görülmektedir. Yani aileler çocuklarının bir okula yerleşmesi için kendi yaşam kalitelerinde ciddi miktarda tavizler vermektedirler. ATO'nun 2004 yılında yaptığı Dershaneler Dosyası adlı çalışmasında da aynı sonuçlarla karşılaşmıştır.

Tablo 8. Dershane Seçimine Karar Verenlere Göre Dağılımı

Dershaneyi Seçen Kişi	Cevaplar	
	f	%
Aile ve öğrenci birlikte	118	52.6
Yalnızca Aile(Ane ve Baba)	64	28.5
Yalnızca öğrenci	26	11.6
Öğretmeni	16	7.3
Toplam	224	100

Dershane seçerken kararı % 52,6 aile ve öğrenci birlikte, %28.5 yalnızca aile, %11,6 yalnızca öğrenci, %7,3 öğrencinin öğretmeni vermiştir. Velilerin dershane seçiminde çoğunlukla demokratik davranma eğiliminde oldukları görülmektedir. Öğrencilerin ergenlik döneminde bulunmaları anne babanın vereceği kararın öğrenci tarafından olumlu algılanmama ihtimali belki de veliler böyle davranmaya itmektedir Öğrencilerin yaşlarının, dershane seçimi gibi bir konuda yeterli inceleme ve araştırmayı yapmaya uygun olmaması yalnızca öğrencinin seçip yapamamasında etkili olmuş olabilir.

Tablo 9. Velililerin “ İmkanınız Olsa Çocuğunuzu Bir Özel Okula Yollar mıydınız?” Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Dağılımı

Seçenekler	Cevaplar	
	f	%
Evet	168	75
Hayır	56	25
Toplam	224	100

Anne babaların %75'i imkanı olsa çocuğunu özel okula yollamak isterken, %25'i özel okul istemediklerini beyan etmişlerdir. Oranın bu kadar yüksek olmasında okullara olan güvensizlik yatmaktadır. Ankete katılan velilerin çoğunluğunun gelir düzeyi düşük olmasına rağmen özel okulların daha nitelikli eğitim verdiklerine olan inancın bir göstergesidir.

Tablo 10. Velilerin Okulların Paralı Olması Hakkındaki Düşüncelerine Göre Dağılımı

Seçenekler	Cevaplar	
	f	%
İsterim (Eğitimin kalitesi yükselir.)	159	70.9
İstemiyorum (Devlet okullarını yeterli buluyorum.)	41	18.3
Fikrim yok	24	10.8
Toplam	224	100

Velilerin %70.9'u okulların paralı olmasını istediğini belirtirken, %18.3'ü okullarının paralı olmasını istemediklerini, %10,8'inin ise bu konuda fikirleri olmadığını söylemiştir. Tablodan görüldüğü gibi velilerin birçoğu eğitim kalitesinin yükselmesi adına okulların tümünün paralı olmasını bile göze alabilmektedir. Yukarıdaki tablodan ailelerin gelir durumları incelendiğinde ise bu yanıtlar devlet okullarına olan güvensizliği göstermektedir.

Tablo 11. Velilerin Paralı Eğitimle İlgili Düşünceleri ve Özel Okullarla İlgili Tutumlarının Karşılaştırılması

Velilerin Okulların Paralı Olması Hakkındaki Düşünceleri	İmkanınız olsa Çocuğunuzu Özel Okula Yollarmıydınız?				Toplam	
	Evet		Hayır		f	%
	f	%	f	%		
İsterim (Eğitimin kalitesi yükselir.)	124	55.3	35	15.6	159	70.9
İstemiyorum (Devlet okullarını yeterli buluyorum.)	28	12.5	13	5.8	41	18.3
Fikrim yok	16	7.2	8	3.6	24	10.8
Toplam	168	75	56	25	224	100

“İmkanınız olsa çocuğunuzu özel okula yollar mıydınız” sorusuna velilerin %75’i evet cevabını vermişlerdir. Özel okulların eğitim kalitesini yükselteceğini düşünenlerin oranı ise % 70.9’dur. Yani özel okullar hakkında olumlu düşünenlerle, çocuklarını özel okula yollayabileceklerini söyleyen velilerin oranları birbirine yakındır. Velilerin aynı konuda sorulmuş iki farklı soruya verdikleri cevaplarda özel okullar hakkında olumlu tutum ve davranışa sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

Bir özel okula çocuğunu göndermek istemeyen velilerden % 71’i okulların paralı olmasının eğitim kalitesini yükselteceğini düşünmektedir. Çocuklarını yollamayacakları halde böyle düşünmeleri, gelir düzeyinin düşük olmasından mı kaynaklanmaktadır? Tabloda bu sorunun cevabı bulunmaktadır.

Genel olarak dersane velilerinde özel okul anlayışının yaygın olduğunu görmekteyiz. Velilerin büyük çoğunluğunun alt ekonomik gelir grupları arasında yer alması bu konuda olumlu tutumlara sahip olmalarını engellememektedir. Veliler zaten en az bir yıl çocuklarını ücret ödeyerek dershaneye yollamaktadırlar. Dershanelere ücret ödemeleri, bunun sonucunda verim almış olmaları velileri özel okul düşüncesine alıştırmıştır. Ücreti ödendiği için alınan eğitimin daha nitelikli olduğunu dersane deneyimiyle görmüş olmaktadır.

Tablo 12. Velilerin Dershaneler Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

Dershaneler Hakkında Sorulan Sorular		Cevaplar				Toplam	
		Evet		Hayır		f	%
		f	%	f	%		
1	Dershaneler okulun açıklarını kapatmaktadır	203	90.6	21	9.4	224	100
2	Dershaneler sınav kazandırmada okullardan çok daha başarılı olmaktadırlar	201	89.7	23	10.3	224	100
3	Dershaneler kaldırılamaz eğitim sisteminin bir parçasıdır.	196	87.5	28	12.5	224	100
4	Dershaneler daha çok sınav tekniği kazandırıyorlar.	190	84.8	34	15.2	224	100
5	Sınavlar oldukça dershaneler olacaktır.	176	78.5	48	21.5	224	100
6	Dershaneler kaldırılmalıdır	132	58.9	92	41.1	224	100
7	Dershaneler okulların alternatifidir.	132	58.9	92	41.1	224	100
8	Okullar kaldırılın nasılsa çocuklar okullar kadar dershaneye gidiyorlar.	114	50.9	110	49.1	224	100

Bu bölümde velilere birden fazla seçenek sunulmuş ve kendilerine anlamlı gelenleri işaretlenmesi istenmiştir. Velilerin %90,6'sı dershaneler okulun açıklarını kapatmaktadır, %89,7'si dershaneler sınav kazandırmada okullardan çok daha başarılı olmaktadırlar. % 87,5'i dershaneler kaldırılamaz eğitim sisteminin bir parçasıdır, %84,8'i dershaneler daha çok sınav tekniği kazandırıyor, %78,5'i sınavlar var oldukça dershaneler var olacaktır, %58,9'u dershaneler kaldırılmalıdır, %58,9'u dershaneler okullara alternatif olabilir, %50,9'u okullar kaldırılın nasılsa okul kadar dershaneye gidiliyor sorularına yukarıdaki yüzdelerde evet demişlerdir.

Velilerin % 90,6 gibi çok büyük bir bölümü dershanelerin okulların açıklarını kapattığı düşüncesine sahiptirler. Velileri bu şekilde düşünmeye iten şüphesiz okul ve dershanelerin sınavlarda ortaya koydukları performanstır. Dershane olgusunun ortaya çıkmasındaki en önemli neden sınavdır. Doğal olarak veliler okulların sınav kazandırma oranlarını dikkate

almaktadırlar. Bu veri diğer seçeneklerle birlikte incelendiğinde, velilerin sınav söz konusu olunca okullara güvenmedikleri, sınav kazandırma işini dersanelere yükledikleri ortaya çıkmaktadır. Nitekim velilerin %89,7'si dersaneleri sınav kazandırmada okullardan daha başarılı bulmaktadırlar.

Dersanelerin sınav başarısının arkasında öğrenciler sınav tekniği kazandırma amacına hizmet etmesi yatmaktadır. Veliler % 84,8 oranında bu maddeyi işaretlemişlerdir. Aslında burada şu durum ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar veliler sınav kazanmada dersanelere görev yükleseler de, bu başarının sadece dersanelerin olmadığı, dersanenin daha öğrencinin okulda edindiği bilgileri sınavda kullanabileceği beceriler haline getirmede etkili olduğunu belirtmektedirler. Ama pek çok öğrencinin bir yıldan fazla dershaneye devam ediyor olması, her öğrencinin okuldan bilgi ile gelmediğini ortaya koymaktadır. Bazı öğrenciler mevcut bilgiler kullanmayı bir yılda öğrendiği görülürken, pek çok öğrencinin dersanelerde hem bilgi hem de sınav pratiği kazandıkları görülmektedir. Bu nedenle olsa ki velilerin %50,9'u okullar kaldırılсын nasılsa okul kadar dershaneye gidiliyor seçeneğini işaretlemiştir. Yani deneklerin hemen hemen yarısı için dersaneler sadece sınav tekniğini verir ifadesindeki gibi olmadığı yönündedir. Öğrencilerin bir kısmı için bu ifade doğru olsa bile, bir kısmı için dershane bunda daha geniş bir anlam ifade etmektedir.

Artan nüfus ve değişen dünya koşullarının yanı sıra, nitelikli insana duyulan ihtiyaç, belki siyasilerin beceri yada beceriksizliğinin bile dışında, eğitim ve sınav olgusu kaçınılmaz bir şekilde iç içe geçmiştir. İnsanlar bir yandan daha uzun süre ve daha nitelikli eğitim ararken, aynı zamanda sınırlı olan iş pozisyonlarını elde etmek için amansız bir mücadele vermektedirler. Veliler bu mücadelenin fazlasıyla farkındırlar. Çünkü, her şeye rağmen, % 87,5'i dersaneler kaldırılamaz eğitim siteminin bir parçasıdır seçeneğini işaretlemişlerdir. Dershane ve sınav olgusu aslında artan nüfusun bir sonucudur. Ve veliler de her şeye rağmen bu durumun farkındadırlar. Ekonomik durumları asgari ücret sınırında olan insanların bile, bir şekilde ne yapıp edip çocuklarını bir dershaneye yollamaları bundandır. Bu amansız yarışta daha üst düzey bir konuma yükselebilenin belki de zor da olsa en rasyonel yolu budur.

Velilerin tüm farkındalıklarına rağmen, dersanelerin varlığını sorgulamaktan da kaçınmadıkları, dersaneler kaldırılmalı mıdır sorusuna %58,9 oranında evet demelerinden anlaşılmaktadır. Buna rağmen sınav yarışının dışında kalmamak için çocuklarını bir dershaneye yollamaktadırlar. Veliler dershane hakkında görüşlerini böyle ifade derken herhangi bir dershaneyi kaçınılmaz bir şekilde seçme durumuyla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Tablo 13. Velilerin Çocuklarını Bir Dershaneye Gönderme Nedenlerinin Önem Derecesine Göre Sıralı Dağılımı

Seçenekler		Cevaplar				Toplam	
		Evet		Hayır		f	%
		f	%	f	%		
1	Dershaneye gitmeden sınavları kazanmak zor olduğu için	156	69.6	68	30.4	224	100
2	Okulda verilen eğitimin yetersiz kaldığı için	105	46.8	119	53.2	224	100
3	Dershanelerin yaptığı seviye tespit sınavlarından dolayı	51	22.7	173	77.3	224	100
4	Öğrencinin kişilik gelişimine olumlu katkısı olduğu için	48	21.4	176	78.6	224	100
5	Özel okula gönderemediğim için.	58	25.8	166	74.2	224	100
6	Boş zamanlarını değerlendirmesi için	38	16.9	186	83.1	224	100
7	Sosyal ortama uyumunu kolaylaştırdığı için.	26	11.6	198	88.4	224	100
8	Herkes gönderdiği için	21	9.3	203	90.7	224	100

Bu bölümde her bir soru birbirinden bağımsız olarak cevaplandırılmıştır. Buna göre velilerin dershaneye gönderme nedenleri arasında, %69.6'sı dershaneye gitmeden sınavları kazanmanın zor olduğu, %46.8'i okulda verilen eğitimin yetersiz olduğu, %22.7'si dershanelerin yaptığı deneme sınavları, %21.4'ü öğrencinin kişilik gelişimine olumlu katkı sağladığı, %25.8'i özel okula gönderemediği, %16.9'u boş zamanların değerlendirmesi, %11.6'sı sosyal ortama uyumu kolaylaştırması, %9.3'ü ise herkes gönderdiği için cevaplarını vermişlerdir.

Velilerin çocuklarını dershaneye gönderme nedenleri şüphesiz veli önceliklerine göre değişim göstermektedir. Ancak velilere yöneltilen sorular içinde en çok dershaneye gitmeden sınavları kazanmanın çok zor olması seçeneğinin seçilmiş olması manidardır. Veliler ister okulları yetersiz görsün, ister dershanelere karşı çıksın değişmeyen bir gerçek var ki o da sınav başarısıdır. İş, başarı noktasına geldiğinde dershaneler veli ve öğrencilerin hayatına girmektedir. Pek çok veli varlığını sorgulasa bile dershaneye gitmeden sınavda öğrencilerin başarıyı yakalayamayacağına inanmaktadır. Velilerin dershane tercihinde önemli bir diğer etken de okullarda verilen eğitimi yetersiz görmeleridir. Velilerin %46.8'i okulda verilen

eğitimin yetersiz kalmasından dolayı çocuğunu dershaneye yollamaktadır. Aslında velilerin eğitim denildiğinde velilerin doğrudan sınav başarısı olarak algılamaları bunun nedenidir. Okullarda yapılan eğitim öğretim etkinlikleri ne kadar başarılı olsa da bu sınav kazanmayla neticelenmiyorsa okul başarısız ve yetersiz olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 14. Velilerin Dershane Seçimini Etkileyen Faktörler

Seçenekler	Cevaplar				Toplam		
	Evet		Hayır		f	%	
	f	%	f	%			
1	Bol kaynak vermesi	61	27.2	163	72.8	224	100
2	Kaynak ve dokümanların kaliteli olması	95	42.4	129	57.6	224	100
3	Verimli ders çalışma alışkanlıkları kazandırması	94	41.9	130	58.1	224	100
4	Rehberlik hizmetlerinin nitelikli olması	78	34.8	146	65.2	224	100
5	Öğretmen ve idarecilerin nitelikli olması	93	41.5	131	58.5	224	100
6	Dershanenin fiyatının uygun olması	58	25.8	166	74.2	224	100
7	Dershanenin fiziksel mekanının güzel olması	22	9.8	202	90.2	224	100
8	Dershaneye ulaşımın kolay Olması	31	13.8	193	86.2	224	100
9	Sınav kazandırma oranının yüksek olması	101	45.0	123	55.0	224	100
10	Dershanenin veli iletişimine önem vermesi	51	22.8	173	77.2	224	100
11	Okul derslerine yardımcı olması	98	43.7	126	56.3	224	100
12	Mesleki kariyer sağlaması	31	13.8	193	86.2	224	100
13	Nitelikli bir eğitim vermesi	78	34.8	146	65.2	224	100
14	Çocuğumun yeteneklerini geliştirmesi	53	23.6	171	76.4	224	100
15	Çocuğumun kişilik gelişimini olumlu etkilemesi	47	20.9	177	79.1	224	100
16	Başarılı bir kişi olarak yetiştirmesi	49	21.8	175	78.2	224	100

Velilerin dershane seçimini etkileyen faktörlerin başında sınav kazandırma oranı en başta gelmektedir. Daha sonra okul derslerine yardımcı olması ve kaynak ve dokümanların kaliteli olması, öğretmen ve idarecilerin niteliği, verimli ders çalışma alışkanlıkları kazandırması, nitelikli bir eğitim vermesi, rehberlik hizmetleri, bol kaynak vermesi, dershanenin fiyatı şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo dikkatli bir şekilde incelendiğinde, velilerin dershane seçerken körü körüne seçim yapmaktan kaçınarak belli bakış açısı ve belli kriterler eşliğinde seçim yaptıkları, bu kriterlerin başında da sınav kazandırma oranı, kaynak ve döküman yeterliliği, öğretmen niteliği gibi eğitim öğretimde büyük önem taşıyan faktörlerin olduğu gözlenmektedir. Çok sayıda veli bir dershane seçiminde “dershanelerin yaptığı seviye tespit sınavlarının” etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Yukarıdaki tablolardan da anlaşıldığı üzere dershaneler, gerek OKS gerekse ÖSS için toplumun her kesiminde benimsenmiş ve eğitim sisteminin vazgeçilemez birer parçası olmuşlardır. Hatta öyle ki velilerin hemen hemen yarısı okulların kapatılıp yerine sadece dershanelerin eğitim öğretim görevini üstlenmesini bile düşünmektedir. Öyle ki bazı veli ve öğrencilerde bir dershanenin öğrencisi olmak bir kimlik haline gelmiştir. Ülkemizde eğitim ve sınav sistemi bu şekilde devam ettiği sürece de dershane sayısı her geçen gün artmaya devam edecektir.

5.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.Sonuçlar

Yapılan başarı testi ve anket sonuçlarına göre ilköğretim ikinci kademe matematik öğretiminde özel dersanelerin devlet okullarına göre daha başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun en temel nedenleri olarak ise öğretmen faktörü, fiziki yeterlilikler, veli-idare işbirliği, deneme sınavları, rehberlik çalışmaları gösterilebilir.

Dersaneler Türk eğitim sisteminin vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. Türkiye'nin nüfusu hızla artmakta, ancak gençlerin okul talebi yeterince karşılanamamaktadır. Buna paralel olarak dersanelerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Her kesimden veliler çocuklarını dersanelere yollamaktadırlar. En küçük ilçelerde bile farklı veli beklentilerine cevap verecek nitelikte rehberlik, birebir ders çalışma, sınav teknikleri gibi etkinlikleri ön plan çıkaran farklı dersaneler açılmaktadır. Pek çok veli çocuklarını büyük şehirlerdeki daha büyük dersanelere yollamaktadırlar. Dersaneye gitmek adeta, eğitim öğretimin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Ülke genelinde dersanelerin sayıları 3000'i geçmiştir. Bu kurumlarda çok sayıda eğitici ve yardımcı personel istihdam edilmektedir. Dersanecilik öğretmen, çalışan, yayıncı, dağıtımçı, pazarlamacı ve diğerlerinden oluşan güçlü bir sektör haline gelmiştir. Bu durumda dersanelerden geri dönüş günümüz koşullarında mümkün gözükmemektedir. Sınav olgusunun bulunduğu gelişmiş ülkelerde bile bir şekilde dersane ve benzeri kurumlar kaçınılmaz bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Veliler temel ihtiyaçlarından bile kesinti yaparak, çocuklarını dershaneye yollamaktadırlar. Pek çok veli aile bütçelerini olumsuz etkilemesine rağmen en az bir yıl çocuklarına dershaneye gitme şansı vermektedir. Dershaneye göndermek pek çok veli için çocuğu için yapılması gereken temel davranışlardan biri durumundadır. Tabii bu arz talep dengesinin kurulabilmesi için dershaneler hızla artmaktadır.

Veliler istemeseler de, gerek devlet okullarının eğitimini yetersiz buldukları için, gerekse çocuklarının sınav başarısı için başka alternatifleri olmadığı için, çocuklarını dershanelere yollamaktadırlar. Dershane seçerken, ekonomik olarak iyi durumda olan veliler kazandırma oranları yüksek dershaneleri seçerken, ekonomik durumu zayıf veliler fiyatı makul olan herhangi bir dershaneyi seçmektedirler.

Velilerin çocuklarını bir dershaneye yollamalarının ardında, devam eden her öğrencinin başarılı olacağı varsayımı bulunmaktadır. Ancak bu bir varsayımdır. Çünkü dershaneler öğrencilerin tamamında ciddi bir performans artışı sağlamayı başarsalar bile, öğrencilerin çoğunluğunun kazanamamasına engel olamayacaktır. Çünkü ÖSS, OKS gibi sınavların hepsi bir sıralama sınavıdır. Bu sınavlar sınırlı olan okul kontenjanlarına kimlerin gireceğini belirlemeyi amaçlamaktadırlar. Dershaneler ne kadar başarılı olurlarsa olsunlar, açılan kontenjanların üstünde bir kazandırma oranını yakalayamayacaklardır. Veli ve öğrenciler bu gerçeği bilmelerine rağmen, böyle bir durum yokmuş gibi davranmaktadırlar.

Velilerin çocuklarını dershanelere gönderme nedenleri incelendiğinde okullardaki eğitimin yetersiz olduğu, dershanelerin sınav tekniğini daha iyi kazandırması, dershanelerin yaptıkları seviye sınıflarıyla öğretimi daha verimli hale getirmesi gibi akıl alır nedenler yer alırken boş zamanları değerlendirme, sosyal ortama uyum, kişilik gelişimine olumlu katkısı, herkes gönderdiği için gibi mantıksız nedenler de epeyce çoktur. Bu da bazı velilerin toplumda genel bir davranış haline geldiği için çocuklarını dershaneye gönderdiklerini, olayın bilincinde bile olmadıklarını göstermektedir.

Neredeyse eğitimin olmazsa olmazları haline gelen özel dershanelerin ücretleri birçok velinin bütçesine ciddi külfet getirmektedir. Dershaneler durumları kötü olan başarılı öğrenciler için çok az sayıda da olsa (yüzde 3 - 5 civarında) kontenjan ayırmakta ve bu öğrencileri ücretsiz kaydetmektedir. Ancak velilerin neredeyse beşte birinin çok büyük güclükler çekerek çocuklarını dershaneye gönderdikleri düşünülürse bu çok küçük bir oran olmaktadır.

Her yıl bir önceki yılı katlayan dersane fiyatları için devlet eliyle küçük de olsa önlemler alınmaya başlanmıştır. KDV oranları %18 den %8'e çekilmiş dolayısıyla zaten büyük güclükler çekerek çocuğunu dershaneye gönderen velilerin %10 gibi bir kazancı olmuştur.

5.2.Öneriler

Geleceğimizin teminatı olan milyonlarca genç insanımıza vermiş olduğumuz emeğin ve ekonomik değerlerin kaybolmaması, eğitim ve öğretimden beklenen temel hedef ve gaye olan çağdaş uygarlık düzeyi'ne erişilmesi, hatta globalleşen bugünkü dünya platformunda bu çitanın daha da yükseltilmesi için eğitimci, veli, idareci olarak hepimize görevler düşmektedir.

Gerekli en temel bilgilerden biri olan matematik bilgisini günlük yaşamda kullanabilen, toplumsal problemlerin çözümünde kullanılan akıl yürütme ve problem çözme yetisini kazanmış, matematiğe karşı olumlu tutumlar geliştiren bireyler yetiştirebilmek ana amacı altında özel dershaneler ve devlet okullarıyla ilgili öneriler şöyle sıralanabilir:

Varlıkları ve önemleri reddedilemez duruma gelen özel dershaneler konusundaki araştırma sayısı ile ülke gündemindeki önemi arasında paralellik görülmemektedir. Son 30 yılda her sene ülke gündemini bu kadar meşgul eden bir konuda bazı sivil toplum kuruluşları dışında hiçbir kurumun veya üniversitenin kapsamlı bir çalışma yapmadığı göze çarpmaktadır. Üniversitelerimiz bu konuda araştırmalar yapıp devlet okullarıyla işbirliği içinde düzenlemelere giderek okulları daha verimli ve düzenli hale getirebilir.

Ülkemizde uygulanmakta olan liselere veya üniversiteye girişi sistemi seçme ya da eleme işlevini yerine getirmektedir. Ancak bu haliyle öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine yeterince imkan tanınmamaktadır. Bu nedenle liselere ve üniversiteye girişte mevcut sistemden daha işlevsel bir sistem geliştirilebilir. YÖK istatistikleri, üniversite kontenjanlarının beşte birinin program değiştiren öğrenciler tarafından kullanıldığını göstermektedir. Bu durum hem bir memnuniyetsizliği hem de yüksek öğretimdeki kontenjanların artırılmasını gündeme getirmektedir.

Matematik öğretimi kişiyi günlük hayatın gerektirdiği matematik bilgi ve becerileri kazandırmak, problem çözmeyi öğretmek ve olayları problem çözme yaklaşımı içinde ele alan bir düşünme biçimi kazandırmaktır. Öğrenci konuyla ilgili bilgi ve beceriyi kazanıp, bu bilgiyi kavrayıp uygulayabilir düzeye geldiğinde öğretim gerçekleşmiş olur. Bu bakımdan özel dersanelerde haftada 2-3 saatte pratik yollar yüklenerek ezbere dayalı bir eğitim yapılmaktadır. Okullar ise haftada 4 saat olan matematik dersini daha verimli hale getirerek başarı düzeyini en az özel dersaneler seviyesine getirebilirler.

Günümüz eğitim öğretim sistemi incelendiğinde özel dersanelerin devlet okullarına göre daha başarılı olduğu görülmektedir. Bu başarının altında yatan temel nedenler olarak ise özel dersanelerin fiziki yeterlilikleri, bilgi ve donanım bakımından sürekli yenilenen öğretmen kadrosu, deneme sınavları, etüt ve rehberlik çalışmaları gösterilmektedir. Bu bağlamda devlet okulları gerek fiziki donanım gerekse modern eğitim teknolojileri bakımından geliştirilip desteklenerek özel dersanelerden eksiksiz hale getirilebilir. M.E.B. bünyesinde görev yapan öğretmenlerde niteliksel, ekonomik ve yönetsel biçimde desteklenip bilgi ve donanım bakımından yenilenmeleri sağlanarak bu durumun takibi yeterlilik sınavlarıyla sağlanabilir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yaptığı KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı) öğretmen niteliğini geliştirme amaçlı olarak nitelendirilebilir.

Özel dersanelerin kuruluş amaçlarına bakıldığında öğrencileri zayıf oldukları derslerden yetiştirmek, belli alanlarda ilerlemek amacıyla araştırma ve inceleme yapmak isteyen öğrencilere gerekli olanak ve ortamı sağlamak, bu gibi öğrencileri tespit ve teşvik etmek olduğu görülmektedir. Bugün ise özel dersanelerin eğitimin vazgeçilmez bir parçası şeklinde nitelendirildiği düşünülürse ise amacından saptığı görülmektedir. Bu nedenle özel dersaneler temel eğitimin bir parçası olmaktan çıkarılıp sadece sınavlar için taktik ve

ipuçları veren kurumlar haline getirilebilir. Böylece öğretmen, çalışan, yayıncı, dağıtımçı, pazarlamacıdan oluşan istihdam bakımından da güçlü bu sektör tamamen yok olmayacak istihdam sağlamaya devam edecektir.

Eğitimin ayrılmaz parçaları halinde düşünülen özel dersanelerin başarı düzeyleri kadar fiyatlarının da yüksek olduğu görülmektedir. Birçok velinin aylık harcamalarının en başlarında dersane taksitleri gelmektedir. Dersane taksitlerinin bu denli yüksek olduğu göz önüne alınarak KDV oranları %18 den %8'e çekilmiştir. Bu da velilere % 10 gibi bir kazanç sağlamıştır. Bu çalışmanın devamı olarak fiyatları yükselten tüm faktörlerin etkisi en aza indirilip dersane ücretlerinde artma olmaması sağlanabilir. Bunun yanı sıra özel dersane ve okullardan alınan vergilerin kaldırılması da velilerin yükünü az da olsa hafifletecek bir adım olarak nitelendirilebilir.

Kıyasıya bir rekabet içerisinde olan özel dersanelerden kimileri eğitim öğretim, fiziksel mekan, rehberlik gibi daha kaliteli hizmetlerle rekabet etmeye çalışırken, kimileri alanında deneyimi olmayan stajyer öğretmenler ve okullarda çalışan öğretmenleri çalıştırmak yoluyla, dersane fiyatlarını düşük tutarak rekabet etmektedirler. Haksız rekabetin önüne geçebilmek için etkin bir denetleme sistemi oluşturulup usulsüz çalışan dersaneler tespit edilerek caydırıcı cezalarla dersanelerin işleyişi daha düzenli hale getirilebilir.

KAYNAKÇA

Akan, F., 2001. İlköğretim Matematik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar, Pamukkale Üniversitesi Tez, Yüksek Lisans, Denizli

Akpınar,A.,Hacısalihoglu,H.,Mirasyedioğlu,Ş.,2001,İlköğretimMatematikÖğretimi, Asil Yayın, Dağıtım, s. 2,7,40- 45

Albayrak,M.,2000,İlköğretimde Matematik ve Öğretimi,Aşık Matbaası,2.Baskı,Ankara,s.13

Alkan,C.,1979,Eğitim Ortamları,Ankara Üni.Eğitim Fakültesi Yayınları,Ankara,s.71

Akyüz, Y., 2001. Türk Eğitim Tarihi, Alfa Yayınları, İstanbul, 520s.

Altun, M., 2001, İlköğretim İkinci Kademedeki Matematik Öğretimi , Alfa Yayınevi, 1. Baskı, Bursa , s.1- 43 .

Arısoy,N.,1995,Yeni Psikolojiye Giriş,Nurgök Matbaası,İstanbul,s.74

Arun, Ö., 1998. Matematik Başarısını Etkileyen Faktörler, Y.Lisans Tezi, Ankara

Aşkar,P.,1986. Matematik Dersine Yönelik Tutum Ölçen Ölçeğin Geliştirilmesi. Eğitim ve Bilim.Cilt11 ,sayı 62

Aygün,S., 2004. “ATO Dershaneler Dosyası”

Aycan,C.,Civelek,Ş.,Meder,M.,2003,Matematik Öğretiminde Karşılaşılan Aksaklıklar ,Matematikçiler Derneği Bilim Köşesi.

Baki,A.,Bell,A., 1997,Ortaöğretim Matematik Öğretimi,Yök/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, s.2.1-2.37

Baki, A.,2001. Bilişim Teknolojisi Işığında Matematik Eğitiminin Değerlendirilmesi, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 149

Başaran,İ.E.,1996,Eğitime Giriş,Ankara,Yargıç Matbaası

Baykul, Y., 1995, İlköğretimde Matematik Öğretimi , Öğretmenler Kitapları Dizisi, Ankara, s. 1,21-22,35.

Beydoğan,H.,2001,Öğretim Planlama ve Değerlendirme,Erzurum,s.14-15

Bushbridge,J.,Özçelik,A.,1997,İlköğretim Matematik Öğretimi,Yök/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, s.1.3-1.30

Büyükkaragöz, S., Çivi, C., 1997, Genel Öğretim Yöntemleri, Özeğitim Yayınları,İstanbul, s. 23-31

Büyükkaragöz, S., Çivi, C., 1997,Program Geliştirme,Özeğitim Yayınları,Konya,s.1

Civelek,Ş.,Meder,M.,Tüzen,H.,2003.Matematik Öğretiminde Karşılaşılan Aksaklıklar2,

Çakmak,M.,2004.İlköğretimde Matematik Öğretimi ve Öğretmenin Rolü,

Çilenti,K., 1988, Eğitim Teknolojisi ve Öğretim, Kadıoğlu Matbaası, Ankara, s. 2-13.

Dağlı,S.,2006,Özel Dershanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Beklentileri Yüksek Lisans Tezi,K.Maraş,s.47-49

Demirel, Ö., 1997, Programdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Şafak Matbaacılık, Ankara, s. 7-12.

Dikici, R., Işık, C., 2001, Özel Dershanelerin Matematik Öğretimindeki Yeri, Kastamonu Eğitim Dergisi, Sayı 9, No: 1, s.161.

Doğan, H., 1997, Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı, Önder Matbaacılık, Ankara, s.3

Duman, T. 1984, Özel Dershaneler ve İşlevleri, Ankara Üni. Yüksek Lisans Tezi, s. 13-22

Ersoy, Y., Kaya ve Ark., 1991, Matematik Öğretimi, Anadolu Üniversitesi, AÖF yayınları

Ersoy, Y., 2003, Teknoloji Destekli Matematik Eğitimi, Yıl:2, Sayı:1, s.17-21

Garan, Ö., 2005, Kırsal Kesimde Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretiminde Karşılaştığı Sorunlar Yüksek Lisans Tezi, s.1,66

Gedik, H., 2004, Japon ve Türk Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması, DEÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, s.2-12

Kantarcıoğlu, S., 1974, Rehberlik Tanımı, Gelişimi, Alanı, Ankara, s.5

Kodamanoğlu, M. N., 1999, Matematik ve Eğitim, Çağdaş Eğitim Dergisi, sayı 254, Ankara, s. 6-11.

Okur, M., 2002, Özel Dershanelerin Ortaöğretim Düzeyinde Bilişsel Öğrenmeleri Açısından Cebir Öğretimindeki Yeri, Erzurum, s. 1,9,13-28,56.

Özarpınar, M., 1987, Psikolojinin Temel Mefhumları, Selçuk Üni. Yayınları, Konya, s.21

Özel Dershaneler Birliği, Özel Dershaneler, Kuruluşu, Amaçları, Eğitim faaliyetleri, Diğer Ülkelerde Özel Dershaneler.

Özel Dershaneler Tip Yönetmeliği, 1988

Öztürk, T., 1994, Türk Eğitim Sistemi içerisindeki Özel Dershanelerin Yeri, Gelişmesi ve Fonksiyonları, Cumhuriyet Üni. Sosyal Bilimler Ens. Yüksek Lisans Tezi, Sivas, s. 128-134.

Şirin, H., 1998, Özel Dershanelerin Genel Görünümü ve Öğrenci Görüşleri, Hacettepe Üni. Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s. 1-9.

Türk,A.,2005, www.54ahmetturk.sitemynet.com

Türk, E., 1999, Türk Eğitim Sistemi, Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Ankara, s. 105-123.

Umay,A.,1996.matematik Eğitimi ve Ölçülmesi.Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,sayı:12

Yıldırım, C.,1998. Matematiksel Düşünme,Ankara,Evrin Matbaacılık,s.1-74

İnternet Kaynakçası

http://www.egitek.meb.gov.tr/sinavlar/istatistik.html	Erişim Tarihi: 16/03/2006
http://iogm.meb.gov.tr	Erişim Tarihi: 16/03/2006
http://www.atonet.org.tr/turkce/bulten/bulten.php3?sira=272	Erişim Tarihi:05/03/2006
http://www.ozdebir.org.tr/TR/Icerik.ASP?ID=370	Erişim Tarihi:16/03/2006
http://www.toder.org.tr-70k/bilgi/icerik.	Erişim Tarihi: 16/03/2006
http://www.tmd.org.tr/sites/TR/haberler.html	Erişim Tarihi:17/03/2006
http://www.matematikdunyasi.org/arsiv/tum_dizin.html	Erişim Tarihi:17/03/2006
http://www.ted.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F	Erişim Tarihi: 17/03/2006
http://www.ilkogretim-online.org.tr	Erişim Tarihi:17/03/2006
http://54ahmetturk.sitemynet.com/japonturk.doc	Erişim Tarihi: 17/03/2006
http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do	Erişim Tarihi: 10/04/2006
http://www.yok.gov.tr/istatistikler/istatistikler.htm	Erişim Tarihi: 17/03/2006
http://www.egitim.milliyet.com.tr/Haber.aspx?HaberNo=1690	Erişim Tarihi:30/11/2006
http://www.acikradyo.com.tr/default.aspx?_mv=a&aid=13710	Erişim Tarihi:30/11/2006
http://www.geocities.com/ualtunay.geo/dersler/tarih/bilissel.html	Erişim Tarihi: 16/03/2006
http://www.matder.org.tr/bilim/bilim.asp	Erişim Tarihi:17/03/2006
http://www.ksef.gazi.edu.tr/dergi/pdf/Cilt12-No2-2004Ekim	Erişim Tarihi:17/03/2006

EK -1**DERSHANE GÖRÜŞ BELİRLEME ANKETİ**

Sayın Veli, bu anket bilimsel amaçlı bir ankettir. Bu ankette vereceğiniz cevaplar ülkemizde hızla gelişmekte olan özel öğretimle ilgili olan bir konuda bilimsel veri olarak kullanılacaktır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim. Cevaplarınızı seçeneğin yanındaki sayının yanına işaret koyarak belirtebilirsiniz.

Gürkan ÖNER
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi

1)Anketi dolduranın yakınlığı

- 1) Babası
- 2) Annesi
- 3) Diğer

2)Çocuğunuzun cinsiyeti

- 1) Kız
- 2) Erkek

3)Öğrencinin annesinin eğitim durumu

- 1) Okuryazar değil
- 2) İlkokul mezunu
- 3) Ortaokul mezunu
- 4) Lise mezunu
- 5) Yüksekokul/Üniversite

4)Öğrencinin babasının eğitim durumu

- 1) Okuryazar değil
- 2) İlkokul mezunu
- 3) Ortaokul mezunu
- 4) Lise mezunu
- 5) Yüksekokul/Üniversite

5)Anne – babanın çalışma durumu

- 1) İkisi de çalışıyor
- 2) Baba çalışıyor
- 3) Anne çalışıyor
- 4) İkisi de çalışmıyor

6)Aylık ortalama geliriniz nedir?

- 1) 400YTL'den az
- 2) 400-999 YTL arası
- 3) 1000-1499 YTL arası
- 4) 1500-1999 YTL arası
- 5) 2000YTL ve üstü

7)Dershane için ödediğiniz ücretlerin bütçenize etkisi nedir?

- 1) Ciddi kısıntılara yol açıyor
- 2) Kısmen zorluyor
- 3) Etkilemiyor

8)Toplam kaç çocuğunuz dershaneye devam etti yada ediyor?

- 1) 1yıl
- 2) 2yıl
- 3) 3 yıl ve üstü

9)Çocuğunuz toplam kaç yıldır dershaneye gidiyor?

- 1) 1yıl
- 2) 2yıl
- 3) 3 yıl ve üstü

10)Dershane seçimine kim karar verdi?

- 1) Aile ve çocuk birlikte
- 2) Yalnızca aile
- 3) Yalnızca çocuk
- 4) Öğretmen

11.soru ve sonraki maddelerde birden fazla maddeyi işaretleyebilirsiniz.**11) Dershaneler hakkındaki görüşleriniz nelerdir?**

- 1) Dershaneler kaldırılmalıdır
- 2) Dershaneler kaldırılamaz eğitim siteminin bir parçasıdır
- 3) Dershaneler okulun açıklarını kapatmaktadır
- 4) Dershaneler okullara alternatiftir
- 5) Dershaneler daha çok sınav tekniği kazandırmaktadır
- 6) Okullar kaldırılın nasılsa okul kadar dershaneye gidilmektedir
- 7) Sınavlar var oldukça dershaneler var olmaya devam edecektir
- 8) Dershaneler sınav kazandırmada okullardan çok daha başarılı olmaktadır

12) Dershaneden çocuğunuz için beklentileriniz nelerdir?

- 1) Kişiliğinin gelişimine olumlu etki yapması
- 2) Okul derslerine yardımcı olması
- 3) Verimli Ders çalışma alışkanlıkları kazandırması
- 4) İyi bir mesleki kariyer sağlaması
- 5) İyi bir eğitim vermesi
- 6) Yeteneklerini geliştirmesi
- 7) İyi bir Rehberlik Hizmeti sunması
- 8) Başarılı bir kişi olarak yetiştirmesi
- 9) OKS yi kazandırması
- 10) Dershanenin veli iletişimine önem vermesi

13) Çocuğunuzu dershaneye gönderme nedenleriniz?

- 1) Bol Kaynak verdiği için
- 2) Öğrenci Kişilik gelişimine katkıları olması için
- 3) Dershaneye gitmeden sınavlarda başarılı olmak çok zor olduğu için
- 4) Okulun eğitiminin yetersiz kaldığı için
- 5) Herkesin gönderdiği için
- 6) Çocuğumun boş zamanlarını değerlendirmesi için
- 7) Özel okula gönderemediğim için
- 8) Sosyal ortama uyumunu kolaylaştırdığı için
- 9) Yurt ve kamp programları olduğu için
- 10) Dershanelerin yapmış olduğu seviye tespit sınavlarından dolayı
- 11) Dershanenin fiyatı uygun olduğu için
- 12) Ulaşım imkanı kolay olduğu için
- 13) Kaynak ve dokümanlarının kaliteli ve bol olduğu için
- 14) Öğretmen ve idarecileri nitelikli olduğu için
- 15) Dershanenin veli iletişimine önem verdiği için

14) İmkancınız olsa çocuğunuzu özel okula yollarmısınız?

- 1) Evet
- 2) Hayır

15) Çocuğunuzu dershaneye göndermeseniz bir özel okul için yıllık ne kadar parayı gözden çıkarabilirsiniz?

- 1) 1000YTL ve altı
- 2) 1000-2000 YTL arası
- 3) 2000-3000 YTL arası
- 4) 3000-4000YTL arası
- 5) 4000 YTL ve üstü

16) Okulların paralı olması hakkında ne düşünüyorsunuz?

- 1) İstemiyorum, devlet okulları yeterli
- 2) İsterim, eğitimin kalitesi yükselir
- 3) Fark etmez

17) Dershanemizden memnun musunuz?

- 1) Evet
- 2) Hayır
- 3) Belirtmek istemiyorum

EK 2 BAŞARI TESTİ

HARFLİ İFADELER VE ÇARPANLARA AYIRMA KONU DEĞERLENDİRME TESTİ

1) İki tane çok terimli harfli ifadenin çarpma işlemi nasıl yapılır?

- A) Her parantez kendi içinde toplanıp, üsler çarpılarak katsayılar önüne yazılır.
- B) Her çok terimlinin katsayıları toplanıp, üsleri çarpılarak parantez içinde yazılır.
- C) Çarpma işleminin toplama veya çıkarma işlemi üzerine dağılma özeliği kullanılarak katsayılar çarpılıp üsler toplanır.
- D) İki tane çok terimli çarpılamaz.

2) $(x + y)^n$ açılımında verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Açılımda her terimin üsler toplamı $n+1$ 'dir.
- B) Açılımda terim sayısı $n+1$ 'dir.
- C) Açılımda katsayılar toplamı bulunurken x ve y yerine 1 yazılır.
- D) Açılımda sabit terim bulunurken x ve y yerine 0 yazılır.

3) Aşağıdakilerden hangisi özdeşlik değildir?

- A) $(x + y)^2 = x^2 + 2xy + y^2$
- B) $x^2 - y^2 = (x - y)(x + y)$
- C) $x^2 + y^2 = (x + y)^2 + 2xy$
- D) $x^3 + y^3 = (x + y)(x^2 - xy + y^2)$

4) $(x - 2y)^4$ açılımında baştan 3. terimin katsayısı kaçtır?

- A) 24
- B) 6
- C) -6
- D) -24

5) $(x - y)^2 = x^2 + y^2 + 6$ ise $xy+1$ ifadesinin değeri kaçtır?

- A) 6 B) 4 C) -2 D) -4

6) $\left(x + \frac{1}{x}\right)^4$ açılımında sabit terim nedir?

- A) Tanımsız B) 0 C) 1 D) 4

7) $a, b \in \mathbb{N}$

$a^2 - b^2 = 23$ olduğuna göre $a+2b$ kaçtır?

- A) 11 B) 12 C) 23 D) 34

8) $x - \frac{1}{x} = 5$ olduğuna göre $x^2 + \frac{1}{x^2}$ kaçtır?

- A) 27 B) 25 C) 23 D) 21

9) Aşağıdakilerden hangisi çarpanlara ayırma yöntemi değildir?

- A) Ortak çarpan parantezine alma
- B) Gruplandırma
- C) İki kare farkından yararlanma
- D) Sadeleştirme

10) Çarpanlara ayrılmış bir harfli ifadenin derecesi nasıl bulunur?

- A) En büyük üs alınır.
- B) En küçük üs alınır.
- C) Her terimin üsleri toplanır en büyük toplam derecedir.
- D) Her terimin üsleri toplanır en küçük toplam derecedir.

11) $A = 2003.1997 + 9$

$B = 2001.1999 + 1$ olduğuna göre $A-B$ kaçtır?

- A) 0
- B) 8
- C) 10
- D) 14

12) $x = 5 - \sqrt{5}$ ve $y = 5 + \sqrt{5}$ olduğuna göre

$\frac{x^2 - 2xy + y^2}{x - y}$ işleminin sonucu kaçtır?

- A) 10
- B) 5
- C) $-2\sqrt{5}$
- D) $-\sqrt{5}$

13) $x^2 - axy + 9y^2$ ifadesinin çarpanları bir tamkare ise a yerine hangi sayı yazılamaz?

- A) -5 B) -3 C) 3 D) 6

14) $2a.(b+1) + 3b + 3 + ab + a$ ifadesinin çarpanlara ayrılmış şekli hangisidir?

- A) $3.(a+1).(b+1)$
 B) $(2a+1).(b+1)$
 C) $(2b+1).(a+3)$
 D) $(a+1).(b+1)$

15)
$$\frac{\frac{25a^2 - b^2}{4a^2 - 1}}{\frac{5a + b}{1 - 2a}}$$
 ifadesinin en sade şekli hangisidir?

- A) $\frac{5a - b}{2a + 1}$ B) $\frac{b - 5a}{2a + 1}$ C) 1 D) -1

16) $\frac{ax^2 - ax}{ax + a} + \frac{x^2 + 2x + 1}{x^2 + 2x + 3}$

ifadesinin en sade şekli hangisidir?

- A) $\frac{x.(x+1)}{x+3}$ B) x C) $\frac{x+3}{x+1}$ D) $\frac{x+3}{x.(x+1)}$

TEST BİTTİ....

EK -3

ÖZEL BAŞARI UĞUR DERSHANESİ B- ŞUBESİ MÜDÜRLÜĞÜ**ESKİŞEHİR****T.C. Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Matematik**

A.B.D. Yüksek lisans öğrencisi Gürkan ÖNER' in 'Özel Dershanelerin

İlköğretim Matematik Öğretimindeki Yeri ve Önemi' konulu tez çalışmasında

veri toplama aracı olarak kullanılacak olan anketin kurumumuz öğrencilerine**uygulanmasında bir sakınca görülmemiştir.**

Musa DEMİREL
Başarı-Uğur Dershanesi
B Şubesi Müdürü

EK -4

TC. Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Matematik A.B.D.

Yüksek lisans öğrencisi Gürkan ÖNER' in 'Özel Dershanelerin İlköğretim Matematik Öğretimindeki Yeri ve Önemi' konulu tez çalışmasında kullanmak üzere hazırladığı 'Dershane Görüş Belirleme Anketi' nin kurumumuz bünyesinde uygulanmasında bir sakınca görülmemiştir.

Mustafa YÜCEER
Gelişim Dershanesi Müdürü

